

Odkaz:

Rozsudek Soudu prvního stupně (prvního senátu) ze dne 10. března 1992, Società Italiana Vetro SpA a další proti Komisi Evropských společenství, spojené věci T-68/89, T-77/89 a T-78/89, Recueil 1992, s. II-1403¹

Klíčová slova:

Hospodářská soutěž — Pojmy dohody a jednání ve vzájemné shodě — Zneužívání společného dominantního postavení — Důkazy

Předmět:

Žaloba na zrušení rozhodnutí Komise 89/93/EHS ze dne 7. prosince 1988 (Úř. věst. 1989 č. L 33, s. 44) týkajícího se řízení podle článků 85 a 86 Smlouvy o EHS (IV/31.906, ploché sklo).

Skutkové okolnosti a právní otázky:

- ¹ Projednávaná věc se týká rozhodnutí žalované, Komise Evropských společenství (dále jen „rozhodnutí“ resp. „Komise“), kterým uložila třem žalobkyním, italským společností vyrábějícím ploché sklo, pokutu pro porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS, a ve kterém konstatovala, že tyto porušily článek 86 Smlouvy. Tři společnosti, kterým bylo rozhodnutí určeno, jsou: na prvním místě Società Italiana Vetro (dále jen „SIV“), jejímž většinovým akcionářem je l'Ente Finanziamento Industria Manifatturiera (dále jen „EFIM“), na druhém místě Fabbrica Pisana SpA (dále jen „FP“), dceřiná společnost průmyslové skupiny Saint-Gobain (dále jen „SG“) a na třetím místě Vernante Pennitalia (dále jen „VP“), dceřiná společnost skupiny PPG-Industries Inc. Pittsburg (dále jen „PPG“).
- ² V rozhodnutí (bod 2) je dotčený výrobek označen jako „ploché sklo ve všech svých druzích“. Rozlišují se tři typy plochého skla – tažené sklo, lité sklo a nejdůležitější, křišťálové sklo. V současné době se více než 90 % plochého skla vyrábí postupem nazývaným plavení, moderní výrobní technikou, která vyžaduje investici přibližně sto milionů ECU.
- ³ Uvnitř obecného odvětví plochého skla rozeznává Komise dva trhy (bod 5): za prvé trh skla určeného pro dopravu, a zejména pro automobilový průmysl (dále jen „automobilový trh“), a za druhé trh skla určeného pro jiná průmyslová odvětví, zejména pro stavebnictví a nábytkářství (dále jen „neautomobilový trh“). Na automobilovém trhu jsou výrobci automobilů zásobováni přímo výrobci skla, kteří ploché sklo sami zpracovávají, podle potřeb výrobců automobilů. Na neautomobilovém trhu může být ploché sklo použito bez zpracování (například jako sklo okenní) nebo po zpracování. V tomto odvětví mohou být spotřebitelé zásobováni buď přímo výrobci, nebo nepřímo velkoobchodníky, velkoobchodníky-zpracovateli nebo nezávislými zpracovateli.
- ⁴ Dne 28. září 1981 zaslala Komise společností FP, SIV a VP, sdružení italských podniků zabývajícím se velkoobchodem s plochým sklem, jakož i členům dvou již zrušených obdobných sdružení, rozhodnutí (81/881/EHS, Úř. věst. L 326 s. 32, dále jen „rozhodnutí 1981“), ve kterém konstatovala, že porušili výše zmíněné ustanovení čl. 85 odst. 1. Komise především vytýká sdružením velkoobchodníků, že ve svých stanovách, prováděcích řádech a rozhodnutích, přijala ustanovení o:

¹ Jednací jazyky: T-68/89: italština, T-77/89: francouzština, T-78/89: angličtina

- povinnosti členů nakupovat prostřednictvím sdružení;
- zákazů dovážet a povinnosti rozdělovat výrobky, dovezené po předběžném povolení sdružení, ze zemí se státně řízenou obchodní politikou;
- přijetí a dodržování společného ceníku.

Za druhé, Komise vytýká výrobcům a velkoobchodníkům, že uzavřeli dohody o:

- stanovení prodejních kvót;
- poskytování odstupňovaných slev;
- kontrole činnosti členů sdružení.

Rozhodnutí 1981 se stalo konečným.

⁵ V březnu roku 1986 společnost Industria Vetraria Alfonso Cobelli (dále jen „Cobelli“), se sídlem v Reggio Calabria, zabývající se velkoobchodem se sklem, žalovala u soudu tohoto okresu společnosti FP a SIV, že přispěly k jejímu úpadku chováním, které považovala za nekalé a za zneužití dominantního postavení. Společnost Cobelli jim zejména vytýkala „mlčky učiněnou dohodu“, zahrnující rovněž společnost VP, na jejímž základě měla být udržována stabilita trhu přijetím ceníků pro prodej jejich výrobků“. Dne 15. června 1986 zaslal advokát společnosti VP společnosti Cobelli dopis, ve kterém oznámil, že toto tvrzení je, pokud jde o společnost VP, nesprávné. Dne 15. července 1986 advokát společnosti Cobelli zaslal odpověď, v níž vyjádřil „překvapení, protože společnost Industria Vetraria Cobelli a její vlastník nikdy nezpochybňovali bezvadné chování a ochotu, kterou vůči ní dávala společnost Vernante Pennitalia najevo“.

⁶ V červenci a říjnu 1986 provedla Komise podle čl. 14 odst. 2 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204, dále jen „nařízení č. 17“), šetření v prostorách společností FP, SIV a VP, jakož i u jednoho specializovaného velkoobchodu s plochým sklem, Socover SpA (dále jen „Socover“), který byl jedním z adresátů rozhodnutí 1981.

⁷ Dokumentem ze dne 31. října 1986, zapsaným u Komise dne 6. listopadu 1986, A. Cobelli, vlastník společnosti Cobelli, podal podle článku 3 nařízení č. 17 Komisi návrh na určení, že společnosti SIV, FP a VP jednaly v rozporu s pravidly hospodářské soutěže. Podle A. Cobelliho existovala dlouhodobá dohoda mezi těmito třemi výrobci „kontrolovat a stabilizovat trh a vyloučit každou formu vzájemné hospodářské soutěže přijetím seznamů cen dohodnutých pro prodej jejich výrobků; tyto seznamy, které stanovily nejen shodné ceny pro kategorie shodných výrobků, ale rovněž i shodné prodejní a platební podmínky, rozdělily zákazníky, podle jejich obchodního významu založeného na obratu a oboru činnosti, do rozdílných skupin, a používaly na každou skupinu jinou cenu pomocí „škály slev“, která stanovila přibližně 9% rozdíl mezi první a poslední skupinou“. Kromě toho vytýkal A. Cobelli společnostem FP a SIV (ale ne VP), že přibližně od roku 1982 používaly „obchodní strategii směřující k získání celkové kontroly nejenom výroby, ale také distribuce skla, vyloučením velké části dosavadních velkoobchodníků-distributorů z trhu“.

⁸ Ve dnech 13., 14. a 15. ledna 1987 provedla Komise podle čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 znovu šetření v prostorách společností FP, SIV a VP.

⁹ Dopisem ze dne 20. března 1987 předložila společnost VP generálnímu ředitelství Komise pro hospodářskou soutěž (dále jen „DG IV“) připomínky ke stížnosti.

společnosti Cobelli, o níž se právě poprvé dozvěděla, a uplatnila na svou obranu zejména popření, které jí zaslal advokát společnosti Cobelli dne 15. července 1986.

10

Dne 3. dubna 1987 zaslala společnost Cobelli DG IV sdělení, zapsané u Komise dne 10. dubna 1987, ve kterém odpovídá na připomínky předložené společnostmi FP, SIV a VP po sdělení jeho stížnosti. V tomto sdělení společnost Cobelli tvrdí, že společnosti FP, SIV a „příležitostně rovněž“ VP se měly zúčastnit pravidelných schůzí s velkoobchodníky „někdy pod záštitou skupinových sdružení, jindy z přímého podnětu výrobců“, a že tito tři výrobci:

„stále přicházeli s dokonale sladěnými postoji ve vztahu k požadavkům distributorů: seznamy prodávaných výrobků, vždy zcela totožné, uveřejňované současně nebo téměř současně dotčenými třemi podniky, byly těmito podniky posílány distributorům, dříve než byly vysvětleny na těchto schůzích, aniž by však existovala nejmenší možnost je projednat ...pokaždé, když se (jiní účastníci) pokoušeli ovlivnit rozhodnutí výrobců nebo nabídnout dohody, které by mohly zohlednit jejich vlastní obchodní zájmy, postavili se výrobci do „společné opozice“...

Jen jako příklad je možné uvést několik z četných schůzí, které se konaly v období mezi roky 1984 a 1986, jichž se níže podepsaný většinou zúčastnil: 19. března 1984 v Neapoli, z podnětu SIV, u Barbata; 10. října a 31. října 1984 v Římě, v hotelu Sheraton; 19. října 1984 v Casertě u Fontana; 31. října 1984, jiná schůze v Bologni, u VIC SpA; jiné důležité schůze mezi obchodními řediteli se konaly 28. února a 2. března 1985; 2. května 1985 v Římě, v hotelu Sheraton; 18. února 1986 v Katánii výhradně mezi Tortoricim, Donatem, Fontanou, Milletim (FP), Baldim (SIV), a Bilottou z Callipo Vetro. Přirozeně se konalo ještě více schůzí, než jsou ty, které níže podepsaného hned napadají, a které se ostatně do dneška konají, až na to, že níže podepsaný je z nich přísně vyloučen, protože se odvážil vystoupit proti výrobcům!

Na podporu výše uvedeného a jako důkaz existence konkrétních dohod mezi výrobci, určených ke sjednocení cen a prodejních podmínek, stačí posoudit přiložené účty, ve kterých jsou uvedeny u stejných dat a pro stejné výrobky ceny naprosto totožné...“

Po široké kritice chování společností FP a SIV pak společnost Cobelli výslovně vyňala společnost VP:

„která se nepochybně podílela na dohodách s jinými výrobci, pokud jde o seznamy a shodné slevy, ale která rovněž vždy dodržovala, zejména vůči níže podepsanému, naprosto bezchybné obchodní chování, a která nikdy nebyla odpovědná za zneužití nebo za tajné dohody, kterými měl být zvýhodněn jeden hospodářský subjekt na úkor jiných...“

11

Dne 15. října 1987 rozhodla Komise zahájit řízení podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17. Dne 28. října 1987 poslala společnostem FP, SIV a VP písemné oznámení námitek podle čl. 19 odst. 1 výše zmíněného nařízení a čl. 2 odst. 1 nařízení Komise č. 99/63/EHS ze dne 25. července 1963 o slyšeních podle čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení Rady č. 17 (Úř. věst. 1963, 127, s. 2268, dále jen „nařízení č. 99/63“). Toto oznámení námitek vytýkalo podnikům, jimž bylo určeno, že svým chováním porušily články 85 a 86 Smlouvy o EHS, jak v automobilovém odvětví, vůči italským podnikům Fiat a Piaggio, tak i neautomobilovém odvětví. Společnosti FP, SIV a VP odpověděly na toto oznámení písemně.

12

Ve dnech 9. a 10. března 1988 se konala slyšení stanovená v čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení č. 17 a v člincích 7, 8 a 9 nařízení č. 99/63. Na nich byly zastoupeny a vyslechnuty společnosti FP, SIV, VP a Cobelli. Návrh protokolu o slyšeních spolu s

další důležitou dokumentací byl poslán členům poradního výboru pro dohody a dominantní postavení. Podnikům byl poslán dne 25. srpna 1988. Konečný protokol obsahující opravy, doplňky a škrty textů požadované podniky jim byl poslán později.

13 Z výše uvedeného protokolu vyplývá, že jeden úředník DG IV na otázku zástupce Portugalské republiky, zda Komise kontaktovala společnost Fiat, odpověděl:

„Komise si vyhrazuje odpovědět na tuto otázku později“.

Když zástupce Italské republiky trval na tom, že se chce dozvědět, zda Komise provedla u společnosti Fiat šetření, tentýž úředník odpověděl:

„K dříve řečenému nemám co dodat“.

Z protokolu také vyplývá, že když byl A. Cobelli vyzván, aby uvedl schůze, kterých se společnost VP podle jeho mínění zúčastnila, uvedl pouze jedinou schůzi v Tropea v roce 1986, a že se v tomto případě jednalo o slavnost výrobců skla, které se zúčastnilo na pět set osob včetně rodinných příslušníků.

14 Na konci tohoto řízení přijala Komise sporné rozhodnutí ze dne 7. prosince 1988. Rozhodnutí je rozděleno do dvou částí, věnovaných postupně rozboru skutkového stavu (body 1 až 58, dále jen „skutková část“) a právnímu posouzení (body 59 až 84, dále jen „právní část“), po kterých následuje výroková část. Rozhodnutí v podstatě přebírá obsah oznámení námitek.

15 Ve skutkové části rozhodnutí nejprve posuzuje trh plochého skla postupně z hlediska výrobku, nabídky a poptávky. Poté posuzuje chování podniků nejprve v neautomobilovém odvětví, poté v automobilovém odvětví a nakonec ve vztahu ke vzájemným dodávkám skla.

16 Co se týká neautomobilového odvětví, rozhodnutí zkoumá chování, vytýkané podnikům, postupně v pěti oddílech:

- totožnost ceníků;
- totožnost slev;
- shodné rozřídění nejdůležitějších zákazníků;
- prvky jednání ve vzájemné shodě mezi výrobcí a
- vztahy mezi výrobcí a velkoobchodníky.

17 V rozhodnutí se uvádí, že „tři italské výrobce zaslali svým italským zákazníkům s malým časovým odstupem a někdy téhož dne...totožné ceníky“ (bod 18), že „poskytovali na uvedené ceny totožné slevy podle kategorií nebo úrovní, do kterých byli zákazníci rozřídění“ (bod 20), a že „nejdůležitější zákazníci ... byli zařazeni do stejné kategorie nebo úrovně, když se zásobovali u kteréhokoli z výrobců (a to podle celkového objemu nákupu každého zákazníka u všech výrobců“ (bod 22). V rozhodnutí se poté uvádí, že „rovnost ceníků a škála slev, jakož i stejné rozřídění nejdůležitějších zákazníků do kategorií nebo skupin, je výsledkem dohod mezi výrobci, které byly přímo ujednány během setkání, schůzí nebo kontaktů nebo prostřednictvím mluvčího nejdůležitějších zákazníků (Socover)“ (bod 24). Pak následují „písemné důkazy o těchto dohodách“ (body 25 až 32). Rozhodnutí ještě konstatuje, že vzájemné dodávky výrobků mezi třemi italskými výrobci jsou také příležitostí poznat ceníky a ceny používané konkurenty nebo se dohodnout o chování dodržovaném na trhu...Ceny postupovaných výrobků byly vždy stanoveny a

postupně upravovány na základě úprav ceníků postupujících výrobců“ (bod 33). Rozhodnutí nakonec konstatuje, že „dohodnuté ceníky a slevy byly účinně používány. Kontrola některých faktur totiž ukazuje, že jednomu a témuž zákazníkovi, který u nich nakupoval značně rozdílná množství mu tito tři výrobci účtovali stejné ceny a slevy“. Následuje seznam kontrolovaných faktur (bod 34).

18 Co se týká vztahů mezi výrobcí a velkoobchodníky, rozhodnutí uvádí, že „tři výrobci dbali na to, aby se jejich ceníky a slevy také používaly na nižších úrovních“. Připouští, že nemá žádné přímé důkazy o setkáních, které uvádí stěžovatelka, společnost Cobelli, „s velkoobchodníky, konaných za tím účelem, aby přijali a převáděli zvýšení cen na nižší úroveň“, ale trvá na tom, že „určité dokumenty ukazují za prvé, že k několika setkáním velkoobchodníků došlo z iniciativy výrobců, a že se výrobcům podařilo, díky shodnosti jejich ceníků a slev, usměrnit obchodní rozhodování velkoobchodníků, a za druhé, potvrzují očekávání zákazníků ohledně totožných cen“ (bod 35). Pak následuje diskuse o určitých dokumentech (body 36 až 42). Na základě jednoho z těchto dokumentů rozhodnutí zejména konstatuje, že „Socover je prostředníkem pro předávání zpráv velkoobchodníků výrobcům a výrobců velkoobchodníkům“ (bod 36).

19 Co se týká automobilového odvětví, rozhodnutí tvrdí, že „podle níže vyjmenovaných dokumentů podniků se společnosti SIV a FP dohodly na cenách a přidělování kvót nejméně od roku 1982. Společnost VP se také účastnila na dohodách přinejmenším od roku 1983, i když způsobem méně striktním než druzí dva výrobci“ (bod 43). Rozhodnutí poté přezkoumává údaje považované Komisí za důkazy dohod a jednání ve vzájemné shodě týkajících se skupiny Fiat (body 44 až 51) a skupiny Piaggio (bod 52). V případě skupiny Fiat, po přezkumu otázky cen a kvót, rozhodnutí konstatuje za prvé, že „tři výrobci přistoupili ke vzájemným nákupům a prodejm výrobků...s cílem udržet si každý své vlastní penetrační kvóty nebo dosáhnout kvót dohodnutých se soutěžiteli“ (bod 48), a za druhé, s odvoláním na tvrzení výrobců, podle kterého byl Fiat „dominantním zákazníkem“, že „v každém případě, bez ohledu na druh vztahů mezi dominantním zákazníkem a jeho dodavatelem, je prokázáno, že společnosti SIV, FP a VP se mezi sebou dohodly na chování, [vůči skupině Fiat“ [bod 51, odst. iii) druhý pododstavec]. V případě skupiny Piaggio rozhodnutí konstatuje, že „společnosti SIV a FP se přinejmenším od roku 1983 dohodly o rozdělení dodávek a cen uplatňovaných vůči skupině Piaggio“ (bod 52). Žádná námitka nebyla vznesena proti společnosti VP v jejích vztazích se skupinou Piaggio.

20 Co se týká vzájemných dodávek skla mezi výrobcí, rozhodnutí uvádí, že „mezi třemi výrobci jsou na smluvním základě vzájemně dodávána velká množství skla. Účelem těchto vzájemných dodávek je umožnit každému výrobcí mít k dispozici celou paletu výrobků, dokonce i těch, které nevyrábí, a udržet si své tržní kvóty. Jsou také prostředkem k rozdělení trhů a zákazníků a ke znalosti ceníků a cen používaných konkurenty...“ (bod 53). Následuje přezkum dokumentů (body 54 až 56) a tvrzení výrobců (body 57 a 58). Rozhodnutí upřesňuje, že „nezamýšlí zpochybňovat vzájemná postoupení výrobků v případě přechodných těžkostí (obnovení výrobního zařízení, odstávka pecí kvůli údržbě, plnění příležitostných zakázek), ale soustavné vzájemné dodávky výrobků dohodnuté na dlouhá období, které jsou důsledkem volby výrobní a obchodní politiky používané výrobcí v rámci jiných dohod nebo úmluv, omezujících hospodářskou soutěž“ [bod 58 odst. i) první pododstavec]. Z ekonomického hlediska rozhodnutí konstatuje, že „vzájemné dodávky ruší výhodu specializace a uměle staví všechny výrobce na stejnou úroveň a znemožňují tak, aby zákazníci mohli mít ekonomický prospěch z výsadního postavení každého výrobce

ohledně výroby a obchodu. Vzájemné dodávky vedou ve skutečnosti, jak to ukazují jednotnost ceníků a slev tří výrobců, k usměrněnému a jednotvárnému trhu“ [bod 58 odst. i) třetí pododstavec]. Rozhodnutí poté zdůrazňuje, že vzájemné dodávky jsou „soustavné“ a netýkají se okrajových množství, ale značných množství v tunách [bod 58 odst. iii)].

21 Rozhodnutí pak přechází k právnímu posouzení chování podniků ve vztahu k článkům 85 (body 59 až 73) a 86 Smlouvy (body 74 až 82).

22 Co se týká neautomobilového odvětví, rozhodnutí konstatuje, že „uveřejnění totožných ceníků v krátkém časovém odstupu nebo ve stejném dni, existence totožných škál slev a totožných seznamů a kategorií zákazníků, majících prospěch z těchto podmínek, jsou výsledkem dohod a jednání ve vzájemné shodě mezi dotčenými výrobci. Dokumenty a záznamy totiž ... dokazují, že společnosti FP, SIV a VP se dohodly nebo v každém případě jednaly ve vzájemné shodě a používaly přinejmenším od r. 1983 až do roku 1986 jednotné ceny a prodejní podmínky“ (bod 61). Po přezkumu připomínek podniků k pojmu dohoda rozhodnutí uvádí, že „i kdybychom nechtěli hodnotit obsah záznamů a dokumentů jako dohody..., není pochyb o tom, že tyto záznamy a dokumenty dokládají tajnou dohodu mezi třemi výrobci, ať je přesná forma, jakou toto tajně umluvené chování za daných okolností nabývá, jakákoli...“ (bod 63 pátý pododstavec). Co se týká vztahů mezi výrobcí a velkoobchodníky, rozhodnutí uvádí, že „schůzky nejdůležitějších velkoobchodníků, podněcované nebo organizované výrobci, jsou výsledkem ... dohod nebo jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi FP, SIV a VP, jejichž cílem bylo zaměřit nákupní a prodejní politiky velkoobchodníků, kterým se kvůli jejich ekonomické závislosti nedaří čelit síle a vlivu výrobců, takovým směrem, který vyhovuje předem smluveným zájmům uvedených společností.“ (bod 64).

23 Pokud jde o neautomobilové odvětví, dospívá poté rozhodnutí k tomuto závěru:

„Tyto dohody a jednání ve vzájemné shodě podniků, které vyrábějí stejné zboží, představují vážná omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 85 odst. 1. Těmito dohodami a tímto jednáním se dotčené podniky totiž samy zavázaly podstatně omezit nezávislost vůči zákazníkům a jednaly takovým způsobem, aby se nejdůležitější zákazníci podřídili jejich rozhodnutím a neměli možnost se sami svobodně rozhodovat v obchodních záležitostech. Důsledky těchto omezení jsou o to citelnější, když společnosti FP, SIOV a VP kontrolují ± 79 % vnitřního italského trhu. Napadeným chováním zmenšily podniky, vzhledem ke svému celkovému podílu na trhu, i po započtení dovozů, kupujícím možnost mít prospěch z hospodářské soutěže mezi místními výrobci. Kromě toho se velkoobchodníci a zpracovatelské podniky mohou, se zřetelem na rizika spojená s pravidelným zásobováním, jen obtížně obejít bez dodávek v Itálii usazených výrobců“ (bod 66).

24 V automobilovém odvětví, pokud jde o vztahy se skupinou Fiat, rozhodnutí konstatuje, že „společnosti FP a SIV v období od roku 1982 až 1986 a FP, SIV a VP v období od roku 1983 až 1986 se dohodly nebo přinejmenším jednaly ve vzájemné shodě ohledně cen účtovaných skupině Fiat a od roku 1982 do roku 1987 ohledně rozdělení trhu, a tak odstranily jakoukoli nejistotu, pokud jde o jejich vzájemné chování. Dohody a jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi FP a SIV ... představují protiprávní jednání daleko vážnější, než jsou ta, ke kterým došlo spoluprací se společností VP. Chování společnosti VP však rovněž představuje ... protiprávní jednání (v tom, že) VP se podílela na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se cen ... , že přesně používala úpravy ceníků ... , že se

podílela na dohodách týkajících se rozdělení dodávek ... a ... že aktivně vyráběla a nadále vyrábí nezpracované a zpracované výrobky pro své konkurenty“ (bod 67).

25 Pokud jde o vztahy se skupinou Piaggio, rozhodnutí konstatuje, že „společnosti FP a SIV se dohodly nebo jednaly ve vzájemné shodě, od konce roku 1982 do r. 1986, ohledně cen účtovaných skupině Piaggio a množstvích a druhích, jež by každá z nich měla dodávat. Těmito dohodami a tímto jednáním, jež představují jednoznačné protiprávní jednání, vyvinuly dlouhodobou strategii určenou k tomu, aby dotčený zákazník rozdělil své objednávky podle jejich rozhodnutí, a tím odňaly skupině Piaggio, systémem rozdílných cen, jakoukoli ekonomickou možnost volby zdrojů zásobování. Takové chování je o to závažnější, že společnosti FP a SIV své dohody uplatnily v praxi, běžně je, podle měnících se okolností, upravovaly a prodlužovaly nad dobu stanovenou na počátku období“ (bod 68).

26 K automobilovému odvětví obecně rozhodnutí na závěr uvádí:

„Výše uvedené dohody a jednání ve vzájemné shodě představují omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 85 odst. 1. Dotčení výrobci vytvořili těmito dohodami a jednáními takovou tržní situaci, která vylučuje nebo přinejmenším snižuje na minimum jakoukoli formu hospodářské soutěže mezi nimi. Tyto dohody a tato jednání totiž dovolily zúčastněným hledat a dosáhnout rovnováhu cen a odbytu na úrovni rozdílné od té, která by se mohla vytvořit v běžné situaci hospodářské soutěže, a vyhranit své postavení na dotčeném trhu. Účinky omezení uplatněných dotčenými výrobci jsou značné, protože společnosti FP a SIV kontrolují více než 80 % italského trhu s automobilovým sklem a protože společnosti FP, SIV a VP kontrolují ± 95 % tohoto trhu. V důsledku předmětného chování byli spotřebitelé zbaveni možnosti mít prospěch z hospodářské soutěže mezi místními výrobci, vzhledem k převaze těchto výrobců na dotčeném trhu, navzdory dovozům. Kromě toho je třeba vzít v úvahu skutečnost, že spotřebitelé, aby si byli jisti, že budou pravidelně zásobováni, se nemohou obejít bez dodávek v Itálii usazených výrobců“ (bod 69).

27 K vzájemným dodávkám skla rozhodnutí na závěr uvádí:

„Dohody a smlouvy ... o vzájemných pravidelných dodávkách skla mezi třemi výrobci představují značná omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 85 odst. 1, protože připravují strany o nezávislost chování a schopnost jednotlivě se přizpůsobit okolnostem. Těmito dohodami a smlouvami se totiž každý výrobce zříká využití nedostatku výrobků druhých výrobců zvýšením přímých prodejů zákazníkům ze své vlastní výrobní kapacity, specializace a technické zpracovatelské kapacity, a tím je pro případ opačné situace před takovým rizikem chráněn. Konečným účelem těchto dohod a smluv je rozdělit odbyt a zákazníky mezi dotčené výrobce a vyhnout se jakékoli změně vzájemného postavení v různých segmentech trhu a případným tlakům spotřebitelů. V odvětví automobilového skla jde o rozdělení trhu a zákazníků někdy velmi daleko: někteří výrobci pracují jako subdodavatelé pro své konkurenty, kteří vlastní techniku a zpracovatelské závody, jednoduše proto, aby dosáhli rozdělení kvót na dodávky pro každého zákazníka“ (bod 70).

28 Rozhodnutí nakonec konstatuje, že omezení dotčené hospodářské soutěže jsou schopná značně ovlivnit obchod uvnitř Společenství z těch důvodů, že „cenové dohody se týkají také výrobků dovážených společnostmi SIV z jiných členských států, společnostmi FP z jiných společností skupiny Saint-Gobain, společnostmi VP ze sesterské společnosti Boussois“; že „dohody o vzájemných dodávkách skla se týkají také výrobků tří dotčených podniků ..., které jsou určeny k vývozu“; že tyto dohody

„mají vliv na prodeje, které mohou být v Itálii uskutečněny díky dovozům komodit vyráběných v sousedních zemích“; že „tato chování vytvářejí strukturu jednotných obchodních podmínek, která je odlišná od struktury podmínek, jakých by bylo možné dosáhnout, kdyby hospodářská soutěž nebyla omezena, a tedy odklánějí mezistátní obchodní toky od směru, který by jinak sledovaly“, a že „tyto dohody mají značné účinky na mezistátní obchod tím, že upevňují vnitrostátní rozdělení, která brání hospodářskému provázání požadovanému Smlouvou“ (bod 71).

29 Poté, co rozhodnutí vyloučilo v projednávané věci použitelnost čl. 85 odst. 3 Smlouvy (body 72 a 73), zabývá se přezkumem podmínek použití článku 86 a přistupuje nejprve k vymezení relevantního trhu. Konstatuje, že z hlediska výrobku musí být ploché sklo považováno za specifický trh a z hlediska zeměpisného, že Itálie musí být považována za vhodný trh, na kterém je třeba měřit hospodářskou soutěž. Komise se domnívá, že „zeměpisné umístění výrobních jednotek je existenčně nezbytným faktorem pro sklářský průmysl“; že dopravní náklady „jsou velmi důležitým faktorem“; že „má-li být zaručena rentabilita podniku, mohou být na vývoz prodávána jen množství vyráběná za mezní náklady“; že „místní výrobci ... ovládají velkou část vnitřního trhu“ (bod 77 první pododstavec). Z toho podle rozhodnutí vyplývá, že logistická a ekonomická důležitost zeměpisného umístění výrobních jednotek má za následek, že spotřebitelé mohou, za účelem zajištění pravidelných dodávek, počítat jen s místními výrobci“ (bod 77 druhý pododstavec).

30 Rozhodnutí pokračuje přezkumem existence „společného dominantního postavení“. Uvádí, že „FP, SIV a VP jako účastníci úzkého oligopolu disponují stupněm nezávislosti na tlacích hospodářské soutěže, který jim umožňuje klást překážky udržení účinné hospodářské soutěže zejména tím, že nemusejí brát ohled na chování ostatních účastníků trhu“ (bod 78).

31 Rozhodnutí konstatuje, že „společné dominantní postavení FP, SIV a VP“ vyplývá z toho, že „tržní podíly $\pm 79\%$ (pro neautomobilové sklo) a $\pm 95\%$ (pro automobilové sklo) ... samy o sobě stačí k tomu, aby zajistily FP, SIV a VP dominantní postavení na italském trhu plochého skla“; že „přímá kontrola vnitřní nabídky a nepřímá kontrola zahraniční nabídky dávají těmto třem podnikům možnost provádět hospodářskou politiku nezávislou na vývoji trhu a podmínkách hospodářské soutěže“; že „se konkurujícími podnikům přes všechnu snahu nepodařilo oslabit postavení těchto tří podniků na italském trhu“; že „tyto tři podniky vystupují na trhu jako jeden subjekt a ne jako jednotlivci“; že „tyto tři podniky společně udržují zvláštní vztahy s jednou skupinou velkoobchodníků, kteří jsou nejdůležitějšími distributory skla v Itálii, dávají podnět ke společným schůzím a dělají všechno pro to, aby tito velkoobchodníci přijali změny tarifů, a aby tyto změny byly převáděny na nižší úroveň“; že „hospodářská rozhodnutí těchto tří výrobců projevují vysoký stupeň provázanosti cen a prodejních podmínek, vztahů se zákazníky a obchodních strategií“, a že „ekonomická rozhodnutí těchto tří podniků ukazují na vysoký stupeň vzájemné závislosti v oblasti cen a prodejních podmínek, vztahů k zákazníkům a obchodních strategií“, a že „tyto tři podniky kromě toho vytvořily mezi sebou na úrovni výroby strukturální vztahy pravidelnými vzájemnými dodávkami výrobků“ (bod 79).

32 Rozhodnutí na závěr uvádí, že chování podniků, tak jak bylo analyzováno, představuje zneužívání společného dominantního postavení, jednak „proto, že omezuje možnost spotřebitelů vybírat si zdroje zásobování a zmenšuje odbytové možnosti jiných výrobců plochého skla“ (bod 80) ve Společenství, a jednak „proto,

že je neslučitelné s cílem sledovaným čl. 3 písm. f) Smlouvy, který stanoví systém nerušené hospodářské soutěže na vnitřním trhu Společenství“ (bod 81 první pododstavec). Rozhodnutí zejména konstatuje, že „tři výrobci zbavili zákazníky možnosti vyvolat mezi dodavateli hospodářskou soutěž v oblasti cen a prodejních podmínek a zúžili odbytové možnosti stanovením prodejních kvót pro automobilové sklo, čímž upevnili své tržní postavení a omezili přístup na trh konkurujícími výrobci“ (bod 81 druhý pododstavec).

33 Rozhodnutí poté uvádí důvody, které byly vzaty v úvahu pro stanovení pokut. Tvrdí, že není důvod uložit pokuty podle článku 86, protože „podnikům by měly být ukládány pouze pokuty za nejtěžší protiprávní jednání“, a že „pojem společného dominantního postavení je použit poprvé“ [bod 84 písm a)]. Konstatuje, že „k protiprávnímu jednání docházelo po poměrně dlouhou dobu“ [bod 84 písm. b)], že „jsou klasické povahy a jasně se na ně vztahuje článek 85 Smlouvy“, a že jsou „obzvláště závažné“ [bod 84 písm. c)]. Nicméně, „aby zmírnila výši pokut, vzala v úvahu skutečnost, že byla období poklesu poptávky, a že v důsledku toho podniky utrpěly ztráty“ [bod 84 písm. d)]. Rozhodnutí nakonec konstatuje, že „role společnosti VP byla výrazně méně důležitá, než role společností FP a SIV“ (bod 85).

34 Ve světle všech těchto úvah přijala Komise následující rozhodnutí:

„Článek 1

Společnosti Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, Vernante Pennitalia SpA porušily ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS tím, že se podílely:

a) Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 1. června 1983 do 10. dubna 1986 na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě v oblasti cen a prodejních podmínek a na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, majících za cíl ovlivnit nákupní a prodejní politiky nejdůležitějších velkoobchodníků v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;

b) Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro-SIV SpA, od 26. října 1982 do 1. prosince 1986, Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 11. května 1983 do 1. prosince 1986 na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách používaných vůči skupině Fiat v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;

c) Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 1. ledna 1982 do 30. června 1987 na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o rozdělení kvót pro dodávky skupině Fiat v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;

d) Fabbrica Pisana SpA, a Società Italiana Vetro-SIV SpA, od 1. ledna 1983 do 1. května 1986 na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách a kvótách vůči skupině Piaggio v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;

e) Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 1. ledna 1982 do 31. prosince 1986 na dohodách o vzájemných dodávkách výrobků v odvětví plochého skla za účelem rozdělení trhu.

Článek 2

Společnosti Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA porušily ustanovení článku 86 Smlouvy o EHS tím, že zneužily svého společného dominantního postavení chováním, kterým zbavily zákazníky

možnosti dostat dodavatele do hospodářské soutěže v oblasti cen a prodejních podmínek a omezit odbytové možnosti stanovením kvót pro automobilové sklo:

- a) Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 1. června 1983 do 10. dubna 1986 u plochého skla neurčeného pro automobilové odvětví;
- b) Fabbrica Pisana SpA, a Società Italiana Vetro-SIV SpA, od 26. října 1982 do 1. prosince 1986, Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 11. května 1983 do 1. prosince 1986 u cen automobilového plochého skla určeného skupině Fiat;
- c) Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, od 1. ledna 1982 do 30. června 1987 u kvót na dodávky automobilového plochého skla určeného skupině Fiat;
- d) Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro-SIV SpA od 1. ledna 1983 do 1. května 1986 u cen a kvót na dodávky automobilového plochého skla určeného skupině Piaggio.

Článek 3

Společnosti Fabbrica Pisana SpA, Società Italiana Vetro-SIV SpA, a Vernante Pennitalia SpA, neprodleně ukončí činnosti uvedené ve výše zmíněných člancích 1 a 2 (pokud tak již neučinily) a v budoucnosti upustí v rámci odvětví „ploché sklo“ od jakékoli dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jež by mohly mít totožný nebo podobný účinek, včetně jakékoli obchodním tajemstvím chráněné výměny informací, která by jim dovolila sledovat provádění každé výslovné nebo mlčky učiněné dohody, nebo od každého jednání ve vzájemné shodě týkajícího se cen nebo tržního podílu.

Článek 4

Z důvodů protiprávního jednání konstatovaného v článku 1 se podnikům, kterým je toto rozhodnutí určeno, ukládají následující pokuty:

- společnosti Fabbrica Pisana SpA pokuta 7 milionů ECU;
- společnosti Società Italiana Vetro-SIV SpA pokuta 4,7 milionů ECU;
- společnosti Vernante Pennitalia SpA pokuta 1,7 milionů ECU.

Články 5 a 6

(vynechány)

Řízení

³⁵ Za těchto okolností podaly žalobkyně svými návrhy, které došly kanceláři Soudního dvora postupně dne 10. března 1989 (SIV), dne 22. března 1989 (FP) a dne 23. března 1989 (VP), tyto žaloby na zrušení rozhodnutí. Žaloby byly zapsány v kanceláři Soudního dvora postupně pod čísla 75/89 (SIV), 97/89 (FP) a 98/89 (VP).

³⁶ Žádostí podanou kanceláři Soudního dvora dne 8. září 1989 požádalo Spojené království o vstup do řízení jako vedlejšímu účastníkovi na podporu návrhových žádání Komise, pokud se týkají použití článku 85 Smlouvy o EHS, a na podporu návrhových žádání žalobkyň, pokud se týkají použití článku 86 Smlouvy o EHS.

37 Usnesením ze dne 4. října 1989 povolil Soudní dvůr Spojenému království vstup do řízení jako vedlejšímu účastníku ve třech věcech: 75/89, 97/89 a 98/89, přičemž mu nestanovil žádné omezení.

38 Ještě před skončením písemné části řízení postoupil Soudní dvůr, na základě čl. 3 odst. 1 rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství, dotyčné tři věci uvedenému Soudu, u kterého byly zapsány pod čísly T-68/89 (SIV), T-77/89 (FP) a T-78/89 (VP). Písemná část řízení pak pokračovala před tímto Soudem.

39 Dokumentem zapsaným v kanceláři Soudu prvního stupně dne 4. února 1990 předložil vedlejší účastník v každé ze tří věcí totožná písemná vyjádření, protože tvrzení, která hodlá přednést, se podle něj týkají zásadních otázek, jež se nemění podle zvláštních okolností každé věci nebo podle tvrzení jednotlivých žalobkyň. Uvedl dále, že:

„Co se týká článku 85, je vstup Spojeného království do řízení motivován výhradně tím, aby objasnilo, že jeho vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání žalobkyň, pokud jde o článek 86, nesmí být v žádném případě pokládáno za výraz podpory žalobkyním, pokud jde o článek 85. Spojené království se připojuje k závěrům, k nimž dospěla Komise, pokud jde o použití článku 85. Uznává rovněž přiměřenost výše uložených pokut. Nehodlá předložit žádné doplňující vyjádření, ať k jedné nebo druhé otázce.“

Ve své duplice v každé z těchto tří věcí vyzvala Komise Soud, aby uložil Spojenému království vybrat si toho ze dvou účastníků řízení, kterého zamýšlí podporovat.

40 Po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud prvního stupně usneseními ze dne 7. května 1991 přistoupit k provedení vyšetřování a k organizaci řízení a pověřit jimi soudce zpravodaje. Soudce zpravodaj předsedal neformální schůzi s účastníky řízení ve dnech 29. a 30. května 1991.

41 Na této schůzi vysvětlil soudce zpravodaj účastníkům řízení, že v zájmu usnadnění studia spisů a průběhu jednání hodlá předložit senátu v návaznosti na tuto schůzi zprávy k jednání, jejichž obsah by mohl být přijat každým z účastníků řízení jako úplné a podrobné shrnutí jeho stanoviska, jakož i jedinou společnou složku dokumentů pro všechny věci, obsahující všechny písemnosti, které účastníci řízení považují za důležité pro rozhodnutí jejich věci. Vyzval účastníky řízení, aby mu zaslali vyjádření k návrhům zprávy k jednání, která jim sdělil, a k seznamu dokumentů, které by měly být zahrnuty do společné složky dokumentů. Vyzval rovněž Komisi, aby předložila originály všech důkazních dokumentů, o které se opírala při přijímání rozhodnutí.

42 Co se týká vedlejšího účastenství Spojeného království, potvrdil jeho zástupce stanovisko uvedené ve sdělení ze dne 4. února 1990, tak jak bylo vysvětleno výše v bodě 39. Oznamil, že se tedy ve své řeči omezí na výklad názoru na podporu stanovisek žalobkyň na použití článku 86 Smlouvy o EHS. Komise prohlásila, že by za těchto okolností neměla žádnou další námitku proti přípustnosti vedlejšího účastenství.

43 Co se týká vyhodnocení trhu, dohodli se účastníci řízení, že do společného spisu poskytnou všechny statistiky pro hodnocení fungování italského a evropského trhu plochého skla. Souhlasili s tím, že by v důsledku toho nebylo nezbytné nařídít v této věci znalecký posudek.

44 Pokud jde o přezkum prováděný Komisí, Komise prohlásila, že jediná šetření, která prováděla v oblasti velkoobchodu, byla uskutečněna v prostorách společnosti Socover, a že všechny dokumenty nalezené při této příležitosti byly identifikovány. Kromě jiného prohlásila, že pokud jde o automobilové odvětví, neprovedla u společností Fiat a Piaggio žádné šetření a neposlala jim žádnou žádost o informace.

45 Pokud jde o námitku, kterou Komise vznesla proti některým dokumentům předloženým žalobkyněmi, Komise prohlásila, že trvá na své námitce proti předložení návrhu „Mazzuca“ na zřízení sdružení velkoobchodníků, ale souhlasila s tím, aby Soud, bude-li to zapotřebí, rozhodl o této otázce v rozsudku.

46 Co se týká žádosti společnosti VP ze dne 19. listopadu 1990, aby mohla předložit vnitřní sdělení ze dne 25. února 1985 a k němu připojený seznam, dohodly se Komise a společnost VP, že by se tyto dokumenty mohly vyskytovat ve spisu s poznámkou, že byly předloženy opožděně, a že by Soud mohl, bude-li to zapotřebí, rozhodnout v rozsudku, zda mohou být vzaty v úvahu. Tyto dokumenty byly následně poslány Komisi, která k nim předložila písemné vyjádření. Návrh na založení sdružení velkoobchodníků, dva dokumenty podané společností VP a vyjádření Komise k nim, byly vloženy do společného spisu s výhradou přezkumu jejich přípustnosti Soudem prvního stupně.

47 Mimoto Komise potvrdila, že stránky 47 a 50 spisu, v němž společnost FP odpovídala na oznámení námitek, které jí byly poslány, nebyly během správního řízení oznámeny společností VP a SIV a nemohou tedy být proti nim použity.

48 Co se týká žádostí o předvolání a vyslechnutí svědků, společnost VP stáhla svou žádost o předvolání p. Borgonova, zaměstnance společnosti Socover, který měl být vyslechnut jako svědek o významu jím sepsaných poznámek, jež byly uváděny v rozhodnutí jako důkazní prostředky proti společnosti VP. Omezila se na písemné prohlášení p. Borgonova, které předložila. Společnost VP rovněž stáhla svou žádost, aby byl o jejím chování vůči společnosti Fiatu jako svědek vyslechnut příslušný zástupce uvedené společnosti.

49 Komise předložila všechny ručně psané poznámky p. Benvenutiho, zaměstnance společnosti FP, z nichž některé se již vyskytovaly ve spisu. Společnost FP se potom dohodla s Komisí, že příslušné stránky budou zpřístupněny Soudu a ostatním účastníkům řízení. Účastníci řízení se dohodli na přepisu těchto poznámek.

50 Na žádost soudce zpravodaje Komise prohlásila, že věta, která se vyskytuje v bodě 79 šestém pododstavci rozhodnutí – „tyto podniky vystupují na trhu jako jeden subjekt a ne jako jednotlivci“ – představuje podstatný prvek jejího stanoviska, pokud jde o použití článku 86 Smlouvy, a že jí tedy přísluší dokázat její opodstatněnost.

51 Účastníci řízení souhlasili s případným spojením tří věcí pro účely ústní části řízení.

52 V návaznosti na toto zasedání předložili účastníci řízení doplňující dokumenty a vyjádřili se k návrhům zprávy k jednání. Na žádost soudce zpravodaje zaslala Komise seznam, došlý kanceláři Soudu dne 14. června 1991, v němž byly uvedeny všechny dokumenty, které podle ní obsahovaly výslovný nebo mlčky učiněný odkaz na společnost VP. Soudce zpravodaj vyhotovil konečnou zprávu k jednání pro každou věc a společný spis, obsahující dokumenty – včetně, pro případ potřeby, přepisů a překladů dohodnutých účastníky řízení – na jejichž základě účastníci řízení souhlasili s přikročením k přednesu řečí. (Dokumenty společného spisu jsou v dalším textu uváděny zkratkou a číslem stránky.)

53 Usnesením Soudu ze dne 4. června 1991, byly věci T-68/89, T-77/89 a T-78/89
54 spojeny pro účely ústní části řízení.

54 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání
55 konaném ve dnech 12 až 15. listopadu 1991.

55 Během ústní části řízení vyzval Soud účastníky řízení, aby se vyjádřili k případnému
56 spojení věcí T-68/89, T-77/89 a T-78/89 pro účely rozsudku. Účastníci řízení
nevnесли proti takovému spojení žádné námítky.

56 Protože věci T-68/89, T-77/89 a T-78/89 se týkají stejného předmětu, byly podle
článku 50 jednacího řádu Soudu pro účely rozsudku spojeny.

Návrhová žádání účastníků řízení

57 Žalobkyně SIV navrhuje, aby Soud:

1) prohlásil rozhodnutí Komise 89/93/EHS ze dne 7. prosince 1988 (Úř. věst. 1989 č. L 33, s. 44) týkající se řízení podle článků 85 a 86 Smlouvy o EHS (IV/31.906, ploché sklo) za neplatné pro nerespektování procesních předpisů a v každém případě obecné zásady kontradiktornosti a obzvláště práv obhajoby;

2) prohlásil rozhodnutí Komise za neplatné pro porušení a chybné použití čl. 85 odst.1 Smlouvy, ve spojení s článkem 2 Smlouvy a s ustanovením uvedeným v čl. 3 písm. f) Smlouvy;

3) podpůrně, aby prohlásil za neplatné rozhodnutí, pokud se týká údajného porušení článku 86 Smlouvy;

4) podpůrněji, aby prohlásil za neplatný článek 4 výroku rozhodnutí, vztahující se na pokuty uložené společnosti SIV, z důvodu nedostatečného odůvodnění měřítek použitých pro stanovení jejich výše a s ohledem na účinky, které by zaplacení těchto pokut mohlo vyvolat;

5) ještě podpůrněji, aby snížil podle zásady spravedlnosti výši pokut uložených SIV.

58 V odpovědi žalobkyni SIV Komise navrhuje, aby Soud:

1) zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

2) uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

59 Žalobkyně FP navrhuje, aby Soud:

1) zrušil články 1, 2 a 3 napadeného rozhodnutí, pokud se týkají žalobkyně;

2) zrušil článek 4 napadeného rozhodnutí, pokud jde o pokutu uloženou žalobkyni; podpůrně, aby podstatně snížil výši této pokuty;

3) uložil žalované náhradu nákladů řízení.

60 V odpovědi žalobkyni FP Komise navrhuje, aby Soud:

1) zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

2) uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

61 Žalobkyně VP navrhuje, aby Soud:

1) prohlásil rozhodnutí Komise 89/93/EHS ze dne 7. prosince 1988 (Úř. věst. 1989 č. L 33, s. 44) týkající se řízení podle článků 85 a 86 Smlouvy o EHS (IV/31.906, ploché sklo) za neplatné, pokud toto rozhodnutí konstatuje, že:

- a) společnost VP se od 1. června 1983 do 10. dubna 1986 podílela na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách a prodejních podmínkách a na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, jejichž cílem bylo ovlivnit nákupní a prodejní politiky nejdůležitějších velkoobchodníků v odvětví plochého skla v neautomobilovém odvětví;
  - b) společnost VP se od 11. května 1983 do 1. prosince 1986 podílela na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách účtovaných skupině Fiat v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;
  - c) společnost VP se od 1. ledna 1982 do 30. června 1987 podílela na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě týkajících se rozdělení kvót pro dodávky skupině Fiat v odvětví plochého skla určeného pro automobilové odvětví;
  - d) společnost VP se od 1. ledna 1982 do 31. prosince 1986 podílela na dohodách o vzájemných dodávkách výrobků v odvětví plochého skla s cílem dosáhnout rozdělení trhu;
- a ukládá z těchto důvodů společnost VP pokutu;

2) uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

⁶² V odpovědi žalobkyni FP Komise navrhuje, aby Soud:

- 1) zamítl žalobu jako neopodstatněnou;
- 2) uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

⁶³ Vedlejší účastník řízení navrhuje, aby Soud v každé věci:

- 1) zrušil článek 2 napadeného rozhodnutí a článek 3 v rozsahu, v jakém se odvolává na článek 2;
- 2) zamítl zbývající část žaloby jako neopodstatněnou, pokud se týká použití článku 85 Smlouvy a úrovně uložených pokut.

K námitkám uváděným společnostmi SIV k řízení a odůvodnění rozhodnutí

A — Argumenty společnosti SIV

⁶⁴ Před přednesením žalobních důvodů vznáší společnost SIV řadu námitek, které se vztahují k dodržování procesních předpisů, zejména zásady kontradiktornosti a obecněji práv obhajoby.

⁶⁵ Společnost SIV kritizuje skutečnost, že jí Komise stanovila k vyjádření stanoviska velmi krátké lhůty, zatímco činnost Komise se prodlužovala na velmi dlouhé časové období. Odvolává se v tomto ohledu na rozsudky ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion Française v. Komise* (spojené věci 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825), a ze dne 13. února 1979, *Hoffmann-La Roche v. Komise* (85/76, Recueil, s.461), ve kterých Soud zdůraznil důležitost práva obhajoby vyjádřit včas svůj názor na skutečnost a na relevanci uváděných skutečností a okolností a na dokumenty, které Komise přijala na podporu svého tvrzení o porušení Smlouvy.

⁶⁶ Společnost SIV zdůrazňuje aktivní a rozhodující vliv, který mohla mít společnost Cobelli na chování Komise a uvádí, že Komise udržovala v tajnosti dokumentaci týkající se společnosti Cobelli. Společnost SIV v důsledku toho žádá Soud, aby

nařídil Komisi předložit v průběhu řízení všechny poznámky, korespondenci a písemnosti týkající se vztahů mezi A. Cobellim nebo jeho podnikem a advokáty a Komisí v souvislosti s řízením, které proběhlo před Komisí.

67 Komise získala podle společnosti SIV u společnosti Fiat informace o obchodních vztazích, existujících mezi touto skupinou a výrobcí skla, které neoznámila ani dotčeným stranám, ani členům poradního výboru. Společnost SIV žádá, aby Soud nařídil předložit protokoly týkající se stanoviska vyjádřeného poradním výborem a všechny dokumenty a korespondenci mezi tímto výborem nebo jeho členy a Komisí.

68 Pokud jde o odůvodnění, společnost SIV se domnívá, že rozhodnutí obsahuje závažné mezery v argumentaci ohledně důvodů, o které jsou opřeny závěry rozhodnutí. Komise například tvrdí, že italská výrobcí skla poskytovali velkoobchodníkům totožné slevy poté, co vybrala takové (ojedinělé) důkazy schopné podpořit podobné tvrzení, aniž by přezkoumala obecnou relevanci a objektivitu nabízeného tvrzení. Tato tendence přizpůsobit argumentaci ve prospěch určitých závěrů není nic jiného než výsledek pasivního převzetí tvrzení přijatých a navrhaných třetími stranami.

69 Společnost SIV konečně uplatňuje, že Komise prakticky ignorovala uváděná tvrzení a dokumenty předložené třemi dotčenými výrobci a do rozhodnutí převzala v podstatě základ obsahu oznámení námitek.

70 Společnost SIV v replice kromě jiného namítá skutečnost, že je Komise zároveň jak soudcem, tak i žalobcem. Ačkoli Soudní dvůr již měl příležitost takovou námitku odmítnout (rozsudky ze dne 29. října 1980, Van Landewyck v. Komise, známý jako „Fedestab“, 209/78 až 215/78 a 218/78, Recueil, s. 3125; a výše uvedený rozsudek ze 7. června 1983, Musique Diffusion Française), žalobkyně vyzvala Soud, aby přezkoumal tuto judikaturu s ohledem na čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Důvody, o které se Soud opíral, navíc nejsou podle SIV dostatečné; reforma všech vnitrostátních řízení včetně řízení před správními soudy, která byla diktována povinností přizpůsobit vnitrostátní systémy zásadám stanoveným mezinárodními úmluvami, se musela nezbytně týkat i systému práva Společenství.

71 V každém případě se společnost SIV domnívá, že dvojí funkce, jež charakterizuje činnost Komise, která vykonává vyšetřovací pravomoc zároveň s pravomocí rozhodovací, jí ukládá povinnost ještě přísněji dodržovat práva obhajoby (výše uvedený rozsudek ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion Française). Komise zejména nesmí mít právo bránit obhajobě v přístupu k dokumentům a informacím, které shromáždila.

B — *Argumenty Komise*

72 Komise nejprve konstatuje, že k oznámení stanoviska poskytla společnosti SIV tři měsíce (od 6. listopadu 1987, kdy poslala společnosti SIV oznámení námitek, do 2. února 1988, kdy společnost SIV podala odpověď na oznámení námitek), což byla více než dostatečná doba k přípravě úplných vyjádření v odpovědi na oznámení námitek. Mimoto velká část shromážděné dokumentace pocházela od samotné společnosti SIV nebo jí již byla dobře známa. Komise poté připomíná, že na žádost společnosti SIV prodloužila lhůtu na předložení odpovědi.

73 Komise odmítá myšlenku, že přikládala stížnosti A. Cobelliho přílišnou váhu. Šetření, na kterých spočívá rozhodnutí, byla z části prováděna před stížností a v každém případě nezávisle na jejím předložení.

74 Pokud jde o korespondenci mezi společností Cobelli či jejími advokáty a Komisí, jejíž předložení společnost SIV žádala, Komise se domnívá, že tyto dokumenty nemají s napadeným rozhodnutím nic společného. Pokaždé, když prohlášení nebo důkazní materiály dodané společností Cobelli byly, byť i jen nepřímo, vzaty Komisí v úvahu, je to v rozhodnutí přesně zmíněno. Ze stejných důvodů odmítá Komise stížnost, podle které „obdržela od společnosti Fiat“ jiné informace než ty, které jsou uvedeny v rozhodnutí.

75 Komise odmítá tvrzení, že vyjádření dotčených výrobců nebyla vzata v úvahu. Tvrdí, že je velmi pečlivě zvažovala a porovnávala s důkazy uvedenými na jejich podporu a se skutečnostmi, na nichž je založeno sporné rozhodnutí.

76 Veškerá dokumentace o řízení, které vedlo ke spornému rozhodnutí, byla podle Komise přiložena k oznámení námitek a poslána společnosti SIV. Její právo na přístup k důkazním materiálům, na kterých je rozhodnutí založeno, nebylo žádným způsobem omezeno.

77 Co se týká žádosti společnosti SIV, aby bylo nařízeno předložení dokumentů týkajících se poradního výboru, Komise se domnívá, že tyto dokumenty nemají žádnou souvislost s dotčenou věcí.

78 Komise poté odmítá tvrzení, že nepředložila dostatečné důkazy na podporu svého rozhodnutí.

79 Co se týká žalobního důvodu, dodatečně uvedeného žalobkyní v replice, ohledně domnělého porušení Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, Komise tvrdí, že ve světle judikatury Soudního dvora v rozsudcích ze dne 18. října 1989, *Orkem v. Komise* (374/87, Recueil, s. 3283), ze dne 17. října 1989, *Dow Chemical Iberica v. Komise* (85/87, Recueil, s. 3165), výše uvedených rozsudcích ze dne 29. října 1980, *Fedetab*, a ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion Française*, její chování vůči společnosti SIV v průběhu celého řízení daleko přesahovalo minimální záruky práv obhajoby vyžadované Soudním dvorem.

80 Společnost SIV v žalobě také uvedla žalobní důvod založený na článku 2 a čl. 3 písm. f) Smlouvy o EHS. Společnost SIV se domnívá, že kdyby se musely dodržovat všechny zásady zastávané v rozhodnutí, projevilo by se to v oblasti průmyslu a obchodní výměny výsledky objektivně katastrofálními, zejména úplným vyloučením každé formy hospodářské soutěže — vzhledem k velikosti nezbytných investic a jejich dlouhodobému plánování — pobídkou k vytvoření výrobního a obchodního systému na monopolistických základech, povzbuzením ke zvyšování cen na různých stupních distribuce a prodeje a krizí v zásobování.

81 Komise odmítá tato tvrzení jako obecná, rozporuplná a zmatečná. Rozhodnutí je podle ní založeno na řadě nezvratných skutečností a na vysvětlujících poznámkách, jejichž průkazní hodnota nemůže být zpochybněna úvahami společnosti SIV o fungování trhu.

C — Závěry Soudu

82 Soud připomíná, že čl. 48 odst. 2 první pododstavec jednacího řádu Soudu, právě tak jako čl. 42 odst. 2 první pododstavec jednacího řádu Soudního dvora, který je použitelný na řízení před Soudním dvorem a po postoupení věci obdobně i na řízení před Soudem, zakazuje předkládání nových žalobních důvodů v průběhu řízení, pokud se nezakládají na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu písemné části řízení. Co se týká žalobního důvodu založeného na porušení článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a článku 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, je třeba zdůraznit, že byl žalobkyní poprvé uveden až ve stadiu repliky, a že není založen na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu písemné části řízení; tento důvod proto nemůže být přijat.

83 Soud dále konstatuje, že žalobkyně žádným způsobem blíže nevysvětlila, v čem byla zásada kontradiktornosti a práv obhajoby Komise skutečně porušena. V důsledku toho nelze přijmout žalobní důvody vyvozované z porušení zásady kontradiktornosti a práv obhajoby, jako důvody pro zrušení rozhodnutí jako celku. V rozsahu, v jakém tyto důvody ještě nebyly vzaty v úvahu a v jakém se týkají určitých specifických hledisek rozhodnutí, budou projednány v průběhu věcného přezkumu těchto hledisek.

84 Co se týká žalobního důvodu, opírajícího se o články 2 a čl. 3 písm. f) Smlouvy, Soud se domnívá, že tento důvod, vyjádřený také velmi obecnou formou a bez podrobného uvedení skutečností, nemá právní základ, a že proto nemůže být brán jako důvod pro zrušení rozhodnutí.

K věci samé

85 Žalobkyně SIV uvádí na podporu svých návrhů následující žalobní důvody:

- porušení a chybné použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy, co se týká posouzení případné existence dohod nebo jednání ve vzájemné shodě mezi italskými výrobci skla;
- porušení a chybné použití čl. 85 odst. 1 Smlouvy, co se týká podmínek jeho použitelnosti;
- porušení a chybné použití článku 86 Smlouvy;
- porušení a chybné použití čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, co se týká uložených pokut.

86 Žalobkyně FP uvádí na podporu svých návrhů následující žalobní důvody:

V souvislosti s použitím čl. 85 odst. 1 Smlouvy:

- pokud jde o neautomobilový trh:
  - nepřesné věcné posouzení a chybějící důkazy;
  - chybné použití pojmu jednání ve vzájemné shodě;
- pokud jde o automobilový trh:
  - nepřesné věcné posouzení a chybějící důkazy;
  - nepřesné posouzení ekonomických a právních souvislostí;
- pokud jde o vzájemné dodávky skla mezi výrobci:
  - nepřesné věcné posouzení a chybějící důkazy;
  - neexistence cíle nebo výsledku omezujícího hospodářskou soutěž.

V souvislosti s článkem 86 Smlouvy:

- porušení pojmu společného dominantního postavení;
- nepřesné věcné posouzení;
- protiprávní kumulativní použití článků 85 a 86.

V souvislosti s pokutami:

- porušení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17.

87 Žalobkyně VP uvádí na podporu svých návrhů následující důvody:

- neexistenci věrohodných důkazů schopných prokázat účast společnosti VP na nezákonné dohodě;
- opomenutí hledat důkazní předměty u nezávislých zdrojů;
- chybné posouzení výrobku, trhu a chování společnosti VP na trhu.

88 Žalobní důvody vznesené třemi žalobkyněmi mohou být shrnuty do tří obecných žalobních důvodů: posouzení trhu (A), věcná zjištění a důkazy (B) a právní posouzení (C). Podle žalobkyň neobsahuje rozhodnutí žádnou ekonomickou analýzu trhu a tento nedostatek analýzy způsobuje, že rozhodnutí je jako celek chybné. Pokud jde o důkazy, žalobkyně tvrdí, že důkazy, jež byly vzaty v úvahu, spočívají z velké části ve velmi zkráceném výběru citací, které by měly být čteny v souvislosti jak s dokumenty, ze kterých byly vybrány, tak i se skutečnostmi trhu. V důsledku toho je právní posouzení založené na údajně zjištěných skutečnostech chybné, jak pokud jde o použití článku 85, tak i článku 86.

89 Co se týká druhého žalobního důvodu — zjištění skutečností a důkazů — je třeba na tomto místě poukázat na okolnost, která vyšla najevo teprve když, jak bylo výše uvedeno (bod 41), byla Komise požádána, aby zařadila do spisu originály dokladů, které má k dispozici a na kterých bylo založeno její rozhodnutí.

90 Podle čl. 14 odst. 1 písm. b) nařízení č. 17 je Komise, v průběhu šetření, která provádí u podniků, oprávněna pořizovat pouze kopie nebo výňatky z účetních knih a obchodních záznamů. V dané věci jsou mezi písemnostmi, které Komise uvedla v oznámeních námitek a jejichž fotokopie poslala podnikům, ručně psané, mnohdy sotva čitelné poznámky v italštině. V některých případech bylo z formy dokumentu poslaného Komisí podnikům zřejmé, že se jednalo jen o část původního dokumentu. Jiné dokumenty byly vnitřními záznamy podniků nebo jejich dceřiných společností. Zde opět bylo z formy dokumentu jasné, že se v některých případech jednalo jen o část originálu. V jiných případech nebylo z předaného dokumentu zřejmé, že se jednalo o výpis.

91 Z dokazování, ke kterému přistoupil Soud, vyplývá, že v průběhu přípravy důkazních dokumentů, prováděné útvary Komise za účelem jejich dodání podnikům, byly některé důležité pasáže vědomě vymazány nebo vynechány, aniž by přitom šlo o ochranu obchodního tajemství. Zde je nezbytné poukázat na devět beze stopy vymazaných slov v rukopisné poznámce společnosti SIV ze dne 30. ledna 1985 (374).

92 Rozhodnutí odkazuje na tuto poznámku ze dne 30. ledna 1985 čtyřikrát: poznámka je brána v úvahu jednak jako důkaz „existence dohod mezi třemi výrobci o cenících a prodejních podmínkách“ v neautomobilovém odvětví (bod 62 právní části, přebírající body 27 až 32 ze skutkové části), jednak jako důkaz „rozhovorů ...zahájených o

způsobu, jak provést zvýšení cen u skupiny Fiat“ (bod 47 skutkové části). V bodu 24 druhém pododstavci rozhodnutí výslovně uvádí, že tento dokument byl poslán podnikům s oznámením námitek a je citován v odstavci 23 (strana 17) oznámení námitek. Příslušná část zní v původním znění takto:

„— Problema Fiat

— Scaroni (FP) pensa di non potersi battere per fermare PPG

— aumento fori e staffette come cavallo di Troia in Fiat per aumento prezzi“

[„Problém Fiat — Scaroni (z FP) se domnívá, že nemůže bojovat, aby zastavil PPG (VP); — zvýšení otvorů a držáků (mechanismus pro zvedání postranních oken) jako trojský kůň ve Fiatu pro zvýšení cen“].

Ve fotokopii poslané s oznámením námitek byla vymazána slova „Scaroni (FP) pensa di non potersi battere per fermare PPG“ [„Scaroni (z FP) se domnívá, že nemůže bojovat, aby zastavil PPG“]. V oznámení námitek samém je příslušná část citována takto: „Problema Fiat — aumento fori e staffette come cavallo di Troia in Fiat per aumento prezzi“, bez jakéhokoli údaje o vynechání některých slov.

⁹³ Soud se domnívá, že je zjevné a nesporné, že vynecháním devíti dotčených slov je znění poznámky úplně změněné. S těmito devíti slovy by mohla být poznámka brána v úvahu jako důkaz konkurenční bitvy mezi společnostmi SIV a FP na jedné straně a společností VP na straně druhé. Komise se na jednání marně pokoušela podat věcně odůvodněné vysvětlení vymazání těchto slov.

⁹⁴ Soud musí konstatovat, že se nejedná o jediný případ použití takového jednání, jehož další příklady budou komentovány níže (viz níže zejména body 214, 215, 224, 236 a 246). Soud kromě jiného poukazuje na to, že výše uvedený záznam SIV ze dne 30. ledna 1985 a jiný záznam SIV ze dne 24. června 1985 (715) se objevují v seznamu dokumentů odkazujících přímo nebo nepřímo na společnost VP, který Soudu dodala Komise jako dokumenty odkazující nepřímo na společnost VP, zatímco z úplného znění těchto poznámek vyplývá, že se výslovně zmiňují o společnosti VP. Tato okolnost může naznačovat, že ne všechny útvary Komise měly k dispozici úplné znění těchto dokumentů.

⁹⁵ Za těchto okolností se Soud domnívá, že mu přísluší, pokud jde o posouzení druhého žalobního důvodu uvedeného žalobkyněmi, aby podrobně prověřil povahu a význam důkazů, ke kterým přihlížela Komise v rozhodnutí. Nicméně s přihlédnutím jednak ke skutečnosti, že povaha a význam důkazů jsou úzce spojeny s analýzou povahy a fungování dotčeného trhu, která byla provedena v rozhodnutí, jakož i ke skutečnosti, že účastníci řízení zaměřili svá tvrzení hlavně na analýzu zmíněného trhu, je třeba, z hlediska těchto tvrzení nejprve přezkoumat posouzení trhu provedené v rozhodnutí. Poté budou přezkoumány důkazy vzaté v úvahu a skutková zjištění, která z nich byla v rozhodnutí vyvozena. Nakonec bude přezkoumáno právní posouzení s ohledem na články 85 a 86 Smlouvy.

A — *K posouzení trhu*

1. Napadený akt

⁹⁶ Tato část rozhodnutí (body 2 až 17) se člení do tří oddílů: výrobek, nabídka a poptávka. Je však přesto namístě hned na začátku zdůraznit, že Komise při jednání tvrdila, že písemné důkazy dohod mezi třemi výrobci byly jasné a výslovné a učinily

zcela zbytečným jakýkoli druh šetření o struktuře trhu. Tato část rozhodnutí musí být považována spíše za popis než za analýzu.

a) Výrobek

97 Popis výrobku, podaný v bodech 2 až 5 rozhodnutí, je v podstatě zopakován v bodech 1 až 3 tohoto rozsudku. Rozhodnutí uvádí, že italský trh „představuje ve skutečnosti ± 20 % evropského trhu, jak pokud jde o automobilový trh, tak i pokud jde o trh neautomobilový“ (bod 6). Vývoj italského trhu plochého skla je ukázán v tabulkách uvedených v příloze k rozhodnutí.

b) Nabídka

98 Rozhodnutí konstatuje, že tři výrobci „mohli uspokojit v průměru 79 % italské poptávky neautomobilového skla a 95 % italské poptávky automobilového skla“ (bod 7 a příloha II). Následuje (v bodech 8 až 10) popis tří výrobců.

99 FP je dceřinou společností SG, která v Itálii vlastní prostřednictvím FP a jiných společností skupiny více společností, včetně společnosti Luigi Fontana SpA, která je největším velkoobchodním zpracovatelem na italském trhu. Společnost FP vlastní linku na plavené sklo v Pise a linku na plavené sklo v San Salvo, kterou sdílí se společností SIV a která je provozována společností Flovetro, dceřinou společností společnosti SG. Společnost FP je jediným výrobcem litého skla v Itálii (bod 8).

100 Společnost SIV, kontrovaná státním koncernem EFIM, vlastní dvě linky na plavené sklo v San Salvo, z nichž jednu provozuje společnost Flovetro. SIV kromě toho vlastní jednu společnost v Itálii a jednu ve Španělsku, které vyrábějí automobilové sklo, jinou společnost v San Salvo, vyrábějící odrazová skla a dvě společnosti pro prodej skla ve Frankfurtu a v Paříži. V roce 1986 převzala společnost SIV kontrolu nad společnostmi Veneziana Vetro a Splintex SpA a postoupila sdružení Glaverbel kontrolu nad společností Ilved (bod 9).

101 VP, dceřiná společnost společnosti PPG, vlastní po jedné lince na plavené sklo v Cuneu a Salernu a kontroluje společnost Pennitalia Securglass, která vyrábí sklo pro automobily. V roce 1982 koupila Boussois, společnost „s velkou tradicí ve sklářském odvětví“, mající „silné postavení na francouzském trhu automobilového a neautomobilového skla“ (bod 10).

102 Bod 11 obsahuje dvě tabulky, které postupně ukazují tržní podíly (míněn je italský trh) tří společností na základě údajů uvedených v příloze II a jejich podíly na evropském trhu. Evropský trh skla je ovládán přímým oligopolem, který se skládá vedle SG, SIV, PPG, ze společností Pilkington, Glaverbel (ze skupiny Asahi) a Guardian. Jedná se o skupiny integrované směrem nahoru i dolů (bod 12).

103 Co se týká výrobní kapacity tohoto trhu, opírá se rozhodnutí o předpovědi Evropského svazu výrobců plochého skla (dále jen „GEVP“) z října r. 1986 (pro evropskou desítku platné do roku 1996) a z října r. 1987 (pro evropskou dvanáctku platné do r. 1989). Výroba ve Společenství plně stačila uspokojit poptávku v letech 1980 až 1987; vývozy do třetích zemí vždy překračovaly dovozy z těchto zemí. Poptávka skla v rámci Společenství by se měla zvyšovat, podle optimistických předpokladů, jen o 1 až 3 % ročně. Svaz GEVP proto předpokládal, že nadbytečná výrobní kapacita na počátku osmdesátých let bude v nadcházejících letech přetrvávat, i když v oslabené formě.

104 Podle údajů, které poskytla společnost FP, činí průměrná investice pro jednu linku na plavené sklo s roční kapacitou 150 000 tun zhruba 70,5 až 86 milionů ECU v existujících prostorách a dvojnásobek těchto částek v nových prostorách. Za těchto okolností je vyloučeno, aby v dohledné době vstoupili na trh jiní výrobci (bod 12).

105 Na automobilovém trhu vyžaduje postup zpracování odlišné výrobní linky pro každou techniku; každá výrobní linka je proto speciálně sestavena podle forem a technických specifikací určených poptávkou. Z toho vyplývá dosti rychlé zastarání, které nastává po sedmi až osmi letech v závislosti na technickém vývoji automobilů. Podle společnosti FP je možné odhadnout náklady na jednu výrobní linku pro vybavení 650 000 automobilů ročně na 40 milionů ECU. Z toho vyplývá, že jen „málo podniků je schopno nést náklady a rizika zpracování automobilového skla“ (bod 13).

c) Poptávka

106 Zákazníky výrobců plochého skla v neautomobilovém odvětví jsou velkoobchodníci a zpracovatelé. Kolem 40 % poptávky přichází přímo od zpracovatelů k výrobcům, 60 % přichází od velkoobchodníků k výrobcům. Samotní velkoobchodníci zpracovávají nejméně polovinu nakoupeného skla, zbytek je prodáván z menší části malým zpracovatelům a z větší části přímo konečným odběratelům (bod 14 první pododstavec). Zpracovatelé jsou často v soutěži s výrobcí plochého skla, kteří provádějí zpracovatelskou činnost. Mnohdy jsou zpracovatelé závislí na dodání technologií od výrobců skla a vyrábějí tak výrobky zpracované pod licenci, kterou jim poskytli dodavatelé (bod 14 druhý pododstavec).

107 Zákazníky výrobců automobilového skla jsou výrobci automobilů. Rozhodnutí popisuje dvě fáze vývoje výrobku: fázi prototypovou, na které se podílejí jeden nebo dva výrobci, a fázi obchodní, ve které se výrobce automobilů obrací na větší počet výrobců (bod 15).

108 Rozhodnutí konstatuje (bod 16), že neautomobilový trh „byl v letech 1979-1983 charakterizován poklesem poptávky, provázejícím recesi evropské ekonomiky. Od roku 1984 se poptávka znovu zvýšila, a dovolila tak výrobcům, zejména od druhého pololetí roku 1985, značně zvýšit ceny. Jak již bylo uvedeno v bodě 12, poptávka po skle by měla, podle profesních předpovědí, stoupat v příštím desetiletí ročně o 1 až 3 %“.

109 Automobilový trh je „úzce spjat s vývojem výroby automobilů, která v Evropě a Itálii procházela po druhém ropném šoku fází recese až do roku 1984. Teprve od roku 1985 bylo možné konstatovat určité oživení výroby, která se v roce 1986 a v roce 1987 zvyšovala. Podle předpovědí by zvýšení poptávky po automobilovém skle mělo být v příštím desetiletí nižší než zvýšení poptávky po neautomobilovém skle“ (bod 17).

2. Argumenty žalobkyně

110 V průběhu řízení, jak před Komisí, tak před Soudem, trvaly žalobkyně na tom, že absence ekonomické analýzy trhu způsobuje, že celé rozhodnutí je chybné. Během jednání společně předložily svou analýzu trhu. Je zapotřebí shrnout podstatu tohoto výkladu a přidat k němu několik zbývajících údajů z jejich osobních tvrzení.

a) Zásadní argumenty

111 Žalobkyně uplatňují, že i když rozhodnutí popisuje dva trhy, neautomobilový a automobilový, nevyvozuje z tohoto popisu důsledky, když analyzuje chování stran a zjištěné hospodářské jevy. Komise je povinna brát do úvahy všechny okolnosti, včetně zvláštních vlastností dotčeného trhu, které vytvářejí ekonomický a právní kontext, ve kterém se nachází dohoda a předmětné jednání (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, *Suiker Unie v. Komise*, spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, *Recueil*, s. 1663). Protože se jedná o jednání ve vzájemné shodě, jejichž existence je zásadně popírána, měla analýza trhu sloužit nejen k tomu, aby dokázala, že chování podniků mělo omezující účinek na hospodářskou soutěž, ale také, a to především, k tomu, aby dokázala, že chování podniků může být vysvětleno jen zakázanou dohodou a ne pouhou hrou trhu. Analýza trhu proto byla dvojnásobně nezbytná: jednak proto, aby při absenci písemných důkazů dokázala případnou existenci uváděných jednání ve vzájemné shodě, a jednak proto, aby ukázala jejich omezující účinky.

b) Argumenty týkající se výrobku

112 I když žalobkyně souhlasí s tím, že existují tři druhy plochého skla — totiž sklo tažené (nebo okenní), sklo lité (italsky „greggi“) a sklo křišťálové (dříve vyráběné plynulým litím, nyní téměř výlučně plavením), upozorňují na to, že procenta italského trhu, která tato skla představují, jsou 0,5 %, 4,5 % a 95 % (údaje Assoverto, 227). Ačkoli se rozhodnutí celkově týká plochého skla, jde takřka výlučně o chování, vztahující se k plavenému sklu.

113 Lité sklo se od druhých dvou druhů skla zcela liší jak vlastnostmi (průsvitné, ale neprůhledné), tak i účely použití. Tento výrobek, výhradně určený k určitým použitím ve stavebnictví a dekorátérství, je na ústupu. Výroba tohoto druhu skla, s velmi malou přidanou hodnotou, již není rentabilní, v důsledku levných masivních dovozů z východoevropských zemí a Turecka (188, 235). V Itálii měla pouze společnost FP od roku 1983 jednu výrobní linku pro lité sklo (229, 235). Komise ponechala bez povšimnutí rozdíl mezi litým sklem a plaveným sklem určeným pro stavebnictví a použila dokumenty týkající se litého skla k napadnutí chování společností FP a SIV týkajících se plaveného skla.

114 Základní plavené sklo se stalo všedním homogenním výrobkem. Při stavbě zařízení na výrobu plaveného skla používají všichni výrobci stejnou technologii; výrobní techniky plaveného skla jsou v celé Evropě a dokonce v celém světě víceméně stejné; normy a měřítka jakosti, organizace práce, a úroveň kvalifikace jsou ve všech evropských závodech většinou rovnocenné. Z toho vyplývá, že u základních výrobků je pro spotřebitele mimořádně obtížné rozlišit výrobky různých výrobců. Základní ploché sklo se ve skutečnosti stalo opravdovou surovinou, „komoditou“ jako zlato nebo hliník. Z toho důvodu je cena skla víceméně stejná ve všech zemích, v nichž jsou nejdůležitější výrobci skla. Cenové rozdíly, pokud existují, jsou závislé na druhotných nákladech, jako jsou například dopravní náklady. Toto zjištění je hlavním faktorem, jak pro porozumění organizaci trhu, tak i pro přesné posouzení určitých praktik a určitých chování podniků.

115 Plavené sklo se vyrábí v rozličných barvách a tloušťkách. Vedle bílého skla je na evropském trhu v neautomobilovém odvětví šest barev a v automobilovém odvětví čtyři barvy. Výroba barevného skla je obtížnější a nákladnější než výroba bílého skla, kvůli doplňkovým anorganickým a chemickým přísadám. Mimoto existuje patnáct různých tloušťek od 2 mm až do více než 20 mm.

116 Komise sama, v rozhodnutí z roku 1981, uznala homogenost výrobku (bod II. A.3, a.1 na straně 39), zatímco v nynějším rozhodnutí odmítla nebo opomněla vzít ji v úvahu jako vysvětlení určitých jevů, které zjistila na trhu.

117 Průmysl plochého skla zahrnuje rozličné činnosti a řemesla, a z nich zejména: výrobu základního skla (již zmíněného výše), zpracování a výrobu speciálních výrobků.

118 Rozhodnutí opomnělo důležitost zpracovatelské činnosti. Téměř 78 % celkové výroby je zpracováváno (izolační sklo, vrstvené sklo pro stavebnictví a odrazové sklo, bezpečnostní sklo pro stavebnictví, sklo pro elektrospotřebiče, sklo pro stříbření), postupy zpracování zahrnují válcování, tvrzení, zesilování, zdvojování, izolování, listování atd. V Itálii vykonávají velkou část této činnosti nezávislé podniky; někteří z těchto zpracovatelů se věnují výlučně této činnosti, zatímco jiní mají smíšenou činnost velkoobchodníka, obchodníka a zpracovatele. Ti, co vykonávají výhradně zpracovatelskou činnost, mají svou vlastní dynamiku a jiné priority než velkoobchodníci, protože jsou méně citliví na cenové výkyvy a nenakupují spekulativně; jejich rentabilita pochází z přidané hodnoty zpracování a ne jenom z nákupu a dalšího prodeje výrobků.

119 V rozhodnutí se vytýkané chování (totožnost ceníků a slev, současné publikování dat, rozřídění velkoobchodníků, schůze atd.) týká výhradně výrobků ze základního plaveného skla, které jsou distribuovány velkoobchodníky. Takové chování se týká pouze 30 % celkové spotřeby plochého skla v Itálii a ne 76 až 80 %, jak tvrdí rozhodnutí, což zkresluje posouzení účinků chování a jeho závažnosti.

120 Zvláštní výrobky, kterých si rozhodnutí také nevšímá, jsou výrobky špičkové technologie, jež odpovídají obzvláště vysokým specifickým výkonům a normám (např. odrazová skla, vrstvená skla, skla s nízkým vyzařováním, sklo pro stříbření). Tyto výrobky jsou od výrobce k výrobcovi velmi rozdílné, což svádí k opravdovému technologickému souboji v nepřetržitém vývoji nových výrobků, které jsou strategicky důležité pro postavení výrobců na trhu. Tyto výrobky, které jsou předmětem vysoké soutěživosti, představují více jak jednu třetinu obratu obviněných podniků. Jsou mimoto nástrojem hospodářské soutěže pro ostatní výrobky v rozsahu, v jakém umožňují každému výrobcovi posílit zvuk značky, proniknout na nové trhy a zvýšit tak své postavení na trhu základního a zpracovaného skla. Zvláštní výrobky jsou mimoto základem pro oživení neautomobilového trhu.

121 Automobilový a neautomobilový trh jsou organizovány a fungují zcela rozdílně; neautomobilový trh je zásobován hlavně velkoobchodníky a zpracovateli, kterým výrobci prodávají výrobky buď nezpracované, nebo zpracované na výrobních linkách, zatímco automobilový trh je výhradně trhem skla zpracovaného podle specifikací výrobců automobilů a dodávaného výrobcovi skla přímo výrobcům automobilů. Absence zprostředkovatelů na automobilovém trhu se vysvětluje důležitostí a komplexností zpracovatelské činnosti pro tento trh, jeho vysokými náklady, potřebou přímých a trvalých vztahů s výrobcovi automobilů kvůli vývoji a úpravám modelů a zásadou „just in time“ (dodávka na montážní linku bez skladování u výrobce automobilů).

122 I když Komise uznala rozdíl mezi těmito dvěma trhy v rámci článku 85, odmítla k němu přihlédnout v rámci použití článku 86. Bez sebemenšího vysvětlení tvrdila, že trh, který je nezbytné vzít v úvahu, je celkový trh plochého skla.

123 Pokud jde o charakteristiky průmyslové výroby plaveného skla, žalobkyně zdůrazňují, že pece na plavené sklo jsou velmi těžká a málo flexibilní výrobní zařízení. Aby byly rentabilní, musí mít vysokou výrobní kapacitu (řádově 500 tun denně) a být plně (24 hodin denně) a racionálně využity. Pořízení pece na plavené sklo představuje velké investiční rozhodnutí (kolem 100 milionů ECU), takže průmysl se nemůže ani rychle, ani pružně přizpůsobovat výkyvům poptávky. Jakmile je pec na plavené sklo postavena, musí fungovat nepřetržitě, což s sebou nezbytně nese zvýšení výroby a riziko nadbytečné kapacity.

124 Pece na plavené sklo nejsou flexibilní také z výrobního hlediska v tom smyslu, že jedna pec na plavené sklo může najednou vyrábět jen jednu barvu a jednu tloušťku. Každý přechod z jedné barvy na druhou vyžaduje čas (více méně 14 dní) a nese s sebou výraznou ztrátu (7000 tun prodejeschopného výrobku na jednu pec s kapacitou 500 tun denně). Provozní doba musí být nevyhnutelně velmi dlouhá, a odpovídat zvýšeným potřebám, aby byla ekonomicky užitečná, zatímco rozmanitost trhem poptávaných výrobků je značná. Kvůli jeho objemu není hospodárné skladovat ploché sklo ani ve velkých množstvích, ani na dlouhou dobu.

125 Pravidelné opravy a údržba, které jsou nevyhnutelné, musí být prováděny po vychladnutí pece a nesou s sebou po pěti nebo šesti letech zastavení výroby. Pro takové opravy a údržby, jakož i pro instalaci technologických zlepšení a provedení případných zvýšení kapacity je nezbytné zastavit pece na plavené sklo na několik měsíců.

126 Všechny tyto faktory přispívají k tomu, že je nesmírně obtížné přizpůsobit nabídku poptávce a nemožné, jak technicky, tak ekonomicky, aby každý výrobce měl kdykoli k dispozici celou paletu výrobků. Tyto technické tlaky a ekonomické požadavky, které nutí uvést v soulad nejrationálnější využití kapacit s nevyhnutelností trvalé přítomnosti na trhu, jsou vysvětlením, proč mají výrobci objektivní zájem, vždy podle okolností nakupovat od svých konkurentů, nebo jim prodávat.

127 I když je pravda, že „málo podniků je schopno nést náklady a rizika zpracování automobilového skla“ (bod 13), žalobkyně zdůrazňují, že je to z důvodů uvedených výše v bodě 121.

c) Argumenty týkající se nabídky

128 Celková kapacita evropské výroby (prodejeschopné) v roce 1989 je, podle žalobkyň, odhadována na přibližně 5 100 000 tun, zatímco v roce 1986 byla 4 444 000 tun a v roce 1982 4 176 000 tun (zdroj GEVP, 175). Italská výroba plaveného skla byla v roce 1985 700 000 tun a v roce 1986 673 000 tun vyrobených na pěti výrobních pecích na plavené sklo, z nichž jedna patřila společnosti FP, jedna společnosti SIV, jedna společně společnostem FP a SIV a dvě společnosti VP (zdroj Assoverto, 187). Na konci roku 1987 společnost SIV zprovoznila novou pec na plavené sklo v Porto Marghera (Veneziana Vetro).

129 Na evropském trhu plochého skla, včetně Spojeného království, byla Itálie třetím — nebo čtvrtým (podle roku) — trhem v pořadí podle důležitosti, přičemž její podíl na celkové spotřebě plochého skla v Evropě byl v roce 1986 14,1 % a dříve nebyl nikdy vyšší než 16,3 % (189).

130 Podle uvedeného rozhodnutí mají tři italské výrobce v rukou 79 % italského neautomobilového trhu. Žalobkyně zdůrazňují, že jejich podíl na neautomobilovém trhu dosáhl ve sporném období nejvyšší úrovně jen 63,7 % v roce 1986, když

společnost SIV převzala kontrolu nad společností Vetrocoke. Průměrně byl jejich tržní podíl mezi lety 1982 až 1986 řádově 56,2 %. To je vysvětlováno skutečností, že, podle Komise, dovozy z Francie nemohou být považovány za nezávislé dovozy, když prodávajícím byla společnost spojená s italským výrobcem. Toto stanovisko není oprávněné. Boussois, sesterská společnost VP, měla externího akcionáře, který držel 30 % kapitálu, a který nutil společnost, aby jednala v jeho vlastním nejlepší zájmu, nezávisle na společnosti VP, která sama byla vlastněna z 20 % nezávislými akcionáři a nebyla proto plně kontrolována ani společností PPG. Dovozy do Itálie od společnosti Boussois byly nezávislými dovozy (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. října 1986, Metro v. Komise, 75/84, Recueil, s. 3021). V každém případě se dovozy v roce 1986 zvýšily na přibližně jednu třetinu italského trhu neautomobilového plochého skla. I když se struktura trhu, po převzetí společnosti Boussois společností PPG v roce 1982, poněkud změnila, přesto ukazuje proud dovozů, také od sesterských společností, že dovozy jsou ekonomicky rentabilní. Rovněž vývozy představují nezanedbatelné toky (30 %).

131 Za těchto okolností rozhodnutí nesprávně stanoví, že Itálie je relevantním zeměpisným trhem z důvodu, že podniky mohou určovat pro vývoz jen množství vyráběná za mezní náklady. Toto tvrzení není ve spisu doloženo žádným důkazem. V rozhodnutí z roku 1981, jakož i v rozhodnutí 84/388/EHS ze dne 23. července 1984 o dohodách a jednáních ve vzájemné shodě v odvětví plochého skla v zemích Beneluxu (Úř. věst. L 212, s. 13, dále jen „rozhodnutí 1984“), zdůraznila Komise důležitost obchodu v rámci Společenství. Tak v rozhodnutí z roku 1981 (bod 6, strana 35) tvrdila za prvé, že podíly italských výrobců na celkovém trhu plochého skla byly 20 % FP, 14 % SIV, 14 % VP, 3 % Fabbrica Sciarra a 3 % Vetro Coke, zatímco zbytek 46 % připadal na dovozy, a za druhé, že společnosti SIV a VP prodaly v letech 1976 a 1977 na jiných trzích EHS kolem 55 % své tehdejší výroby.

132 I když je pravda, jak zdůrazňuje rozhodnutí, že na počátku osmdesátých let prodělalo odvětví plochého skla těžké krizové období, charakterizované významnými nadměrnými kapacitami, stále stoupajícími výrobními náklady, krizí v odvětvích stavebnictví a automobilového průmyslu a vzrůstem nákladů na energii, což způsobilo výrobcům těžké ztráty, přistoupili tito výrobci nicméně k nezbytným restrukturalizačním opatřením (zavření nerentabilních nebo zastaralých zařízení, snížení počtu zaměstnanců, rekapitalizace, nové investice do výkonnějších zařízení, výzkum a vývoj speciálních výrobků atd.). Průmysl plochého skla, na rozdíl od jiných těžkých průmyslů Společenství (například ocelářského průmyslu), byl schopný přežít tuto krizi bez větších zásahů a zvláštních opatření vnitrostátních orgánů nebo orgánů Společenství. Během období 1982 – 1986, které je předmětem napadeného rozhodnutí, se tedy jednalo o dynamický průmysl, který, dalek toho, aby se pokoušel přečkat krizi tím, že by se uchýloval k rozdělení trhu a jiným zakázaným dohodám, se choval pozitivně a přijal ekonomicky zdravá opatření.

133 Komise nesprávně konstatovala, že trh stagnuje, že je stále ještě v situaci nadměrné kapacity a bez možnosti přístupu pro nové výrobce. Právě naopak, trh zažil — a stále zažívá, časté a hluboké změny: převzetí společnosti Glaverbel společností Ashahi, převzetí společnosti Boussois společností PPG, společnosti Flachglas společností Pilkington; zřízení pobočky společnosti Guardian v Lucemburku uprostřed krize; uvedení do provozu devíti nových linek od roku 1981, čímž se zvýšila výrobní kapacita z 3,8 milionu tun v roce 1981 na více než 5,1 milionu tun v roce 1989, to všechno jsou vývoje, které názorně ukazují intenzitu hospodářské soutěže, jež panuje mezi výrobci, kteří mezi sebou stále bojují novými investicemi a novými výrobky.

134 Ve skutečnosti, navzdory všeobecné situaci v Evropě, charakterizované nadměrnou kapacitou, byl na italském trhu nedostatek nabídky, který ho činil obzvláště
135 přitažlivým pro cizí výrobce. Tato situace byla potvrzena vývojem dovozů a vývozů
v Itálii (253A).

135 Společnosti SIV a VP mimoto připomínají, že během uvažovaného období byla
v Itálii velmi vysoká inflace a pohybovala se, podle let, mezi 12 a 20 %, z čehož
136 vyplývá, že cenová zvýšení byla spíše zdánlivá než skutečná, a že souběžná zvýšení
neměla nezbytně nezákonnou povahu (215).

136 Jiným důležitým faktorem je skutečnost, že pojem „výrobce“, ve skutečnosti
zahrnuje různé obory: výrobce základního plochého skla, zpracovatele skla pro
stavebnictví, zpracovatele automobilového skla, výrobce speciálních výrobků. I když
je pravda, že všechny činnosti týkající se plochého skla, jsou vykonávány na
137 rozdílných trzích, z nichž každý má svou vlastní logiku. Dodávky základního
plochého skla mezi výrobci proto nezbytně neovlivňovaly trh zpracovaného
automobilového skla, který se řídí jinými zákony.

137 Každý ze tří výrobců sleduje vlastní strategii a klade rozdílný důraz na různé obory:

- společnost FP se v rámci rozdělení úkolů uvnitř skupiny Saint-Gobain soustřeďuje na italský trh a vyvíjí významnou zpracovatelskou činnost v neautomobilovém odvětví;
- společnost SIV nachází konkurenční výhodu ve zpracování automobilového skla a rozptyluje své zpracovatelské kapacity a prodej napříč Evropou; vyvezla 50 % své kapacity v roce 1986, se sníženou aktivitou, přinejmenším v období, na které je zaměřeno rozhodnutí, jako výrobce základního plochého skla;
- společnost VP klade důraz na výrobu základního skla s malým stupněm zapojení zpracovatelských činností; v roce 1986 vyvezla 40 % výrobků.

138 Tyto tři podniky se liší i na strukturální úrovni; společnost SIV není součástí
mezinárodní skupiny, ale je kontrolována italskou státní holdingovou společností
EFIM, veřejným neprůmyslovým společníkem, který nemá stejné cíle, stejné zájmy
ani stejné metody řízení jako soukromé skupiny.

139 Tržní podíly každého z těchto podniků mimoto prodělaly významné změny: od roku
1982 do roku 1986 zvýšila společnost FP svůj podíl na neautomobilovém sklu o 22
%, zatímco u společností SIV a VP se snížil o 8 resp. 12 %.

d) Argumenty týkající se poptávky

140 Pokud jde o neautomobilové odvětví, žalobkyně zdůrazňují za prvé, že zpracovatelé
se nacházejí ve zcela rozdílné soutěžní situaci z důvodu přidané hodnoty vytvářené
zpracováním, a za druhé, že Komise nedbala chování velkoobchodníků.

141 Poptávka je, co se týká velkoobchodníků, silně koncentrována; 20 nejvýznamnějších
velkoobchodníků odebírá více než 80 % výrobků distribuovaných touto cestou. Toto
odvětví prožilo velmi vážné nesnáze v důsledku překonaných způsobů a zásad řízení
a finančního chování nepřizpůsobeného jeho činnosti, způsobujícího nadprůměrně
vysoké finanční náklady, jakož i v důsledku hospodářské soutěže výrobců, kteří mají
integrovanou distribuční činnost. Aby se pokusili čelit těmto nesnázím, usilovali
velkoobchodníci o seskupení ve sdruženích. Od poloviny sedmdesátých let zakládaly
nejdůležitější podniky zabývající se v Itálii velkoobchodem s plochým sklem

sdužení zaměřená na prosazení všem společné obchodní politiky, jak ve stadiu nákupu, tak i maloobchodu. Rozhodnutí z roku 1981 odsoudilo ty dohody o sdužení mezi velkoobchodníky, které usilovaly o omezení vzájemné hospodářské soutěže. Tato rozsáhlá organizace velkoobchodníků s dvojitým cílem – dosáhnout nejlepší podmínky a omezit vzájemnou hospodářskou soutěž – je podstatnou charakteristikou trhu plochého skla pro stavebnictví v Itálii.

¹⁴² Pozorná četba stížnosti společnosti Cobelli ukazuje zcela zřetelně, že to, na co si tento podnik stěžuje, je skutečnost, že všichni velkoobchodníci nemají stejné podmínky, a že příznivější podmínky, které někteří mají, vedly ke krachu a zavření četných podniků včetně podniku stěžovatelky. To souhlasí se závěry Battellovy zprávy přednesené na schůzi v Tropea o vývoji distribuce plochého neautomobilového skla v Itálii (276), které ukázaly obtíže distribučního odvětví plochého skla v Itálii. V ní se jedná o stížnost zcela jiné povahy, než jsou obvinění z dohody mezi výrobci ohledně uplatňování cenových zvýšení. Je ostatně nezbytné poznamenat, že společnost Cobelli tvrdí, že od roku 1982 se stala situace neúnosnou, právě po rozhodnutí Komise ze září roku 1981, která odsoudila dohody o sdužení mezi velkoobchodníky a jejich požadavek, aby výrobci poskytovali rozdílné slevy členům jejich sdužení, podle seznamů zákazníků. Stěžovatelka si ve skutečnosti stěžuje na situaci, která se stala neúnosnou proto, že výrobci také nepřijali požadavky velkoobchodníků stanovit společně a pro všechny ceny a podmínky.

¹⁴³ Co se týká automobilového trhu, žalobkyně zdůrazňují, že, i když rozhodnutí celkem správně vyjadřuje hlavní rysy trhu automobilového skla, přehlíží Komise důsledky, které z nich vyplývají. Výrobce automobilů je zároveň jak hudebním skladatelem, tak i dirigentem orchestru, na kterém jsou dodavatelé automobilového skla velmi závislí. Trh plně určuje poptávka. Jediné omezení vlivu výrobce automobilů, pokud jde o dodavatele skla, spočívá v technických možnostech výroby a tvarování skleněných dílů vozu, kde do hry vstupuje technologie výrobce skla. Jakmile je však model dokončen, je to výrobce automobilů, který plně rozhoduje o osudu dodavatelů.

¹⁴⁴ Žalobkyně zdůrazňují skutečnost, uznanou ostatně v rozhodnutí, že zpracovatelské výrobní linky technicky velmi rychle zastarávají, a že se musí udržovat na maximu kapacity, nemají-li být prodělečné. Výrobce se tedy za prvé snaží obdržet co největší zakázky od výrobce automobilů a nemá normálně zájem podílet se s jinými na kvótě, která je mu přidělena. Za druhé výrobce musí předjímat budoucí potřeby výrobců automobilů, co se týká modelů, technických požadavků a pravděpodobných objemů, aby byl schopen vyhovět poptávce, když vznikne. Je totiž nezbytné počítat s jedním rokem mezi počátkem instalace nové výrobní zpracovatelské linky a jejím skutečným uvedením do provozu. Vzhledem ke specifickým vlastnostem je toto výrobní zařízení na výrobu automobilového skla velmi málo přizpůsobivé a musí být maximálně vytíženo, aby bylo rentabilní.

¹⁴⁵ Co se týká vývoje modelů, je zcela zřejmé, že kdyby si „výrobce-vývojář“ prototypu mohl vybrat, ponechal by si celý trh pro sebe a dosáhl by tak podstatných úspor plynoucích z jeho velikosti. Nemá žádný zájem na tom, aby se dělil o trh s konkurenčními výrobci. To ale není politika, kterou sledují výrobci automobilů, a spis obsahuje důkazy, které svědčí o síle společnosti Fiat při smluvním vyjednávání (721 a násl.).

¹⁴⁶ Pokud jde o rozdělení zdrojů zásobování a „kvóty“ přidělované výrobcem automobilů, když odmítá být závislým na jednom dodavateli, je třeba zdůraznit, že počet dodavatelů je omezen na dva nebo tři na model; na základě této praktické

úvahy vznikl systém přidělování „kvót“. Podíly kvót jsou stanoveny v procentech a ne v kusech nebo množstvích. Objem, který tato kvóta představuje, je závislý na obchodním úspěchu dotčeného modelu vozu. Tento systém používají všichni evropští výrobci automobilů; v tomto případě byl použit Fiatem. Za těchto okolností podstupuje dodavatel riziko, protože když prodej modelu překročí odhady, může mít potíže s dodávkami součástí v objemu, který odpovídá jeho kvótě v procentech, a když se mu nedaří dodávat v souladu s kvótou, kterou mu společnost Fiat přidělila, riskuje, že bude penalizován snížením kvóty během příštího vyjednávání. Naopak, když dodavatel na základě objednávek zjistí, že nedostává svou kvótu, může podat stížnost u ústředního ředitelství nákupů společnosti Fiat. Chování o kvótách a cenách proto spolu navzájem souvisejí: přidělení vyšší kvóty se dosáhne prostřednictvím cenového ústupku; proto má dodavatel zájem stále si ověřovat, zda kvóta na dodávky je skutečně dodržována.

147 Výrobci automobilů se nespokojují s tím, aby ukládali výrobcům skla technické specifikace a množství požadovaná model po modelu, ale určují rovněž rytmus dodávek. Tento požadavek dodávky „just in time“ znamená, že dodávky se musí začleňovat v požadovaném čase do výrobního procesu vozidel, a nikoli, jak se zdá, že tomu rozuměla Komise, že výrobce může počítat jen s místními výrobci.

148 Ke společnému vylíčení trhu žalobkyněmi společnost VP dodává, že Komise se mylí, pokud jde o zvláštní postavení, které tato společnost zaujímá na neautomobilovém trhu a že jej popsala nepřesně. Společnost VP sama neprovádí žádné zpracovatelské činnosti, ani je neprovádí prostřednictvím spřízněných společností. V důsledku toho společnost VP není schopna soutěžit se žádným ze zákazníků, včetně stěžovatelky Cobelli. Přijmout politiku, spočívající v donucení společnosti Cobelli a jiných zákazníků z jihu Itálie, aby odešli z trhu, by bylo v rozporu se zájmem společnosti VP. Stížnost společnosti Cobelli neobsahuje žádný věrohodný důkaz protiprávního chování společnosti VP. Na neautomobilovém trhu má společnost VP přibližně třikrát více zákazníků než její konkurenti, z nichž asi 55 % jsou zpracovatelé. Podle obratu prodaného skla stoupaly prodeje, které uskutečnila společnost VP zpracovatelům, pravidelně ze 42,2 % celkových prodejů vně automobilového odvětví v roce 1985 na 53,3 % celkových prodejů uskutečněných v roce 1988.

149 Navíc, kdyby Komise nezahrnula společnost VP jako účastnici řízení, pohybovaly by se tržní podíly společností SIV a FP dohromady během sporného období pro sklo určené neautomobilovému odvětví mezi 21,2 % a 36,1 %. Tento menší tržní podíl by mohl vysvětlit podstatu rozhodnutí, co se týká obvinění ze „společného dominantního postavení“. Podle VP je přípustné, že jedním ze základních důvodů řízení, které bylo proti VP zahájeno, bylo poskytnout podklad pro zjištění prováděná Komisí na základě článku 86.

150 Společnost SIV zdůrazňuje, že její podíl na automobilovém trhu poklesl z 50,3 na 37,5 %. Nebylo by pro ni nijak užitečné, aby se podílela s jinými výrobci na dohodách, protože utrpěla značný pokles svého tržního podílu, zejména ve vztazích se společností Fiat, jejímž byla hlavním dodavatelem (721 a násl.).

3. Argumenty Komise

151 Komise zdůrazňuje skutečnost, že evropský trh plochého skla se vyznačoval nadměrnou výrobní kapacitou během celého dotyčného období – totiž období mezi lednem 1982 a červnem 1987. Toto tvrzení není v rozporu se skutečností, že je

možné na základě statistik, vypracovaných po obviňovaných skutečnostech, konstatovat, že nadbytečná kapacita byla nižší než předpokládaná. V každém případě, podle nejnovějších statistik – a to údajů GEPVP pro rok 1988 (172, 173 a 174) – se celé dotyčné období vyznačovalo nadměrnou výrobní kapacitou a tato okolnost odnímá věrohodnost tvrzením, podle kterých je nezbytné přičítat zvyšování cen jak v neautomobilovém, tak v automobilovém odvětví konjunktury trhu.

152 Komise odmítá tvrzení, podle kterého drželi tři výrobci pouze 30 % italského trhu neautomobilového skla. Podíly trhu neautomobilového skla, jak vyplývají z přílohy II rozhodnutí, činily kolem 73 – 79 % trhu. Postavení tří italských výrobců byla ustálená. Nejenom, že celkové postavení tří výrobců zaujímané společně na italském trhu zůstává v podstatě stejné (bod 11 rozhodnutí), ale i tržní podíly každého z výrobců jednotlivě se znatelně nezměnily, i když SIV zaznamenala pokles několika procentních bodů v odvětví automobilového skla.

153 Komise opakuje, že dohody mezi výrobci jasně vyplývají z dokumentace uvedené v rozhodnutí a jsou bod po bodu potvrzeny skutečností. I když se trh nalézal ve fázi silné konjunktury s omezenou nabídkou a velmi silnou poptávkou, vytvořilo chování podniků zakázanou dohodu.

154 Co se týká dovozů do Itálie, uskutečňovaných společnostmi kontrolovanými výrobci (například Boussois), Komise se domnívá, že by bylo nelogické odečítat je z tržních podílů držících výrobců, protože by to předpokládalo stupeň nezávislosti, který ve skutečnosti mezi členy jedné a téže skupiny neexistuje. Nelze se domnívat, že by tyto dovozy mohly soutěžit s vlastní výrobou tří italských výrobců. Komise upozorňuje, že na rozdíl od rozsudku Soudního dvora ze dne 22. října 1986, ve výše uvedené věci Metro v. Komise, v níž některé podniky kontrolované stejnou skupinou obchodovaly pod různými názvy s výrobky, které měly rozdílné technické vlastnosti s rozdílnými cenami, se zde jedná o jeden výrobek, který společnost VP označila jako primární produkt, jehož přidaná hodnota je mimořádně nízká (nezpracované ploché sklo).

155 Komise uplatňuje, že její analýza se soustředila na stupeň hospodářské soutěže mezi dovozy od společností Boussois a Saint-Gobain (Francie) na jedné straně a výrobou společností FP, SIV a VP na straně druhé. Odhlédne-li se od těchto dovozů, zůstane jen poměrně skromné číslo, které, i když představuje dovozy uskutečněné velkoobchodníky, konkurenty společností FP, VP a SIV, by určitě nemělo žádný vliv na závěry, ke kterým dospěla Komise v rozhodnutí.

156 Pokud jde o věrohodnost a přesnost stížnosti společnosti Cobelli proti výrobcům skla, Komise zdůrazňuje, že její rozhodnutí je založeno na šetřeních, která sama prováděla, a že pokaždé, když se odvolává na stížnost, jsou všechny závěry, které jsou z ní vyvozeny, jakož i všechny příslušné dokumenty, výslovně uváděny.

157 Pokud jde o tvrzení společnosti VP, nemůže podle Komise společnost VP tvrdit, že se jí dokumenty, které se vztahují na „výrobce skla“, netýkají. Je nezbytné přihlížet k počtu dokumentů a k současné hospodářské situaci. Důsledkem skutečnosti, že společnost VP není zpracovatelem neautomobilového skla, by jistě mohlo být, že dávala přednost jednání s velkoobchodníky-zpracovateli, ale ne, že by její zájmy byly podstatně odlišné od zájmů společností FP nebo SIV. Komise opakuje, že nic nevyvrací skutečnost, že společnost VP zvýšila své ceny zároveň se společnostmi SIV a FP nebo krátce po nich.

4. Závěry Soudu

158 Soud nejprve zdůrazňuje, že Komise do určité míry přijala analýzu trhu vypracovanou žalobkyněmi. Velká část výkladu o výrobě plochého skla byla totiž beze změny převzata z písemné odpovědi společnosti FP na oznámení námitek (aniž by však ve všech případech byl uveden zdroj). Některá z čísel, která se nacházejí v bodě 11 a v přílohách I a II rozhodnutí, jsou rovněž výňatky z informací dodaných žalobkyněmi. Nicméně Komise použila jen malou část těchto informací, aniž by rozhodnutí nebo dokumenty, předložené v průběhu tohoto řízení, poskytlý údaj o důvodech, pro které byly jen některé vybrané pasáže považovány za věrohodné. Jen zcela příležitostně se Komise zabývala podrobným vyvracením závěrů, které žalobkyně vyvozovaly z informací, jež samy poskytly. Komise během jednání dokonce tvrdila, že písemné dohody, existující mezi třemi výrobci, byly tak jasné a výslovné, že jakékoli šetření struktury trhu bylo zcela zbytečné.

159 Soud nemůže sdílet stanovisko Komise, podle kterého byla analýza trhu zbytečná. Soud se naopak domnívá, že přiměřené vymezení dotčeného trhu je nezbytnou podmínkou, která musí předcházet každému posouzení, jež se týká údajně protisoutěžního chování. I když Komise není povinna probírat ve svých rozhodnutích všechna tvrzení předkládaná podniky, jak byla podána výše, měla by přistoupit k hlubšímu přezkumu struktur a fungování trhu, aby objasnila důvody, pro které byly závěry vyvozené žalobkyněmi nepodložené. Soud se totiž cítí konfrontován ze strany žalobkyň s řadou podrobných tvrzení, založených na údajích, z nichž Komise sama vyňala určité důkazy na podporu svého rozhodnutí, a ze strany Komise s obhajobou, která spočívá z největší části v prostém odkazu na text rozhodnutí.

160 Za těchto okolností se Soud domnívá, že mu nepřísluší, aby přistoupil k vlastní analýze trhu, ale že se musí omezit, v rozsahu, v jakém je to možné, na ověření odůvodněnosti zjištění podstatných pro posouzení věci, která jsou uvedena v rozhodnutí.

a) K vývoji italského trhu

161 Podle rozhodnutí ukazuje příloha I vývoj trhu plochého skla v Itálii. Je však namístě zdůraznit, že tři tabulky, které jsou uvedeny v příloze I, jsou složeny z čísel vyňatých z různých zdrojů. Čísla označená „Assoverto“ a „Istat“ jsou převzata z tabulek, které předložila společnost SIV během správního řízení (183–185, 187–188), zatímco čísla uvedená v prvních řádcích tabulek 1 a 2 se zdají být vyňata z jiných dat, která předložili tři výrobci. Tato směs čísel, převzatých z různých zdrojů, měla přinejmenším dva důsledky. Za prvé byl podíl dovozů ve vztahu ke spotřebě na italském trhu omezen. Za druhé vztah dovozy - spotřeba v jednom roce v porovnání s druhým a v důsledku toho znázornění vývoje tohoto vztahu (pokles nebo zvýšení během zkoumaného období) nejsou totožné, jak by tomu bylo, kdyby použitá čísla byla převzata ze stejného pramene.

162 Po vypočtení spotřeby průhledného skla v Itálii na základě těchto čísel od nich Komise odečetla „dovozy z Francie“ a „dovozy z jiných zemí, uskutečněných dotyčnými třemi výrobci“. V poznámce pod čarou je uvedeno, že:

„Dovozy pocházející z Francie byly vyloučeny, protože v této zemi jsou pouze dva výrobci, Saint-Gobain a Boussois; Saint-Gobain je mateřskou společností společnosti Fabbrica Pisana a Boussois je sesterskou společností společnosti Vernante Pennitalia. Dovozy pocházející od těchto dvou francouzských společností jsou většinou určeny pro italské výrobce. Přímé prodeje jedné z těchto francouzských společností na italském trhu nemohou být považovány za prodeje od konkurentů.“

Ze spisu vyplývá, že čísla, která představují „dovozy z Francie“ byla převzata z určitých údajů, jež poskytla společnost SIV, které se týkaly celkových vývozu jiných zemí do Itálie (183, 185). Nicméně, i když výše uvedená poznámka pod čarou uznává, že dovozy do Itálie nebyly vždy určeny italským výrobcům, a i když společnost VP poskytla čísla o prodeích, které uskutečnila společnost Boussois v Itálii nezávisle na sesterské společnosti (213), zdá se, že se Komise při vypracování tabulek uvedených v příloze 1 domnívala, že všechny dovozy všech druhů plochého skla do Itálie, pocházejícího z Francie od společností spřízněných s třemi italskými výrobci, byly výhradně určeny těmto třem výrobcům. Komise se snaží odůvodnit tento postup odkazem na nízkou úroveň dovozů z jiných francouzských zdrojů, než jsou společnosti spřízněné s žalobkyněmi. Tento pokus odůvodnění nenachází žádnou podporu ani v rozhodnutí, ani ve spise.

163 Komise v odpovědi na otázku položenou Soudem tvrdila, že čísla pod „dovozy z jiných zemí“ se vztahují výhradně na dovozy z jiných členských států Společenství. Výslovně potvrdila, že tato čísla nepřihlížejí k dovozům pocházejícím z třetích zemí. Ze spisu však vyplývá, že dovozy do Itálie z Turecka a zemí východní Evropy byly často velmi důležité pro fungování italského trhu plochého skla obecně. Na žádost během jednání, aby udala zdroj čísel pro „dovozy z jiných zemí“, Komise odkázala na dokument, který se nenacházel ve společném spisu, a z kterého ostatně tato čísla, jak se zdá, nejsou odvozena.

164 Komise také nebyla schopna vysvětlit Soudu, z jakých důvodů považovala za nezbytné smísit statistiky čerpané z různých zdrojů. Taková metodika se již na první pohled jeví jako podezřelá. V každém případě se Soud z právě vyložených důvodů domnívá, že není možné spoléhat se na zjištění, která jsou založena na příloze I rozhodnutí.

165 Soud poznamenává, že také nebyl schopen vyčíst z dokumentů, které mu Komise uvedla, důkaz tvrzení uvedeného v bodě 6 rozhodnutí, podle kterého italský trh představuje kolem 20 % evropského trhu.

b) Ke kapacitě nabídky ve vztahu k poptávce

166 Komise zdůrazňuje, jak v rozhodnutí, tak ve spisech, stagnující situaci trhu, která byla charakterizována nadměrnou kapacitou během celého období, ke kterému se rozhodnutí vztahuje. Z více grafů, vyskytujících se ve spisu, a zejména z grafu 176, na který Komise upozorňovala Soud během jednání, nicméně vyplývá, že odstup mezi „saleable capacity“ (prodejní kapacitou) a „total sales“ (celkovým odbytem) se od roku 1981 postupně zmenšoval. Graf 178, který pochází od GEPVP, ukazuje, že během roku 1985 začaly prodeje předstihovat prodejní kapacitu. Zpráva GEPVP z června r. 1987, na kterou se rozhodnutí výslovně odvolává (bod 12 třetí pododstavec), uvádí „tight supply situation“ (těsnou situaci nabídky) v letech 1986 a 1987.

167 Soud se domnívá, že závěry, které z těchto dokumentů vyplývají, nelze vyloučit tvrzením, což, jak se zdá, učinila Komise, že tržní situace musí být ohodnocena na základě prognóz a ne na základě skutečností zjištěných podle pozdějšího stavu. Za těchto okolností se Soud domnívá, že Komise právně neprokázala předpoklad, který vyslovila, a to, že stagnující trh je charakterizován trvalou nadměrnou kapacitou.

168 Soud se domnívá, že když předpoklad stagnujícího trhu charakterizovaného trvalou nadměrnou kapacitou nemůže být přijat, protože nebyl dostatečně prokázán, je tím spíš nezbytné přehodnotit informace poskytnuté žalobkyněmi o uvedení do provozu

nových pecí na plavené sklo během dotčeného období. Tyto informace by totiž mohly být považovány za důkaz dynamického trhu, jak to tvrdí žalobkyně.

c) K tržnímu podílu tří výrobců na neautomobilovém trhu

169 Podle bodu 7 rozhodnutí byli tři výrobci schopni uspokojit průměrně 79 % italské poptávky po neautomobilovém skle. Bod 11 obsahuje tabulku „tržních podílů tří společností, vypočtenou na základě údajů uvedených v příloze II“. Úhrn čísel v tabulce v rubrice „neautomobilový“, uvedený v bodě 11, však dosahuje 79 % jen v roce 1985. Komise také nebyla schopna odůvodnit čísla uvedená v jiné tabulce v bodě 11, která se týká tržních podílů společností SG, SIV a PPG na evropské úrovni.

170 Přes výslovnou žádost Soudu, aby byl informován o všech zdrojích tabulek, uvedených v příloze k rozhodnutí, neoznačila Komise žádný dokument, který by obsahoval údajné „údaje GEPVP“, jež se nacházejí na prvním řádku tabulky 1 přílohy II. Soud také nemohl vyvodit ani ze spisu, ani z poskytnutých informací, zda a v jakém rozsahu byly tabulky uvedené v příloze II sestaveny s přihlédnutím ke skutečnosti, že dovozy od spřízněných společností musí být podle Komise považovány za část italské výroby.

171 Za těchto okolností nemůže Soud přijmout jako výchozí bod pro ohodnocení chování podniků na neautomobilovém trhu předpoklad, podle kterého tři italské výrobce skutečně drželi čtyři pětiny italského trhu. Soud však stejně tak nemůže považovat za prokázané, že tržní podíly tří výrobců byly mnohem menší. Soud může pouze konstatovat, že tento podstatný bod zůstává nevysvětlen.

B — Ke skutkovým zjištěním a k důkazům

172 Jak již bylo vysvětleno (bod 15), přezkoumává rozhodnutí chování podniků ve třech hlavních oddílech: neautomobilový trh, automobilový trh a dodávky skla mezi výrobci. Oddíl týkající se neautomobilového trhu se člení do pěti pododdílů, které se zabývají totožností ceníků, totožností slev, totožností rozřídění nejdůležitějších zákazníků, údaji o dohodách a vztahy mezi výrobcem a velkoobchodníky. Oddíl týkající se automobilového trhu se dělí do dvou pododdílů, které se zabývají, každý samostatně, vztahy ke společnostem Fiat a Piaggio.

173 U většiny otázek je třeba přezkoumávat důkazy a skutková zjištění v pořadí přijatém v rozhodnutí. Je však nezbytné upozornit na to, že určité dokumenty se týkají dvou nebo více oddílů a pododdílů, a že, v důsledku toho, bude nezbytné poukazovat na zjištění v jednom nebo druhém oddíle nebo pododdíle.

1. Chování podniků v neautomobilovém odvětví

a) Totožnost ceníků

174 Podle rozhodnutí (body 18 a 19) posílali tři italské výrobce svým italským zákazníkům s malým časovým odstupem a mnohdy v tytéž dny totožné ceníky. Příloha III rozhodnutí vyjmenovává data odeslání zákazníkům a data, od kterých tyto ceníky platily. Iniciativa ke změně ceníků nevycházela vždy od téhož výrobce, ale někdy od jednoho, někdy od jiného ze tří výrobců. Tři výrobci posílali tentýž den nebo s malým časovým odstupem přinejmenším polovinu přezkoumávaných ceníků. V listopadu 1981 musela společnost VP zrušit cenový nárůst, oznámený v září předešlého roku, protože společnosti FP a SIV se k této změně cen nepřidaly. Po

tomto incidentu „se již nikdy nestalo, aby cenové zvýšení následně neprovedli všichni ostatní výrobci“.

175

Soud upozorňuje na to, že se zde nedělá žádný rozdíl mezi třemi druhy skla, na které se ceníky vztahují. Jedná se tedy o zjištění zcela obecné, týkající se výlučně dvou aspektů: jednak shody obsahu ceníků posílaných třemi dotyčnými podniky, jednak blízkosti dat, ve kterých byly tyto ceníky těmito podniky posílány, a dat, od kterých platily. Soud nicméně zdůrazňuje, že seznam dat, který je uveden v příloze III rozhodnutí, začíná v červnu 1981 a končí v říjnu 1986, zatímco čl. 1 písm. a) rozhodnutí vymezuje období protiprávního chování v neautomobilovém odvětví na dobu od 1. června 1983 do 10. dubna 1986. Z toho vyplývá, že pro stanovení protiprávního chování mohou být brány v úvahu jen ceníky posílané v tomto posledně jmenovaném období. Ceníky posílané mimo toto období nejsou nicméně nezajímavé ve vztahu k metodice rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že ani důvody rozhodnutí, ani jeho příloha III neobsahují žádné podrobnosti o obsahu ceníků, považoval Soud za nezbytné zkoumat je případ od případu.

176

Dne 26. června 1981 (427) oznámila společnost FP nové ceníky na bílá a barevná skla, platné od 25. července 1981. Dne 14. července 1981 (300) oznámila společnost SIV nové ceníky pro stejná skla, s platností od 14. září 1981. Ceník společnosti SIV pro bílé sklo byl totožný s ceníkem společnosti FP pro skla od 3 mm do 12 mm ve standardní velikosti a velkých tabulích. Ceník SIV pro barevné sklo nemá Soud k dispozici. Dne 1. září 1981 (494) oznámila společnost VP nové ceníky pro bílá skla, platné od 1. října 1981. V této době nevyráběla VP žádné barevné sklo. Ceník VP pro bílé sklo byl totožný s ceníky, které oznámily společnosti FP a SIV několik týdnů dříve, s výjimkou 3mm skla. Dopisem ze dne 9. listopadu 1981 (497) zrušila VP ceníky vydané dne 1. září 1981 a oznámila, že dřívější ceníky ze dne 23. března 1981 opět platí. Dne 1. února 1982 (A183) VP opět oznámila nové ceníky, s platností od 1. března 1982. Tyto ceníky byly totožné s ceníky, které vydala VP dne 1. září 1981, a které byly zrušeny dne 9. listopadu 1981. Z toho vyplývá, že rozhodnutí nesprávně tvrdí v bodě 19, že „VP ... musela v listopadu 1981 zrušit zvýšení cen, oznámené v předešlém září, protože se FP a SIV nepřipojily ke změně cen VP“.

177

Dne 7. května 1982 (430) vydala FP nové ceníky pro bílá a barevná skla, platné od 15. června 1982. Dne 20. května (302) SIV oznámila nové ceníky pro bílá a barevná skla s platností od 30. června 1982. Ceník pro bílé sklo byl totožný s ceníkem FP. Soud nemá k dispozici ceník SIV pro barevné sklo. Dne 24. června 1982 (498) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, s platností od 1. září 1982. Ceník VP je totožný s ceníky společností FP a SIV, s výjimkou 3mm skla.

178

Dne 17. února 1983 (A185) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, platný od 5. dubna 1983. Dne 7. března 1983 (433) oznámila FP nový ceník (pouze) pro bílé sklo, totožný s ceníkem VP pro skla od 3 mm do 12 mm ve standardní velikosti a velkých tabulích s platností od 11. dubna 1983. Téhož 7. března 1983 (A047) oznámila SIV nové ceníky pro bílá a barevná skla s platností od 7. dubna 1983. Ceník pro bílé sklo byl rovněž totožný s ceníkem VP. Protože Soud nemá k dispozici ceník SIV pro barevné sklo, nemůže ho porovnat s ceníky jiných výrobců tohoto druhu skla.

179

Dne 21. července 1983 (500) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo s platností od 10. října 1983. Dne 2. září 1983 (A014) FP oznámila nový ceník pro barevné sklo platný od 5. září 1983. Dne 19. září 1983 (304) oznámila SIV nové ceníky pro bílá a barevná skla s platností od 2. listopadu 1983. Ceník pro bílé sklo byl totožný s ceníkem VP pro skla od 3 mm do 10 mm ve standardní velikosti a ve velkých

tabulích; ceník pro barevné sklo je totožný s ceníkem FP. Dne 26. září 1983 (A0001) oznámila FP nový ceník pro bílé sklo, totožný s ceníky VP a SIV pro skla od 3 mm do 10 mm ve standardní velikosti a ve velkých tabulích, s platností od 2. listopadu 1983.

180 Dne 16. prosince 1983 (A187) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo s platností od 15. února 1984. Tento ceník obsahoval, jako všechny pozdější ceníky VP, cenu pro 2mm sklo. Dne 27. prosince 1983 (A0003) oznámila FP nové ceníky pro bílé sklo a barevné sklo, platné od 13. dubna 1984. Dne 28. prosince 1983 (A049) oznámila SIV totožný ceník pro bílé sklo s platností od 20. února 1984. Ceníky oznámené FP a SIV neobsahovaly žádnou cenu pro 2mm sklo. Tento rozdíl mezi ceníky SIV a FP na jedné straně a VP na straně druhé zůstal. Ceníky SIV a FP byly totožné. Lišily se od ceníku VP pro 4mm a 5mm skla ve standardní velikosti a 19mm ve velkých tabulích.

181 Dne 20. dubna 1984 (A 189) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, platný od 21. května 1984. Dne 7. května 1984 (A051) oznámila SIV nový ceník pro bílé sklo, totožný s ceníkem VP (s výjimkou 2mm skla) s platností od 23. května 1984. FP neoznámila pro tento druh skla nový ceník. Rovněž 7. května 1984 (A051) oznámila SIV nový ceník pro barevné sklo. Toto oznámení je uvedeno v příloze III rozhodnutí, ale ceník ve spisu není. Zdá se, ale Soud to nemohl ověřit, že ani FP neoznámila nový ceník pro barevné sklo.

182 Dne 3. července 1984 (435 a 308) FP a SIV oznámily nové totožné ceníky pro bílé sklo s platností od 20. srpna 1984 (FP) a od 3. září 1984 (SIV). Tyto ceníky obsahují citelné snížení cen, které vrací ceny na úroveň ceníků ze září a prosince 1983. Rovněž 3. července 1984 (435) oznámila FP nový ceník pro barevné sklo, platný od 20. srpna 1984. SIV nové oznámení neučinila. Dne 27. července 1984 (502) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo a poprvé ceník pro barevné sklo s platností od 3. září 1984. Ceník VP pro bílé sklo byl totožný s ceníky FP a SIV pro sklo ve velkých tabulích, ale byl citelně odlišný pro sklo ve standardní velikosti. Ceník VP pro barevné sklo byl rovněž totožný s ceníkem FP pro sklo ve velkých tabulích od 3 mm do 12 mm, ale citelně odlišný pro sklo ve standardní velikosti. V obou případech byly ceny pro sklo ve standardní velikosti v cenících VP vyšší než ceny v cenících FP a SIV.

183 Dne 25. října 1984 (505) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo a změnu ceny, neuvedenou v rozhodnutí, barevného skla ve standardní velikosti s platností od 9. listopadu 1984. Průvodní dopis k tomuto oznámení zní takto:

„Tento ceník, jak uvidíte, odráží nyní platné ceny na italském trhu.

Zrušili jsme totiž — jak to učinili před několika měsíci jiní výrobci — existující cenový rozdíl mezi ‚standardní velikostí‘ a ‚velkými tabulemi‘ a ponechali beze změny ceny pro hlavní tloušťky.

Lehce jsme nicméně pozměnili ceny několika jiných tlouštěk, abychom je lépe přizpůsobili jejich výrobním nákladům ve vztahu (k cenám) jiných tlouštěk.

Protože nový ceník odráží pouze situaci nynějších cen na našem trhu, nepřihlíží přirozeně v plném rozsahu ke stálému nárůstu výrobních nákladů (jako jsou energie, pracovní síla, doprava, obaly a suroviny). Ten bude nicméně vzat v úvahu v našem příštím ceníku, který bude pravděpodobně vydán v nadcházejícím lednu.

Co se týká našeho ceníku bronzového a zeleného plaveného skla, tento zůstává nezměněn: v tomto ceníku jsme však také zrušili cenový rozdíl mezi „standardní velikostí“ a „velkými tabulemi“.

Nakonec, račte vzít na vědomí, že jsme považovali za nezbytné provést některé drobné změny u množství rozměrů nabízených pro určité tloušťky“.

Porovnání ceníku oznámeného VP v tomto dopise s ceníky oznámenými FP a SIV v předcházejícím měsíci červenci ve skutečnosti ukazuje jednak, že se VP přizpůsobila FP a SIV nabídkou stejné ceny pro sklo standardní velikosti a sklo ve velkých tabulích, a jednak, že určité ceny VP byly totožné s cenami FP a SIV, zatímco jiné totožné nebyly.

184 Dne 12. listopadu 1984 (438) oznámila FP nové ceníky pro bílá a barevná skla, s platností od 16. ledna 1985. Dne 15. listopadu 1984 (310), oznámila SIV totožné ceníky, s platností od 15. ledna 1985. Dne 22. listopadu 1984 (508) oznámila VP nové ceníky pro bílá a barevná skla s platností od 14. ledna 1985. Tyto ceníky VP znovu zavedly určité rozdíly mezi cenami „standardní velikosti“ a „velkými tabulemi“. Ze šestnácti cen pro bílé sklo, ponechá-li se stranou 2mm sklo, je pouze pět totožných s cenami, které jsou uvedeny v cenících FP a SIV. Ceny VP pro barevné sklo ve velkých tabulích jsou totožné s cenami FP a SIV, ale její ceny pro sklo standardní velikosti jsou odlišné, což vyplývá ze skutečnosti, že FP a SIV zachovaly stejné ceny pro obě velikosti.

185 Dne 7. března 1985 (511) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, platný od 14. března 1985. Jediným účelem tohoto ceníku bylo zvýšit ceny skla standardní velikosti. Dne 11. března 1985 (313) oznámila SIV zvýšení cen pro zabalené bílé sklo. Ceny uvedené v tomto ceníku byly stejné jako ceny uvedené v ceníku VP pro sklo standardní velikosti. FP neoznámila v této době žádnou úpravu ceníků.

186 Dne 13. května 1985 (314 a 441) oznámily SIV a FP nové ceníky pro bílé sklo s platností od 15. června (SIV) a od 18. června (FP) 1985. Dne 27. května 1985 (513) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, platný od 24. června 1985. Tyto tři ceníky byly totožné, s výjimkou skutečnosti, že cena SIV 5mm skla standardní velikosti se lišila.

187 Dne 8. července 1985 (515) – a ne 8. srpna 1985, jak to tvrdí rozhodnutí – oznámila VP nový ceník pro barevné sklo, s platností od 2. září 1985. V tuto dobu ani FP, ani SIV neoznámily změnu cen pro barevné sklo.

188 Dne 26. července 1985 (386 a A053) oznámila SIV nový ceník pro bílé sklo, s platností od 29. července 1985. K neznámému datu ke konci měsíce července 1985, pravděpodobně 28. července 1985 (A007 a A008), oznámila FP nový ceník pro bílé sklo s platností od 1. srpna 1985. Tento ceník byl totožný s ceníkem SIV, vyjma jedné ceny, a to ceny za 10mm sklo standardní velikosti. Dne 31. července 1985 (517 a 598) oznámila VP nový ceník pro bílé sklo, totožný s ceníkem FP, s platností od 5. srpna 1985, a nikoli od 3. srpna 1985, jak tvrdí rozhodnutí. Okolnosti, které obklopovaly tuto změnu ceny, budou zkoumány v oddíle B.1. „Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci“ (viz body 221 a 222 níže).

189 Dne 28. srpna 1985 (A055) oznámila SIV nový ceník pro barevné sklo s platností od 4. října 1985. Ceny uvedené v tomto ceníku byly vyšší než ceny uvedené v ceníku VP, oznámeném v červenci 1985. K neznámému datu, během září 1985 (A013), oznámila FP nový ceník pro barevné sklo totožný s ceníkem, který oznámila SIV. Dne 12. září 1985 (viz oznámení ze dne 6. února 1986, A191, odstavec 3) oznámila

VP nový ceník pro barevné sklo, který není uveden v příloze III rozhodnutí. Tento nový ceník obsahuje 8% zvýšení v porovnání s cenami uvedenými v ceníku z července (vnitřní záznam p. Giordana, zaměstnance VP, ze dne 11. září 1985, 528). Ceník ze září 1985 se ve spise nenachází, ale jiné dokumenty, které se v něm vyskytují, dovolují Soudu konstatovat, že takové 8% zvýšení ve srovnání s ceníkem z července 1985 by vyneslo ceny VP na úroveň výrazně vyšší, než jsou ceny uvedené v cenících FP a SIV, které byly právě oznámeny.

¹⁹⁰ Dne 21. října 1985 (384 a A057) oznámila SIV nový ceník pro bílé sklo s platností od 28. října 1985. K neznámému datu, ke konci měsíce října, oznámila FP totožný ceník (479) s platností od 25. října 1985 (A010). V tomto ohledu zdůrazňuje rozhodnutí (příloha III, poznámka 2), že FP tvrdila v odpovědi na oznámení námitek, že tento nový ceník byl oznámen telegraficky; jeho jedna kopie (dokument 16) datovaná 19. a 21. října 1985, byla zařazena do správního spisu. Takový telegram se nevyskytuje ve spisu poslaném Soudu, který navíc zjistil, že jiný dokument pocházející od FP (A010) udává, že dne 25. října 1985 byl oznámen nový ceník s okamžitou platností. Dne 25. října (519) VP rovněž oznámila nový ceník s platností od 4. listopadu 1985, totožný s ceníky SIV a FP.

¹⁹¹ Dne 6. února 1986 (A191) oznámila VP podstatné zvýšení cen pro barevné sklo s platností od 3. března 1986 (a ne od 1. dubna 1986, jak to tvrdí rozhodnutí). V únoru 1986, přesné datum není známo, oznámila FP nový ceník (445) pro barevné sklo s platností od 10. března 1986. Dne 10. března 1986 (443) oznámila FP nový ceník pro bílé sklo s platností od 17. března 1986. V osmi případech ze čtrnácti byly ceny pro barevné sklo stejné s těmi, které oznámila VP. Dne 14. března 1986 (316) oznámila SIV nový ceník pro bílé sklo s platností od 24. března 1986. Ceník SIV pro barevné sklo s platností od 17. března 1986 je ve spisu, datum jeho vydání však není známo. Ceny SIV pro barevné sklo byly stejné jako ceny VP. Ceny SIV pro bílé sklo byly ve třinácti ze šestnácti případů odlišné od cen oznámených FP. Nakonec, dne 21. března 1986 (521), oznámila VP nový ceník pro bílé sklo s platností od 1. dubna 1986. Ve čtyřech případech ze šestnácti se ceny VP lišily od cen FP; v deseti případech ze šestnácti se lišily od cen SIV. Okolnosti tohoto posledního zvýšení ze strany VP budou posuzovány v oddíle B.1. iv. „Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci“ (viz dále bod 214).

¹⁹² Dne 9. září 1986 (A059) oznámila SIV nové ceníky pro bílá a barevná skla s platností od 29. září 1986. Podle přílohy III rozhodnutí oznámila FP dne 17. září 1986 nový ceník pro bílé sklo s platností od 1. října 1986. Ani toto oznámení, ani ceník FP nejsou součástí spisu. Ve vnitřním sdělení VP, datovaném dnem 29. září 1986 (530), je však uvedeno, že „několik dní po (oznámení SIV) ze dne 17. září uveřejnila společnost Saint Gobain ceník velmi podobný ceníku SIV; rozdíly spočívají většinou v pouhém zaokrouhlování čísel.“ Po vyjádření, že „nesouhlasíme s těmito zvýšeními“, přistupuje autor vnitřního sdělení společnosti VP k analýze taktiky, která by měla být přijata ve věci cenových zvýšení. Den po sepsání tohoto dokumentu, dne 30. září 1986 (523), oznámila VP nový ceník pro bílé sklo s platností od 31. října 1986. Tento ceník neobsahoval v žádném z 18 případů cenu totožnou s cenami v ceníku SIV. Ve vnitřním záznamu FP, datovaném dnem 7. října 1986 (446), je uvedeno:

„V září vydaly F. Pisana a SIV nový ceník Planilux (bílé sklo) a Parsol (barevné sklo) se zvýšeními ...která vedla k průměrnému zvýšení přibližně o 6,5 %. Několik

dní předtím vyšel ceník PPG (VP) pouze pro Planilux (bílé sklo), který se od našeho liší, a který obsahuje průměrné zvýšení o 4,8 %.“

Autor z toho vyvozuje závěr, že FP nemůže vlastní ceník udržet. Z tohoto vnitřního sdělení vyplývá, že FP oznámila nový ceník pro barevné sklo ve stejném čase jako ceník pro bílé sklo; toto oznámení není uvedeno v příloze III rozhodnutí. Dne 20. října 1986 (526) oznámila VP nový ceník pro barevné sklo s platností od 15. listopadu 1986. Ceny obsažené v tomto ceníku byly ve všech případech podstatně nižší než ceny v ceníku SIV ze dne 9. září 1986.

¹⁹³ Soud konstatuje, že z tohoto přezkumu vyplývá, že příloha III rozhodnutí dává jen částečný a někdy nepřesný přehled časového průběhu a okolností, za jakých docházelo k cenovým změnám prováděným třemi výrobci. Z toho plyne, že Komise dostatečně právně neprokázala, že, jak tvrdí rozhodnutí, tři italské výrobce posílali italským zákazníkům s malým časovým odstupem, a někdy ve stejných dnech, totožné ceníky. Naopak, pouze v květnu, červenci a říjnu 1985 – a pouze pro bílé sklo – existuje mezi oznámeními tří výrobců skutečná časová shoda jak v datech, tak cenách ve smyslu rozhodnutí. V případě měsíce července 1985 vyplývá z přezkumu důkazů v oddíle B.1. „Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci“, že VP přijala rozhodnutí změnit ceny až několik dní po oznámení nových ceníků SIV a FP.

¹⁹⁴ Soud rovněž konstatuje, že z tohoto přezkumu vyplývá, že existovaly významné rozdíly mezi rytmem oznámení VP a rytmem oznámení FP a SIV. Vyplývá z toho rovněž, že rytmus změn cen barevného skla byl úplně odlišný od rytmu změn cen bílého skla.

¹⁹⁵ Soud nakonec konstatuje, že je nepřesné tvrdit, jak to činí rozhodnutí (bod 19 druhý pododstavec), že „po zkušenosti VP v roce 1981 již nikdy nedošlo ke zvýšení ceny, které by neprodleně neprovedli všichni výrobci“.

¹⁹⁶ Z přezkumu uskutečněného Soudem nicméně vyplývá, že až do října 1985 byla oznámení FP a SIV, jak co se týká dat, tak i cen pro bílé sklo, téměř vždy shodná. Důsledky tohoto zjištění budou zkoumány níže (body 326 až 333) ve světle žalobních důvodů uváděných žalobkyněmi. Soud mimoto zdůrazňuje, že výsledky tohoto přezkumu nepotvrzují tvrzení FP, podle kterého vždy vydávala dvakrát do roka nové „sezónní“ ceníky.

b) Totožnost slev

¹⁹⁷ Podle rozhodnutí (body 20 a 21) poskytovali tři dotčení výrobci na ceníky totožné slevy, podle kategorií nebo skupin, do kterých byli zákazníci zařazeni. Rozhodnutí vyjmenovává pro roky 1983 až 1986 slevy poskytnuté zákazníkům, kteří se nacházeli v kategoriích nebo v úrovních A, B a C. Shodu stupnic slev poskytovaných zákazníkům těmito výrobci nelze vysvětlit objektivními faktory, jako jsou například nakupovaná množství u jednoho výrobce nebo platební podmínky. „Jak totiž bylo na jednání připuštěno, nakupuje běžně každý zákazník největší část své potřeby u jediného dodavatele a rozděljuje zbývající potřebu na ostatní výrobce, přičemž si může být jistý, že bez ohledu na množství, která nakoupí u různých dodavatelů, vždy obdrží stejné podmínky.“

¹⁹⁸ Soud nejprve zdůrazňuje, že jediná skutková zjištění, o něž se zde jedná, se týkají totožnosti slev poskytovaných třemi výrobci zákazníkům zařazeným do tří kategorií A, B a C. Otázkou totožnosti zákazníků, kteří byli zařazeni do těchto tří kategorií (body 22 a 23) a otázkou použití slev při fakturaci (bod 34) se rozhodnutí zabývá

později. Tato následná úvaha je založena na předpokladu, že tři výrobci zařadili své zákazníky podle společného systému kategorií či úrovní. Důvod tohoto předpokladu však není v rozhodnutí vysvětlen.

199 Na žádost Soudu o vysvětlení, na základě jakých dokumentů zjistila Komise totožnost slev, uvedla tato řadu dokumentů (319 - 351, 452 - 463, 544 - 571, A016 - A037, A121 - A127 a A194 - A285) ve formě tabulek, které byly nalezeny v archivech každého ze tří výrobců, na nichž jsou zaznamenány slevy, které čas od času poskytl zákazníkům. Z přezkumu těchto dokumentů vyplývá, že pouze SIV přijala systém zařazení zákazníků do kategorií A, B, C a D, a to teprve od 11. března 1985 (335). Před tímto datem měla SIV roztrženy zákazníky do dvou úrovní (livelli) podle oblasti. Dokumenty pocházející od SIV ukazují, že poskytovala základní slevy pro každou kategorii nebo úroveň, a že poté poskytovala doplňkové slevy. Tabulky pocházející od FP a VP se skládají pouze z dlouhých seznamů zákazníků, které se vztahují na různá časová období a obsahují u jména každého zákazníka procentuální slevy, které mu byly poskytnuty. Zdá se, že VP používala přinejmenším sedm úrovní slev (viz například 544). Pokud Soud mohl sledovat metodu přijatou Komisí, zdá se, že spočívala v porovnání slev poskytnutých třemi dotčenými výrobci určitým společností, z čehož Komise vyvodila závěr, že za prvé všichni výrobci přijali stejný systém třídění zákazníků, a za druhé, že každé kategorii zákazníků poskytovali stejné slevy.

200 Soud se domnívá, že Komise nemohla z výše uvedených dokumentů logicky dovodit bez dalších podpůrných údajů ani předpoklad, že všichni tři výrobci třídili zákazníky podle společného systému, ani, tím spíše, zjištění, že všichni tři výrobci poskytovali stejné slevy na základě tohoto roztržení. Z přezkumu tabulek tří výrobců totiž vyplývá, že ne všichni poskytovali slevy podle stejného systému a stejných měřítek. Soud se domnívá, že shoda slev poskytovaných třemi výrobci některým velkoobchodníkům sama o sobě nestačí k tomu, aby dokázala systematické, mezi třemi výrobci předem domluvené, chování ohledně obecně poskytovaných slev.

201 Pokud jde o okolnost, že výrobci během jednání připustili, že zákazníci si mohli být jisti, že obdrží stejné podmínky u každého z dodavatelů, Soud konstatuje, že se Komise v této věci odvolává na stránku 4 protokolu o slyšení, kde se p. Milletti ze společnosti FP vyjádřil takto:

„Velkoobchodník nesoustřeďuje nákupy u jednoho dodavatele, protože žádný dodavatel navzdory dodávkám výrobků mezi výrobci nemá k dispozici celou škálu výrobků; velkoobchodník potřebuje úvěr, a proto je nebezpečné spoléhat se na jediného dodavatele; dodavatel nemá zájem na 100% nákupu od velkoobchodníka, protože riziko by bylo příliš velké. Obvykle má obchodník dodavatele, u kterého nakupuje 60-70 % svých potřeb. Tento dodavatel mu poskytuje nejlepší podmínky, ke kterým se v podstatě připojují ostatní dodavatelé, protože kdyby tak nečinili, mohli by jen obtížně prodávat. Kdyby ale poskytl lepší podmínky, než jsou ty, které poskytuje hlavní dodavatel, musel by se jim ihned přizpůsobit. Z toho důvodu dochází střednědobě k téměř jednotným podmínkám výrobců pro velkoobchodníky.“

Soud se domnívá, že toto vyjádření zdaleka nepředstavuje přiznání výrobců k protisoutěžnímu chování, spíše svědčí o schopnosti zákazníků stavět jednoho výrobce proti druhému, aby si zajistili stejné nákupní podmínky u každého výrobce.

202 Za těchto okolností Soud konstatuje, že Komise právně neprokázala skutková zjištění, která provedla v této části rozhodnutí, a zejména neprokázala, že tři výrobci

poskytovali totožné slevy podle kategorií nebo úrovní, do jakých byli zákazníci roztržíděni.

c) Totožné roztržídění zákazníkŮ do kategorií nebo úrovní

203

Podle rozhodnutí (bod 22) byli nejdůležitější zákazníci, tj. zákazníci, kteří představují více než polovinu poptávky, začleněni do stejné kategorie nebo do stejné úrovně, jestliže se zásobovali u některého z výrobců. Rozhodnutí odkazuje v tomto bodě na přílohu IV, která se vztahuje pouze na léta 1985 a 1986 z toho důvodu (bod 22, poznámka 1), že „ne všichni výrobci byli schopni podat úplné informace“. Výjimky mohly být způsobeny tím, že „jednotliví výrobci, jako VP, dávali přednost zpracovatelským podnikům, nebo že každý výrobce se snažil dávat přednost určitým zákazníkům nebo oblastem“. Rozhodnutí uvádí, že „roztržídění zákazníkŮ do kategorií nebo úrovní nezáviselo na objemu nákupu každého zákazníka u jednoho a téhož výrobce, ale na celkovém objemu nákupu každého zákazníka u všech výrobců“. Roztržídění bylo několikrát do roka aktualizováno, jak je patrné z tabulky v příloze V. V bodě 23 pátém pododstavci rozhodnutí tvrdí, že „tabulka v příloze IV dokazuje, že nejdůležitější velkoobchodníci byli třemi výrobci začleněni do stejné kategorie“.

204

Soud se domnívá, že nejprve je namístě přezkoumat zdroje tabulky v příloze IV rozhodnutí, protože tato tabulka je podle rozhodnutí podstatným důkazem zjištění provedených v tomto oddíle. Tato tabulka nazvaná „Analýza nejdůležitějších italských velkoobchodníků a jejich roztržídění“ se dělí na dvě hlavní části. Levá část spočívá v reprodukci dokumentu připraveného SG a připojeného FP k její odpovědi na oznámení námitek (451). Jedná se o seznam 43 velkoobchodníků a velkoobchodníků-zpracovatelů, u nichž, vedle jejich jména, jsou uvedeny celkové nákupy plaveného, taženého, litého a zpracovávaného skla v tunách za rok, které byly uskutečněny, podle odhadů SG, každým z nich během roku 1986 u italských a zahraničních výrobců. Velkoobchodníci jsou uvedeni v sestupné řadě podle jejich nákupů, přičemž třetí sloupec udává postupný procentní podíl sumy těchto nákupů ve vztahu k celkovému obratu. Pravou část tabulky, která se vztahuje na oba dva roky 1985 a 1986, vypracovala Komise na základě svých výše zkoumaných zjištění, o roztržídění, zákazníkŮ, které provedly FP, SIV a VP, do kategorií A, B a C. V každém sloupci, týkajícím se toho kterého výrobce, je uvedeno, vedle jména každého velkoobchodníka, písmeno „A“ nebo „B“ nebo písmena „ncl“ (není zákazníkem). Příloha IV rozhodnutí tak chtěla dokázat, že velkoobchodník X byl třemi výrobci začleněn do kategorie A pro každý z roků 1985 a 1986, zatímco velkoobchodníka Y začlenila FP a VP do kategorie A a SIV do kategorie B.

205

Soud se domnívá, že Komisi takto přijatá metodika je velmi problematická. Jedná se o průřez, který na jedné straně používá tabulku, jež vložila do spisu FP a na druhé straně o rekonstrukci roztržídění zákazníkŮ do kategorií nebo úrovní, kterou podle Komise provedly FP, SIV a VP. Co se týká prvního zdroje použitých informací, je třeba připomenout, že tabulka připravená SG byla vložena do spisu, aby objasnila strukturu, a zejména soustředění italské poptávky po skle obecně. Ukazuje se, že je odhadem nákupů plaveného, taženého litého a zpracovaného skla, které byly uskutečněny během jednoho jediného roku italskými velkoobchodníky a velkoobchodníky-zpracovateli u italských a zahraničních výrobců. Skutečnosti, na jejichž základě byla tato tabulka vypracována, nejsou známy a Komise neprovedla v tomto ohledu žádné nezávislé ověření. Tabulka mimoto neobsahuje žádný údaj o podílu nákupů, které byly uskutečněny jen u italských výrobců. Co se týká druhého

zdroje použitých informací, totiž Komisi údajně provedené rekonstrukce rozřídění zákazníků do kategorií nebo úrovní, jež měly provést italsí výrobci, je třeba připomenout zjištění provedená Soudem v předcházejících oddílech [B.1. a) a b)] a z nich vyvozené závěry.

206 Za těchto okolností se Soud domnívá, že Komise nemůže zakládat své zjištění, že tito tři italsí výrobci přijali totožné rozřídění nejdůležitějších zákazníků, pouze na příloze IV rozhodnutí. V každém případě, i za předpokladu, že příloha IV by mohla být přijata jako důkaz systému rozřídění, je třeba konstatovat, jak to uznává samo rozhodnutí, že rozřídění provedená výrobci nejsou zcela totožná. Podle rozhodnutí „výjimky“ mohou být vysvětleny. Soud se domnívá, že tyto výjimky činí nezbytným přezkum předpokladů, na kterých spočívají zjištění Komise v tomto oddíle.

207 Soud se domnívá, že použití výrazu „nejdůležitější zákazníci“ předpokládá, že byla vyjasněna předběžná otázka – totiž, zda je možné určit seznam nejdůležitějších zákazníků společný všem třem výrobcům. Tabulky slev, na které Komise upozornila Soud, umožňují zjistit zákazníky, kterým každý ze tří výrobců poskytl nejvýhodnější slevy (viz například 340 a 344 pro SIV, 452 až 465 pro FP a 544-7 pro VP). I když je možné předpokládat, že každý výrobce poskytoval nejlepší slevy svým nejdůležitějším zákazníkům, vyplývá z porovnání seznamů slev předložených Soudem, že „nejdůležitější zákazníci“ nebyli pro každého ze tří výrobců stejní. Toto zjištění v žádném případě neznamená, že existuje nějaký rozpor s výše uvedenou tabulkou od společnosti SG, protože z této tabulky vyplývá, že pouze čtyři velkoobchodníci nakupovali každý více než 5 % celkového objemu nákupů v roce 1986, a že každý z velké většiny uvedených velkoobchodníků nakupoval mezi 2 % a 3 % celkového objemu.

208 Bylo by navíc normální, kdyby velkoobchodníci-zpracovatelé byli důležitějšími zákazníky pro VP, která neprováděla zpracovatelskou činnost, než pro FP a SIV. Soud proto porovnal slevy poskytnuté společnosti Sangalli, která se zabývala zpracováním a pro své druhé místo v seznamu přílohy IV může být považována za důležitého zákazníka pro každého z výrobců. Soud konstatoval, že slevy poskytnuté třemi dotčenými výrobci společnosti Sangalli zdaleka nebyly totožné. Když byla Komise během jednání vyzvána, aby uvedla slevy, které podle ní poskytli tito tři výrobci společnosti Sangalli, předložila Komise čísla, která rovněž zjevně zdaleka nebyla totožná.

209 Konečně je namístě zdůraznit, že faktury, o nichž je zmínka v bodě 34 rozhodnutí, a které budou níže zkoumány, dokazují, že slevy, které uvedení výrobci poskytli společnosti Cobelli, rovněž nebyly totožné.

210 Soud nicméně klade důraz na to, že až dosud se jednalo, jak v rozhodnutí, tak v přezkumu rozhodnutí, které provedl Soud, výlučně o jednotnost ceníků, slev a rozřídění nejdůležitějších zákazníků.

d) Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci.

211 Podle rozhodnutí (bod 24) byla totožnost ceníků a stupnic slev, jakož i jednotnost začlenění nejdůležitějších zákazníků do kategorií nebo úrovní výsledkem jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci, dohodnutého přímo během setkání, schůzí nebo kontaktů, nebo prostřednictvím mluvčího nejdůležitějších zákazníků. Rozhodnutí poté vyjmenovává zkoumané listinné důkazy a závěry, které z nich Komise vyvodila (body 25 až 33). Uvádí, že dohodnuté ceníky a slevy byly skutečně používány (bod 34). Poté následuje seznam faktur, z nichž vyplývá, že jednomu a témuž zákazníkovi,

který nakupoval velmi rozdílná množství, poskytovali dotčení výrobci totožné ceny a slevy.

212 Soud se domnívá, že nejprve je namístě zkoumat písemné důkazy, které se podle seznamu dodaného Soudu Komisí vztahují výslovně nebo bez výslovného uvedení na společnost VP. Dokumenty, které obsahují výslovný odkaz na VP, jsou: záznamy velkoobchodu Socover ze dne 12. července 1983 (bod 25 rozhodnutí) a ze dne 12. března 1986 (bod 32), a dokumenty, které obsahují implicitní odkaz na VP: záznamy FP a SIV ze dne 30. ledna 1985 (bod 27) a záznamy Socover ze dne 12. dubna 1985 (bod 29) ze dne 10. července 1985 (bod 30) a ze dne 23. července 1985 (bod 31). Soud však zdůrazňuje, že v rozhodnutí se tvrdí, že „záznamy Socover jsou výslovné, protože vždy uvádějí rozhodnutí přijatá třemi výrobci“.

213 Ručně psaný záznam společnosti Socover ze dne 12. července 1983 (258), který byl vyhotoven v návaznosti na schůzi společnosti Socover s FP, obsahuje slova „Scale sconti e supercredito: gli altri non hanno tenuto fede agli impegni“ („Stupnice slev a superúvěrů: ostatní nerespektovali závazky“), po kterých následují zmínky o společnostech SIV a VP. Tuto pasáž lze zajisté číst jako důkaz závazku tří výrobců vůči velkoobchodníkům, co se týče slev a úvěrů. Je však třeba zdůraznit, že datum, které Komise vzala za základ pro začátek uvedeného protiprávního jednání, je 1. červen 1983. Podle kontextu tohoto záznamu závazek „ostatních“, na který se odvolává, nemůže být závazkem přijatým a porušeným během krátkého období, které uplynulo mezi 1. červnem a 12. červencem 1983. Z toho vyplývá, že ačkoli by tento záznam mohl být považován za důkaz závazku tří výrobců vůči velkoobchodníkům před 1. červnem 1983, nemůže být brán jako důkaz trvání takového společného závazku během období uváděného protiprávního jednání.

214 Ručně psaný záznam Socover ze dne 12. března 1986 (263), vyhotovený po schůzi mezi společnostmi Socover a VP, obsahuje slova „Anche loro adotteranno gli aumenti previsti da SG e SIV col 1/4/86 e saranno rigidi (?)“ [Oni také přijmou zvýšení zamýšlená SG (FP) a SIV od 1/4/86 a budou pevná (?)]. Podle rozhodnutí znamenají tato slova, že VP byla již 12. března 1986 informována, přinejmenším od SIV, že ostatní dva výrobci zamýšlejí zvýšit ceny od 1. dubna 1986 a že VP oznámila společnosti Socover dne 12. března 1986, že již měla v úmyslu přijmout stejné zvýšení. Nicméně je třeba zdůraznit, že po výše zmíněné pasáži záznamu následuje věta: „Se così fosse dovremmo segnalare quanti carichi noi possiamo ritirare che ce li manderanno loro“ („Kdyby tomu tak bylo v pondělí dne 17/3, museli bychom jim sdělit, kolik nakládek můžeme odebrat, aby nám je poslali“), což na první pohled znamená, že 12. března 1986 nebylo přijato konečné rozhodnutí. Tento výklad je potvrzen zněním vnitřního záznamu VP (529), datovaného dnem 20. března 1986 a vyhotoveného p. Giordanem, který se, společně s jinými, zúčastnil schůze se Socover dne 12. března 1986. Pan Giordano především uvádí, že SIV a FP již oznámily postupně dne 14. a 17. března 1986 zvýšení cen. Poté vysvětluje okolnosti, které hovoří ve prospěch zvýšení cen – totiž udržení poptávky; skutečnost, že některé pece byly kvůli opravám zavřeny (zejména zařízení na výrobu plaveného skla v Turecku „které silně narušuje italský trh“) a skutečnost, že VP započala výrobní kampaň pro barevné sklo, což povede k nedostatku bílého skla. Pan Giordano z toho vyvozuje, že je nezbytné toto zvýšení, oznámené společnostmi SIV a VP, obecně následovat. Tento záznam napsaný in tempore non suspecto tak vyvrací výklad, podle kterého osm dní předtím oznámila VP společnosti Socover úmysl přijmout zvýšení zamýšlená FP a SIV.

215 Pokud jde o údajně implicitní odkazy na VP, Soud již zdůraznil vymazání, v ručně psaném záznamu SIV ze dne 30. ledna 1985 (374), slov „Pan Scaroni se domnívá, že nemůže bojovat, aby zastavil PPG (VP).“ Tento záznam totiž obsahoval výslovný odkaz na VP, ale ve smyslu neslučitelném s předpokladem úzké dohody mezi třemi dotčenými výrobci. Soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že záznam SIV datovaný dnem 30. října 1984 (369, který je uveden v bodě 26 rozhodnutí, ale nevyskytuje se v seznamu dokumentů odkazujících na VP) obsahuje zmínku: „AUTO – secondo Scaroni non alimentare PPG“ [„AUTO – Podle Scaroniho nezasobovat PPG (VP)“]. Tato zmínka je opět výslovná a neslučitelná s předpokladem úzké dohody mezi třemi dotčenými výrobci.

216 Není ovšem vyloučeno, že i když v automobilovém odvětví existovala nelitostná hospodářská soutěž, mohlo dojít v neautomobilovém odvětví k dohodám a přísluší Soudu, aby přezkoumal tento předpoklad. Podle rozhodnutí (bod 27) jsou výše uvedený záznam SIV ze dne 30. ledna 1985 a záznam FP (474) o téže schůzi mezi FP a SIV obzvláště významné, protože ukazují, že:

„SIV a FP vzaly navzájem na vědomí, že dodržují dohody co do podstaty, a zejména, že dodržují ceny pro bílé sklo. Naopak, co se týká skel barevných a válcovaných, obviňovala SIV FP, že porušuje ustanovení kartelu používáním různých prostředků, jako doplňkových slev, poskytovaných některým velkoobchodníkům. SIV navrhovala, aby každý výrobce měl přednostní zákazníky, kterým by poskytoval doplňkové slevy. SIV se zavázala, pokud jde o slevy a zákazníky začleněné do kategorie „super A“, používat stejné podmínky jako ostatní výrobci.“

Rozhodnutí trvá (bod 32 třetí pododstavec) na tom, že záznam SIV „uvádí ... jako referenční parametr pro slevy ...tři výrobce“ a že záznam FP „mluví ... o existenci kartelu mezi výrobci“.

217 Nejprve je třeba poznamenat, že se zdá, že schůze mezi FP a SIV, na kterou se tyto záznamy vztahují, se týkala široké palety předmětů společného zájmu obou podniků, z nichž některými se jeden záznam zabývá podrobněji než druhý. Obecně je záznam FP podrobnější než záznam SIV. Poté je namístě dát schůzi do její časové souvislosti ve vztahu k cenovým oznámením tří výrobců. Jak Soud již konstatoval (viz výše bod 183), oznámila VP dne 25. října 1984 nový ceník, ve kterém se částečně přizpůsobila ceníkům, jež oznámily FP a SIV v předcházejícím červenci. O osmnáct a jedenadvacet dní později oznámily postupně dne 12. a 15. listopadu 1984 společnosti FP a SIV úplně nové totožné ceníky. Týden po tomto posledním oznámení SIV oznámila VP nový ceník, který nebyl totožný s ceníky FP a SIV.

218 Je pravda, že záznam SIV ze dne 30. ledna 1985 (374) používá slova „noi faremo le stesse condizioni degli altri“ („poskytneme stejné podmínky jako ostatní“), a že záznam FP uvádí „Ing. Papi (SIV) dichiara che loro tengono i prezzi mentre noi scartelliamo almeno per i colorati e laminati tenendo fermo il ch(iaro). Ing. D'Errico (SIV): l'accordo di fondo tiene ma ci sono piccoli mezzucci che in pratica pregiudicano l'accordo“ [„Inženýr Papi (SIV) prohlašuje, že oni drží ceny, zatímco my porušujeme kartel přinejmenším u barevného a válcovaného skla, u bílého skla cenu držíme. Inženýr D'Errico (SIV): základní dohoda se dodržuje, ale existují různé malicherné úskoky, které v praxi dohodě škodí.“]. Nicméně je třeba poznamenat, že teprve koncem roku 1984 začala VP nabízet barevné sklo, a že nenabízela žádné válcované sklo.

219 Za těchto okolností Soud konstatuje, že i když tyto dva dotčené záznamy mohou být považovány za důkaz domluvy nebo přinejmenším za podrobnou diskusi mezi

společnostmi FP a SIV o cenách a slevách, které mají být používány vůči určitým zákazníkům, není z těchto záznamů bez dalšího zřejmé, že výrazy „gli altri“ („ostatní“), „scartelliamo“ („porušujeme kartel“) a „l'accordo di fondo“ („základní dohoda“) nezbytně znamenají podíl VP na nějaké předchozí dohodě, jak to tvrdí rozhodnutí. Pokud jde výlučně o vztahy mezi společnostmi FP a SIV, jak vyplývají z těchto záznamů, Soud se domnívá, že je významné, že ve znění záznamu FP poslaného s oznámením stížností, vymazaly útvary Komise první slova: „Reclami: chiediamo l'armistizio“ („Reklama: žádáme příměří“). Pojem „příměří“ předpokládá prvek boje.

220 Záznam Socover ze dne 12. dubna 1985 (260), vyhotovený po schůzi s FP, neobsahuje žádný odkaz na ostatní výrobce. Ručně psaný záznam Socover ze dne 10. července 1985 (261), rovněž vypracovaný po schůzi s FP, obsahuje slova „il dr. Roberti (FP) sta lavorando a livello europeo per un aumento dal 1/x abbastanza consistente (7/8 %)“ [Dr. Roberti (FP) pracuje na evropské úrovni na poměrně podstatném zvýšení od 1. října (7,8 %)“]. Podle rozhodnutí (bod 30) tato slova znamenají, že „ředitel FP oznámil společnosti Socover, že FP se právě teď domlouvá s ostatními výrobci na zvýšení cen o 7 až 8 %“. Slovem „na evropské úrovni“ musí být rozuměno v jejich souvislosti, která se týká činností skupiny Saint-Gobain v Evropě. Z toho vyplývá, že Dr. Roberti, zaměstnanec FP, pracoval na evropské úrovni v rámci skupiny Saint-Gobain. V každém případě je význam těchto slov nejednoznačný.

221 Po konstatování (bod 30), v návaznosti na výklad záznamu Socover ze dne 10. července 1985, že 7,5% zvýšení cen tří výrobců skutečně oznámili zákazníkům v říjnu 1985, rozhodnutí uvádí (bod 31) jiný ručně psaný záznam Socover (262) o schůzi s p. Caberlinem, zaměstnancem SIV, dne 23. července 1985, tj. třináct dní po schůzi s FP. V tomto záznamu se uvádí: „Si sta varando un aumento sul float del 10 % già nel prossimo mese di Agosto. Ribadisce l'idea di un certo numero di clienti preferenziali a cui concede un premio finale annuo del 3 % sul float“ [„(SIV) právě připravuje 10% zvýšení na plavené sklo již od příštího srpna. (p. Caberlin, SIV) Potvrzuje záměr poskytnout řadě přednostních zákazníků na konci roku 3% prémii na plavené sklo“]. Podle rozhodnutí tato slova znamenají, že „obchodní ředitel společnosti SIV oznámil společnosti Socover, že výrobci připravují 10% zvýšení na plavené sklo od srpna“. V návaznosti na výklad tohoto záznamu rozhodnutí konstatuje (bod 31), že 8% zvýšení tří dotčených výrobců skutečně oznámili zákazníkům koncem července.

222 Na žádost o vysvětlení, o jaké doklady se opírají zjištění, podle kterých přistoupili výrobci ke zvýšení o 8 % v červenci a o 7,5 % v říjnu 1985, odpověděla Komise (595 a 597), že stačí přidat 8 % k ceníku z května 1985, aby se došlo k ceníku z července 1985 a přidat 7,5 % k ceníku z července 1985, aby se došlo k ceníku z října 1985. Je však třeba poznamenat, že podle přílohy III rozhodnutí ceník z července 1985 oznámila SIV dne 26. července (s platností od 29. července, FP dne 28. července (s platností od 1. srpna) a VP dne 31. července (s platností od 3. srpna). Je nutno konstatovat, že když tři dotčení výrobci ještě 23. července 1985 připravovali 10% zvýšení pro srpen, a když zvýšení, které následovalo několik dní později bylo 8 %, je nemožné, aby se FP ještě třináct dní předtím dohadovala s týmiž výrobci o dalším zvýšení o 7 až 8 % pro říjen. Soud konstatuje, že ani záznam ze dne 10. července, ani záznam ze dne 23. července 1985 neobsahují žádný výslovný odkaz na „ostatní výrobce“. Za těchto okolností se Soud domnívá, že je nesprávné, že jim rozhodnutí dalo takový výklad. Mimoto se Soud domnívá, že je zvláště významné a sotva

slučitelné s předpokladem trvalého a přímého souladu mezi třemi dotčenými výrobci, aby tři dny před oznámením zvýšení, dne 26. července 1985, odhadovaného Komisí na 8 %, informovala SIV Socover, že právě připravuje zvýšení o 10 % pro srpen.

223

Ve světle předchozích úvah se Soud domnívá, že písemné důkazy uváděné Komisí nejsou dostačující k tomu, aby dokázaly ať výslovně, nebo implicitně účast VP na dohodě mezi třemi dotčenými výrobci, tak jak je to uvedeno v bodě 24 rozhodnutí. Pokud jde o SIV a FP, je namístě přezkoumat, kromě záznamů SIV a FP ze dne 30. ledna 1985 (bod 27), již analyzovaných výše, záznam SIV ze dne 30. října 1984 (bod 26), záznam FP ze dne 28. března 1985 (bod 28), záznam Socover ze dne 12. dubna 1985 (bod 29), dopis ze dne 6. března 1985 od FP pro SIV a záznamy FP o schůzích mezi SIV a FP ze dne 23. dubna, 30. dubna a 16. prosince 1985 a ze dne 3. února 1986, aby se ověřilo, zda mohou dokázat domluvu mezi těmito dvěma výrobci.

224

Především je namístě zdůraznit, na jedné straně, že FP byla v Itálii jediným výrobcem litého skla (vetro greggio ou greggi, „lité sklo“) a na straně druhé, že FP a SIV společně provozovaly výrobní linku na plavené sklo v San Salvo (provoz v případě FP zajišťovala její sesterská společnost Flovetro). Některé z výše uvedených dokumentů se týkají prodeje litého skla FP společnosti SIV, a tím i vertikálního vztahu prodejce/kupující mezi těmito dvěma výrobci. Jedná se zejména o pasáže z dopisu FP ze dne 6. března 1985 pro SIV (485 nebo 869) a záznamy FP o schůzích se SIV ze dne 23. a 30. dubna 1985 (486 nebo 871), na něž je odkaz v bodě 33 třetím a čtvrtém odstavci rozhodnutí. Soud se domnívá, že vertikální vztahy prodejce na kupujícího mezi dvěma výrobci, když se týkají výrobku, který je vyráběn výhradně jedním z těchto výrobců, nepředstavují samy o sobě důkaz nezákonné horizontální dohody. V každém případě se Komise sama sebe musí tázat, zda takový vertikální vztah, jaký existoval mezi FP a SIV, mohl ovlivnit obchod mezi členskými státy. Soud mimoto konstatuje, že rozhodnutí uvádí pouze znění jednoho odstavce z dopisu FP pro SIV ze dne 6. března 1985, a že na kopii tohoto dopisu, poslané s oznámením stížností, je třetí odstavec přeškrtnán. Tento odstavec zní takto:

„Assistiamo in questo periodo ad una politica commerciale SIV assolutamente dirompente ed addirittura abbiamo verificato casi in cui il vostro prezzo di vendita è inferiore a quello da voi a noi corrisposto. Per di più, ci è impossibile (e mi chiedo se l'impossibilita è pratica o strumentale) organizzare un incontro per definire:

- 1) quantitativi e prezzi dei vostri acquisti 1985;
- 2) condizioni e modalità di vendita da voi praticate sul mercato per i prodotti acquistati presso di noi.“

[„V současné době jsme svědky zcela divoké obchodní politiky ze strany SIV a dokonce jsme zjistili případy, ve kterých je vaše prodejní cena nižší, než je cena, kterou nám platíte. Nadto se ukazuje nemožným (jedná se o skutečnou nebo zdánlivou nemožnost?) uspořádat setkání s cílem vymezit:

- 1) množství a ceny vašich nákupů pro rok 1985;
- 2) podmínky a způsoby prodeje, které používáte na trhu pro výrobky nakupované u nás.“]

225

Některé jiné dokumenty se týkají vztahů mezi FP a SIV jako společných provozovatelů společné výrobní linky na plavené sklo nazývané „Flovetro“ v San Salvo. Jedná se v nich o úryvky, uvedené v bodě 33 pátém pododstavci rozhodnutí, ze záznamů FP o schůzích ze dne 16. prosince 1985 (487 nebo 873) a ze dne 3. února

1986 (488 nebo 874). Pokud již samotné řízení společného výrobního zařízení dvěma soutěžiteli nemůže být považováno za důkaz nedovolené horizontální dohody – což Komise v projednávané věci netvrdí – domnívá se Soud, že okolnost, že dva spoluřídící subjekty jednaly společně, aby zabránily situaci, ve které by odběry prováděné každým z nich na tomto společném výrobním zařízení mohly vést k situaci nekalé hospodářské soutěže, nemůže být sama o sobě považována za důkaz nezákonné horizontální dohody.

226

Co se týká ručně psaného záznamu SIV ze dne 30. října 1984 (369), rozhodnutí z něj zdůrazňuje dva body: že lité sklo se nesmí prodávat za nižší cenu, než je cena FP, a že společná politika byla přijata pro trojitě sklo. První bod se opět týká prodejních podmínek, prosazených vůči SIV jako kupujícímu FP jako prodejcem výrobku, který nevyrábí. Pokud jde o druhý bod, pasáž, které se dovolává rozhodnutí, zní: „Laminati – (soprattutto bistrati) – Scaroni – desiderio in (?prospettiva/proposito?) di una politica di riporto in fabbrica invece che fare (? trasformare/transformazioni?) per il triplo strato fare una politica comune“ [„(Skla) laminovaná –(zejména dvouvrstvá) – Scaroni (FP) – si přeje, s ohledem na politiku použití v závodě, namísto zpracování – společnou politiku pro trojvrstvé sklo“]. Ze záznamu celkově vyplývá, že účastnice řízení (SIV a FP) několikrát projednávaly řízení společného výrobního zařízení. Soud se domnívá, že není vyloučeno, že pasáž, které se rozhodnutí dovolává, se rovněž týká charakteru této společné činnosti.

227

Záznam FP ze dne 28. března 1985 (75) se týká smlouvy mezi FP a SIV o prodeji 1 000 tun litého skla. Opět se tedy jedná o vertikální vztah mezi FP a SIV. Rozhodnutí poznamenává (bod 28), že „oba dva podniky se dohodly, že SIV nebude prodávat lité sklo 16 zákazníkům, uvedeným v seznamu, které si vyhradila FP. Těchto 16 vyhrazených zákazníků nejsou členové skupiny Fontana, jak to tvrdí FP ve své odpovědi na námítky, protože členů skupiny Fontana je osm ... a ne šestnáct, a protože je nelogické vyhrazovat si zákazníky, kteří jsou samozřejmě vyhrazeni, protože jsou plně kontrolováni.“ V žalobě FP uplatňovala, že „pokud je pravda, že dceřiných společností (Fontana) je nyní osm ... (vyplývá to) z celého období restrukturalizace, která přeskupila šestnáct různých podniků do osmi společností“. V žalobní odpovědi Komise, aniž by popírala, že svého času existovalo šestnáct společností Fontana, připomíná, že „pokud jde o šestnáct zákazníků, které si FP vyhrazuje ... se nemůže jednat o dceřiné společnosti, zejména proto, že nejsou zákazníky SIV“. K tomuto bodu stačí podotknout, že ve výše zmíněném záznamu ze dne 10. července 1985 (261) si Socover zapsala prohlášení p. Robertiho, zaměstnance FP, o „úmyslu dávat přednost vývozu 4 až 5 zákazníkům, kteří zde mají organizaci“, a že pod těmito slovy jsou mezi řádky označena jména Socover, Fontana, Savas a D'adda. Jiné údaje, které se vyskytují ve spise, jako je dálnopis poslaný velkoobchodníkům dne 11. října 1984 (270), uvedený v bodě 37 rozhodnutí a záznam Socover ze dne 12. dubna 1985 (260), uvedený v bodě 29, odporují tvrzení, že Fontana nemohla být zákazníkem jiného výrobce než FP.

228

Pokud jde o záznam ze dne 12. dubna 1985 (260, bod 29 rozhodnutí), který byl právě zmíněn, rozhodnutí tvrdí, že z dokumentu vyplývá, že „Socover a FP také projednávaly rozdělení zakázek u výrobců na základě posledních dvou let.“ Po seznámení se s celým textem záznamu, který nebyl poslán s oznámením námitek, Soud zdůrazňuje, za prvé, že záznam neobsahuje žádnou zmínku o jiných výrobcích než FP; za druhé, že se odvolává na ceník ze dne 16. ledna 1985 a že pouze FP vydala ceník platný od tohoto data, a za třetí, že se vztahuje bez jakéhokoli rozlišení na lité sklo vyráběné výlučně FP.

229 V tomto oddíle je rovněž namístě přezkoumat faktury uvedené v bodě 34 rozhodnutí. Podle tohoto rozhodnutí přezkum těchto faktur „ukazuje, že jednomu a témuž zákazníkovi, který u dvou ze tří výrobců nakupoval velmi rozdílná množství, byly účtovány totožné ceny a slevy“. Ze spisů účastníků řízení a ze šetření, ke kterému přistoupil Soud, vyplývá, že dotyčným zákazníkem byla společnost Cobelli, a že Komise neprovedla žádné ověření přezkumem cen a slev, poskytovaných jiným zákazníkům. Z přezkoumaných faktur bylo pro rok 1983 pět od SIV a FP a čtyři byly od VP; pro rok 1984, pět od SIV, tři od FP a šest od VP; a pro rok 1985, tři od SIV a VP a dvě od FP. Udána nebyla ani měřítko pro výběr, ani celkový počet faktur, které byly k dispozici.

230 Je namístě zdůraznit, že forma faktur se značně liší od výrobce k výrobcí, a že jejich přezkum nevykazuje na první pohled totožnost cen a slev. Na žádost o vysvětlení, jak bylo možné vyvodit zjištění učiněné v tomto ohledu, vybrala Komise tři faktury týkající se 3mm bílého skla standardní velikosti, datované lednem 1985, které ji vedly ke zjištění (489), že „faktury SIV-FP a VP obsahují stejné jednotkové ceny, i když je jejich vnější úprava rozdílná“. Je pravda, že jednotkové čisté ceny jsou skutečně totožné – a to u FP 3 607 LIT/m², u VP 3 608 LIT/m² a u SIV 3 607,40 LIT/m². Z podrobnějšího přezkumu nicméně vyplývá, za prvé, že faktury FP a SIV vycházely ze základní ceny 5 500 LIT/m², zatímco základní cena VP z účtu nevyplývá; za druhé, že se zdá, že se faktura VP vztahuje na skla ve velkých tabulích, zatímco faktury FP a SIV na sklo standardní velikosti (viz výše bod 184); za třetí, že z toho důvodu, aby dospěla ke stejné jednotkové čisté ceně, poskytla VP slevy odlišné od slev FP a SIV, a že metoda výpočtu použitá SIV se lišila od metody FP. Z toho vyplývá, že i když tři faktury vybrané Komisí ukazují, že tři výrobci dospěli ke stejné jednotkové ceně, neukazují totožnost ceníkových cen a slev používaných třemi výrobci, jak to zdůrazňuje Komise. V této souvislosti je namístě poukázat na to, že tři výrobci nikdy nepopírali, ale naopak zdůrazňovali skutečnost, že jednotkové čisté ceny fakturované jednomu a témuž zákazníkovi byly často stejné k vůli struktuře trhu.

231 Soud mohl jen ve velmi omezeném rozsahu ověřit zjištění, která se dají vyvodit z faktur uvedených v rozhodnutí. Nicméně je třeba uvést dvě okolnosti, které z tohoto ověření vyplývají. Na jedné straně se ukázalo, že v některých případech, aby bylo možné nabídnout příznivější cenu, nepoužili výrobci ceník teoreticky platný v okamžiku dodávky. Na druhé straně systém poskytování slev obsahuje postupný odpočet od základní ceny řady různých procentních sazeb. Kromě rozdílů mezi výši slev se ukázalo, že pořadí jejich použití a v důsledku toho postup výpočtu se měnil od výrobce k výrobcí. Zvláště SIV používala své základní slevy a doplňkové slevy odlišně od dvou ostatních výrobců.

232 Ve světle přezkumu důkazů vzatých v úvahu v rozhodnutí, ke kterému přistoupil, Soud konstatuje, že Komise právně neprokázala tvrzení vyjádřené v bodě 24 rozhodnutí – totiž existenci dohod mezi třemi výrobci, které vedly k totožnosti ceníků a stupnic slev, jakož i k jednotnému začlenění nejdůležitějších zákazníků do kategorií nebo úrovní, a to během období od 1. června 1983 do 10. dubna 1986, vymezeném v čl. 1 písm. a) odůvodnění rozhodnutí. Soud se domnívá, že některé uvedené dokumenty – zejména záznamy FP a SIV o schůzi v Římě, která se konala 30. ledna 1985 – mohly být Komisí považovány nanejvýš za důkazy jednání ve vzájemné shodě FP a SIV. Tyto dokumenty nicméně dostatečně nedokazují, dokonce ani mezi FP a SIV, dohodu o úplné a trvalé totožnosti ceníků, slev a zařídění

zákazníků. Pokud by bylo důležité vzít v úvahu jednotkové čisté ceny účtované stejnému zákazníkovi, žalobkyně nepopírají, že tyto čisté ceny mohly být stejné.

e) Vztahy mezi výrobcí a velkoobchodníky

233

Podle rozhodnutí (bod 35) dbali tři výrobci na to, aby jejich ceníky a slevy byly uplatňovány také na nižší úrovni. Komise připouští, že navzdory výtkám v oznámení námitek na základě tvrzení společnosti Cobelliho (viz bod 10 výše) nemá přímé důkazy o schůzích mezi výrobcí a velkoobchodníky s výjimkou schůze ze dne 17. dubna 1986, zejména mezi FP a SIV, jejímž účelem bylo představit nového správce Fontana Sud a které se zúčastnil zástupce SIV, ačkoli jeho přítomnost nebyla předpokládána. Rozhodnutí „nicméně“ tvrdí, že „některé dokumenty jednak ukazují, že některé schůze mezi velkoobchodníky byly uspořádány z podnětu výrobců, a že se výrobcům podařilo ovlivnit, také s ohledem na totožnost jejich ceníků a slev, obchodní rozhodování velkoobchodníků, a jednak potvrzují očekávání zákazníků, že ceny výrobců budou totožné.“ Rozhodnutí poté (body 36 až 42) zkoumá a komentuje řadu dokumentů. S ohledem na jeden z těchto dokumentů (dálnopis ze dne 11. října 1984, níže analyzovaný v bodě 236) rozhodnutí zdůrazňuje, že „velkoobchodníci se nemohli spontánně zavázat k takovému chování, když by muselo být v jejich zájmu obdržet nejlepší ceny, obracet se přednostně na dodavatele, kteří jim poskytují nejlepší prodejní podmínky a dosahovat dobré ziskové rozpětí (bod 37 čtvrtý pododstavec). V tomto ohledu je třeba připomenout odkaz v právní části (viz výše bod 21) na hospodářskou závislost velkoobchodníků.

234

Před analýzou písemných důkazů, kterých se dovolává Komise, Soud připomíná, že rozhodnutí Komise z roku 1981 (viz bod 4 výše) se týká mimo jiné sdružení velkoobchodníků, jejichž cíle zahrnují jednak „společnou obchodní politiku, k jejímuž uskutečnění musí každé sdružení podporovat společný prodejní postup stanovením, používáním a dodržováním prodejního sazebníku plochého skla a zpracovaných výrobků“, a jednak „spolupráci s výrobcí s cílem podporovat výrobní politiku schopnou zvýšit spotřebu skla a dosáhnout nejlepšího zhodnocení zpracovaných výrobků adekvátní prodejní politikou“ [bod I. C. 1.3 písm. a) rozhodnutí z roku 1981]. Rozhodnutí se rovněž týkalo nezákonných dohod mezi třemi výrobci (FP, SIV a VP) a sdruženími velkoobchodníků. Komise konstatovala, že „během celého období platnosti smluv docházelo mezi dotýcnými stranami k napětím a rozdílným názorům“ (bod I. C druhý pododstavec). Žádná pokuta nebyla uložena z důvodu, mimo jiné, že „provádění doložek omezujících soutěž ...bylo částečné a v omezeném rozsahu“ (bod II. C druhý pododstavec). Nynější rozhodnutí naopak vytýká výrobcům, že se jim podařilo o několik let později použitím jejich hospodářské moci znovu zavést, proti vůli a zájmům velkoobchodníků, takový systém, jaký byl odsouzen v rozhodnutí z roku 1981, a to navzdory jeho dřívějšímu neúspěchu

235

Podle nynějšího rozhodnutí (bod 36), záznam Socover ze dne 12. července 1983 (258), již analyzovaný výše v bodě 213, ukazuje, že „Socover je zprostředkovatelkou zpráv velkoobchodníků výrobcům a výrobců velkoobchodníkům. Socover totiž neprojednává s FP podmínky, které jí byly vyhrazeny, a které by jí mohly obzvláště zajímat, ale závazky výrobců vůči všem velkoobchodníkům“. Soud již konstatoval, že tento záznam mohl být Komisí považován za důkaz závazku tří výrobců vůči velkoobchodníkům, ale mimo období údajného protiprávního jednání. Zde se spíše jedná o to, aby Komise posoudila jeho důležitost jako důkazního prvku, který umožní stanovit, že Socover zastávala postavení zprostředkovatele mezi výrobcí a

ostatními velkoobchodníky, nebo, přinejmenším, skupinou důležitých velkoobchodníků. S ohledem na tuto otázku může být záznam bezpochyby čten tak, že ukazuje, že Socover se chovala jako mluvčí skupiny velkoobchodníků, vůči kterým, přinejmenším podle Socover samé, přijali tři výrobci závazky. Naproti tomu z tohoto záznamu vyloženě nevyplývá, že Socover byla z hlediska tří výrobců jejich zprostředkovatelkou vůči všem velkoobchodníkům.

236

V bodě 37 prozkoumává rozhodnutí dálnopis (270) poslaný 11. října 1984, po schůzi dne 10. října 1984 v Římě, které se zúčastnilo 28 velkoobchodníků. Podle rozhodnutí byl tento dálnopis poslán „výrobcům“. Rozhodnutí tvrdí, že tento dálnopis „jasným způsobem projevuje úmysl signatářů spolupracovat s výrobcí“. Signatáři dálnopisu totiž „confirmano la volonta di collaborare al miglioramento dei prezzi di mercato e considerano indispensabile che vengano rispettati i prezzi, gli sconti e le condizioni di vendita confermati“ („potvrzují vůli spolupracovat na zlepšení cen na trhu a považují za nezbytné, aby potvrzené ceny, slevy a prodejní podmínky byly dodržovány“). Je však třeba zdůraznit, že na kopii dálnopisu, která byla poslána s oznámením námitek, je číslo dálnopisu příjemce přeškrtnáno. Na žádost během jednání o předložení originálu předložila Komise pět kopií dálnopisu adresovaných na SIV, Saint-Gobain, Pilkington, Vetrotec a Glaverbel. Žádná kopie adresovaná VP nebyla ve spisu nalezena a číslování kopií vylučuje, že by taková kopie existovala v archívech Socover, odkud pocházely ostatní kopie. Je tedy zřejmé, že tento dálnopis nebyl, jak tvrdí rozhodnutí, adresován třem výrobcům FP, SIV a VP, když byl poslán třem společnostem, jejichž výrobní zařízení se nacházela za hranicemi Itálie. Je rovněž namístě zdůraznit, že druhý odstavec dálnopisu (vynechaný v rozhodnutí) zní takto: „Nello stesso tempo auspicato che vengano costituiti tre livelli, differenziando in due gruppi le aziende non comprese allo stato attuale nel primo livello“ („Zároveň si přejí, aby se vytvořily tři úrovně, které by rozdělily do dvou skupin podniky, které v současném stadiu nejsou začleněny v první úrovni“); věta, která naznačuje, že jestliže existoval jednotný systém začlenění do kategorií nebo úrovní, podíleli se na něm tři další výrobci.

237

Je však pravda, jak to zdůrazňuje rozhodnutí, že z cestovní zprávy p. Ricciardiho, prodejního ředitele společnosti VP (619-620) vyplývá, že se 11. října 1984 setkal v Miláně s p. Borgonovem od Socover. Není proto vyloučeno, že p. Borgonovo mu ústně sdělil obsah dálnopisu poslaného ostatním výrobcům.

238

V bodě 38 rozhodnutí je zmínka o dopise Socover ze dne 19. srpna 1984 (268) a o dopise od VP na Socover ze dne 20. listopadu 1984 (625). Verze prvního dopisu, nalezená v archívech VP, byla fotokopií bez uvedení jména příjemce. Dopis uvádí jednak ceník údajně vyhotovený společností Socover „na výzvu výrobců“, a jednak „schůzi, na kterou jsme pozvali všechny zástupce odvětví na středu 7. listopadu do Milána“. Rozhodnutí poznamenává, že měsíční zpráva p. Giordaniho, jednoho z obchodních ředitelů společnosti VP (626) ukazuje, že „byl služebně v Miláně ve dnech 7. a 8. listopadu 1984, a tedy v den schůze svolané společností Socover“. Soud konstatuje, že z přezkumu těchto dokumentů vyplývá, že dokazují opak toho, co tvrdí rozhodnutí. Za prvé udává měsíční zpráva p. Giordaniho, že opustil Janov v 10.50 hodin 7. listopadu, tj. 20 minut po začátku schůze. Za druhé byl dopis VP ze dne 20. listopadu 1984 adresován p. Ricciardim společnosti Socover a zní takto:

„Ci è pervenuta solo in questi giorni fotocopia della lettera da Voi inviata il 19.10.84 ad alcune aziende del Vs. settore.

Scopo della presente è solo quello di riconfermarVi, facendo seguito all'incontro avuto con l'ęgr. Dr. Borgonovo (Socovefr) a Milano, il 7 s. m., che nessun invito Vi è stato da noi mai formulato per riunioni che riguardano la commercializzazione e trasformazione del vetro.“

[„Teprve v těchto dnech jsme obdrželi fotokopii dopisu, který jste poslali dne 19. 10. 1984 některým podnikům vašeho odvětví.

Účelem tohoto dopisu je pouze potvrdit vám znovu, po setkání s p. Borgonovem v Miláně dne 7. t.m., že z naší strany nebylo nikdy vysloveno pozvání na schůze týkající se obchodování a zpracování skla.“]

Soud se domnívá, že není věrohodné, že tento dopis, psaný in tempore non suspecto, neodráží skutečnou situaci – totiž, že p. Giordano (VP) se nezúčastnil schůze ze dne 7. listopadu 1984, a že VP se nechtěla účastnit takových schůzí, tím méně je podněcovat. Soud se navíc domnívá, že zmíněný dopis, v rozsahu, v jakém byl napsán p. Ricciardim samým, směřuje k vyvrácení jakýchkoli pro VP nepříznivých závěrů, které byly mohly být vyvozeny z jeho přítomnosti v Miláně dne 11. října 1984.

239 V bodech 39 a 40 rozhodnutí zkoumá dva záznamy společnosti Socover, ze dne 12. dubna a ze dne 23. července 1985 (260 a 262), které již byly analyzovány výše (body 228 a 221). Z již uvedených důvodů bere Soud v úvahu, že tyto dokumenty se týkají jen vztahů mezi společnostmi Socover a FP nebo SIV.

240 V bodě 41 zkoumá rozhodnutí tři dokumenty, z 16. září, 23. září a 31. října 1985 (271, 275 a 273), označené jako zprávy dceřiných společností FP, a to Fontana EST a Fontana Ovest pro jejich mateřskou společnost FP. Z průzkumu, který Soud provedl vyplývá, že tyto dokumenty jsou dvouměsíční zprávy, určené jednomu náměstkovi ředitele FP, vyhotovené zaměstnancem FP, pověřeným kromě jiného udržováním spojení s dceřinými společnostmi. Je zapotřebí poznamenat, že třetí dokument ze dne 31. října 1985 se týká společnosti Fontana EST, a nikoli společnosti Fontana Ovest, jak tvrdí rozhodnutí, a že mimoto posledních osm slov tohoto dokumentu (273-4), uvedených ve francouzské a anglické verzi rozhodnutí, chybí v původním italském znění. Je rovněž třeba zdůraznit, že i když žádal o plné znění těchto dokumentů, má Soud k dispozici jen dílčí kopie. Nakonec je namístě zdůraznit, že další zpráva, ze dne 2. října 1985, týkající se společnosti Fontana EST, která nebyla uvedena v rozhodnutí, byla poslána s oznámením námitek a je součástí spisu Soudu (273B).

241 Podle seznamu dodaného Soudu Komisí musejí být tyto „zprávy Fontana“ považovány za nepřímý odkaz na VP. Podle rozhodnutí (bod 41 čtvrtý pododstavec) „daleké toho, aby měly nejasnou a neurčitou povahu nebo prozrazovaly orientace velkoobchodníků, jak to tvrdí účastníci řízení, uvádějí přesné stavy věcí, jako je ochota velkoobchodníků přijmout cenová zvýšení výrobců, zveřejnění totožných ceníků výrobců a přání výrobců dodržovat ceníky v zájmu stabilizace trhu. To znamená, že výrobci přímo nebo nepřímo ovlivňují trh na nižší úrovni, protože destabilizace trhu by mohla mít škodlivé následky pro jejich obchodní politiku“. Soud považuje za nezbytné přezkoumat celý soubor těchto zpráv, pokud je má k dispozici, aby umístil citace uvedené v rozhodnutí do jejich souvislosti. Soud podotýká, že čtyři dokumenty se vztahují na období mezi koncem července a koncem října 1985, které, i když je velmi omezené, nicméně nabízí přehled fungování trhu na nižší úrovni v době, během které, jak bylo zdůrazněno výše (body 188 až 190), oznámili tři výrobci více nových ceníků.

242 Každá zpráva je rozdělena do oddílů, z nichž jeden se vždy nazývá „prezzi di rivendita float“ („maloobchodní cena plaveného skla“) nebo jednoduše „rivendita“ („maloobchod“). Zprávy o Fontana Est ze dne 16. září a z 31. října 1985 obsahují jiný oddíl, nadepsaný „prezzi di vendita float“ („prodejní ceny plaveného skla“) nebo jednoduše „vendita“ („prodej“). Z obsahu těchto dvou oddílů vyplývá, že slovo „vendita“ se vztahuje na prodejní cenu, kterou účtují výrobci velkoobchodníkům, zatímco „rivendita“ se vztahuje na prodejní ceny, kterou účtují velkoobchodníci svým zákazníkům.

243 První zpráva, datovaná dnem 16. září 1985, uvádí v oddíle „prezzi di rivendita float“ schůzi velkoobchodníků ze dne 31. července 1985, „po zvýšení, oznámeném výrobcí“. (Je třeba poznamenat, že nový ceník VP byl oznámen teprve dne 31. července 1985, za okolností zkoumaných výše v bodech 188, 221 a 222). Zpráva udává, že „velkoobchodníci na schůzi vyhotovili tento seznam maloobchodních cen“. Následuje ceník a rekapitulace slev, které budou poskytovány, s několika výhradami ze strany dvou velkoobchodníků, Checchinem a Sangalim. Poté po vymazání oddíle zpráva pokračuje, v oddíle „prezzi di vendita float“, těmito slovy:

„Per quanto riguarda le Fabbriche, l'aumento sembra essere applicato ovunque e, del resto, i magazzini non certo pieni ed il lavoro che in questo momento non manca hanno favorito la „digestione“ del nuovo prezzo. La Glaverbel (che prima delle ferie insisteva un po' dappertutto con sconti inferiori ai nostri) sembra, di primi sondaggi dopo le ferie, che abbia mantenuto questa posizione. Resta comunque da verificare ulteriormente l'entità del prezzo (poiché è presumibile che il cliente non venga subito a dire a noi se la concorrenza gli ha tolto uno sconto.“

[„Pokud jde o výrobce, zdá se, že zvýšení bylo všude přijato, a konec konců, sklady (které) nejsou jistě plné a práce, která v této době nechybí, napomáhaly „zažití“ nových cen. Glaverbel (která před prázdninami stále skoro všude setrvala na slevách, které byly nižší než naše) zdá se, podle prvních průzkumů po prázdninách, udržela tuto pozici. Zbývá nicméně později ověřit celkovou cenu (protože je nezbytné předpokládat, že zákazník nám hned nepřijde říct, že mu konkurence zrušila slevu).“]

244 Zpráva ze dne 23. září 1985 (275) se týká rovněž schůze, která se konala s Fontana Ovest. V oddíle „prezzi rivendita float“ uvádí ceny poskytované čtyřmi velkoobchodníky pro 4mm sklo. Následuje pasáž, částečně uvedená v rozhodnutí, která se odvolává na ceny 4mm skla.

245 Zpráva ze dne 2. října 1985 (273B) byla vyhotovena po schůzi s Fontana Est a uvádí schůzi velkoobchodníků, která se konala dne 18. září 1985 „ke stanovení maloobchodních cen“. Jsou zaznamenány výhrady vyjádřené velkoobchodníky Sangalim a Checchinem.

246 Zpráva ze dne 31. října 1985 (273), vyhotovená po schůzi s Fontana Est, nakonec uvádí schůzi jedenácti velkoobchodníků, která se konala 29. října 1985. Soud mimochodem připomíná, že tři italské výrobce oznámili nové totožné ceníky mezi 21. a 25. říjnem 1985 (viz výše bod 190). V oddíle „rivendita“ („maloobchod“) zpráva uvádí, že se velkoobchodníci dohodli, opět s výhradou Checchina a Sangalliho, na nových cenících pro bílé plavené sklo. Poté, v oddíle „vendita“ („prodej“), se vyskytuje pasáž částečně uvedená v rozhodnutí v bodě 41 třetím pododstavci. Celá pasáž zní takto:

„Per quanto riguarda le fabbriche, si sta portando avanti l'aumento (chi per consegne un po'dopo) in ogni caso sembra che la comunicazione sia stata fatta da tutte^{**} (comprese Glaverbel), anche se i termini sono probabilmente più elastici di tutte.“¹

[„Co se týká výrobců, právě se uskutečňuje zvýšení (u některých dodávek o něco dříve, u jiných o něco později). V každém případě se zdá, že oznámení učinili všichni^{**} (včetně Glaverbel), i když termíny ode všech jsou pravděpodobně pružnější.“]¹

247

I když je z posledního dokumentu zřejmé, že odkazy na „výrobce“ se týkají všech italských výrobců, včetně SIV a VP, vyplývá z něj také, že společnost Glaverbel byla jedním z dotyčných výrobců, a že byla považována za podnik, který provádí politiku aktivní hospodářské soutěže. Důležitost společnosti Glaverbel na italském trhu byla ostatně zdůrazněna ve vnitřním záznamu VP (A193), datovaném dne 6. února 1986. Za těchto okolností je Soud toho názoru, že z výše uvedené zprávy nelze vyvozovat údaj, že „výrobci ovlivňují trh na nižší úrovni“, jak to tvrdí rozhodnutí. Právě naopak z ní vychází, že někteří velkoobchodníci se svobodně dohodli, že stanoví maloobchodní ceny a slevy, poskytované zákazníkům, a že rozhovory mezi zástupci FP a jejích dceřiných společnostech odrážely nejistoty o chování ostatních výrobců, co se týká použití ceníků. Soud nakonec zdůrazňuje, že Sangalli a Checchin, kteří jsou uvedeni v příloze IV rozhodnutí jako druhý a devátý velkoobchodník, podle pořadí důležitosti, sledovali v cenách a slevách vlastní politiky.

248

V bodě 42 rozhodnutí nakonec zkoumá ručně psaný záznam VP ze dne 10. dubna 1986 (638), z něhož podle rozhodnutí vyplývá, že během schůze, která se konala téhož dne „společnosti VP a Socover diskutovaly o vytvoření klubu, složeného z dvanácti velkoobchodníků, pro prodej sklářských výrobků. Oba účastníci dialogu vyjádřili úmysl mluvit o tom následující týden s FP a SIV“. Dotčený dokument sestává z jedné stránky, na níž autor načrtl poznámky týkající se záležitostí projednávaných s p. Borgonovem ze společnosti Socover, a obsahuje následující zmínky: (vlevo) osm jmen velkoobchodníků, za kterými následují další čtyři jména; (vpravo na různých řádkách) „CLUB: obiettivo distribuzione“ („CLUB: cílově zaměřený prodej“); „prossima settimana“ („příští týden“); „parlare SIV/S. Gobain“ („mluvit se SIV/Saint Gobain“). VP napadá výklad, který dala Komise tomuto dokumentu, i když uznává, že p. Borgonovo se skutečně zmínil o návrhu na vytvoření klubu. Podle VP zamýšlel p. Borgonovo mluvit o tom následující týden se SIV a VP. Podle Komise není takový výklad ani logický, ani gramaticky správný.

249

Soud nejprve konstatuje, že dotčený dokument nevyjadřuje výslovně a jednoznačně úmysly uvedené v bodě 42 rozhodnutí. Soud poté zdůrazňuje, že zmínky považované Komisí za podstatné se týkají návrhu na vytvoření klubu, majícího za cíl prodej sklářských výrobků, a na použití na nižší úrovni ceníků a slev, které rozhodnutí označuje v bodě 35 za předmět důkazů analyzovaných v oddíle B. 1. e) „Vztahy mezi výrobcem a velkoobchodníky“. Za těchto okolností je Soud toho názoru, že tento dokument nemůže Komise uvádět jako podstatný důkaz a v důsledku toho, že není nezbytné hodnotit jeho dosah.

**

Konec citace v závazné verzi

1

Označuje slova opomenutá ve všech verzích (překlady, vyskytující se ve francouzské a anglické verzi jsou částečně nepřesné).

250

Ve světle všech předchozích úvah Soud nejprve konstatuje, že Komise právně neprokázala, že tři výrobci dbali na to, aby jejich ceníky a slevy byly používány na nižší úrovni, ani že některé schůze mezi velkoobchodníky byly pořádány z iniciativy výrobců, ani že se výrobcům podařilo ovlivnit obchodní rozhodnutí velkoobchodníků. Poté Soud konstatuje, že některé zkoumané dokumenty, protože nepředstavují nezbytný důkaz o nezákonné dohodě mezi výrobci, mohou být přijaty jako důkaz, že velkoobchodníci počítali s totožnými cenami ze strany výrobců. Soud nakonec konstatuje, že zprávy Fontana dokazují, že FP používala své velkoobchodní dceřiné společnosti jako zdroje informací o politice velkoobchodníků. Důsledky těchto zjištění budou zkoumány níže (body 322 až 323) v rámci důvodů týkajících se řízení, kterého se dovolávají žalobkyně.

2. Chování podniků na automobilovém trhu

251

Rozhodnutí v tomto oddíle tvrdí, že „podle níže uvedených dokumentů podniků se společností SIV a FP dohodly na cenách a rozdělení kvót přinejmenším od roku 1982. VP se také podílela na těchto dohodách přinejmenším od roku 1983, i když méně přísným způsobem než ostatní dva výrobci“. Rozhodnutí poté pojednává ve dvou oddílech o dohodách a jednáních ve vzájemné shodě týkajících se skupin Fiat (body 44 až 51) a Piaggio (bod 52).

a) Dohody a jednání ve vzájemné shodě týkající se skupiny Fiat

252

V tomto oddíle se rozhodnutí přímo zabývá přezkumem dokumentů (body 44 až 47), jejichž dosah bude analyzován níže. Na konci bodu 45 se rozhodnutí zmiňuje o snížení jednotných cen o 8 %, poskytnutém skupině Fiat od 1. ledna 1984 každým ze tří výrobců. Na konci bodu 47 se rozhodnutí zmiňuje o jiných jednotných, procentně totožných ceníkových změnách, používaných třemi výrobci během let 1985 a 1986 a o jednotném 2% zvýšení pro druhé pololetí 1985 u Alfa Romeo. Poté rozhodnutí uvádí (bod 48), že „tři výrobci přistoupili k vzájemným dodávkám výrobků (k tomu podrobněji v kapitole 6) s cílem zachovat každý své vlastní kvóty pro pronikání na trh nebo dosáhnout kvót dohodnutých s konkurenty“. Následuje přezkum čísel a dokumentů souvisejících s těmito dodávkami. V bodě 49 se rozhodnutí zmiňuje o určitých počítačových výtiscích tabulek ve vlastnictví FP, vykazujících – dle modelů a celkové – množství, která každý výrobce dodal v letech 1985 a 1986 a dodá v roce 1987 skupině Fiat, jakož i procentní kvóty, které tyto dodávky představují.

253

Rozhodnutí poté připomíná určitá tvrzení podniků (bod 50) a vyjadřuje důvody, pro které je Komise nemůže přijmout (bod 51). Aby byly lépe vymezeny rozdíly mezi dotýcnými postoji podniků a Komise, zdůrazňovanými v této části rozhodnutí, je zapotřebí je uvést v plném rozsahu. Tvrzení podniků jsou vyjádřena takto:

„Situace na italském trhu automobilového skla je charakterizována dominantním postavením Fiatu. Fiat, jako všichni ostatní výrobci automobilů, přiděluje každému dodavateli celkové procento dodávek na základě úvah, v nichž přihlíží k cenám, své technické kapacitě a nabízené službě. Toto celkové procento je oboustranně projednáno při jednání o úpravě ceníků. Takto vymezené celkové procento je přepočteno do přidělových procent pro každý model vozu. Potvrzení, která posílá Fiat dodavatelům automobilového skla, výslovně uvádějí kvóty přidělené tímto výrobcem příslušnému dodavateli pro dotýcný model.

Během těchto jednání Fiat obvykle sděluje nejpříznivější cenu, s cílem přimět konkurenční dodavatele, aby se přizpůsobili. To nevyhnutelně vede k vyrovnání cen.

Na rozdíl od předpokladu, vysloveného Komisí, Fiat často informuje každého z dodavatelů o kvótách na dodávky přidělených konkurentům. Systém tak v důsledku vede k úplné průhlednosti trhu. Za těchto okolností není dohoda mezi výrobcí nezbytná.

Co se týká vzájemných dodávek výrobků, nepodala Komise důkaz, že vzájemné dodávky jsou předem domluveny, aby rozdělily trh mezi výrobce. Navíc se u vzájemně dodávaných výrobků jedná o nezpracované sklo a pouze ve výjimečných případech jde o výrobky zpracované.“

254

V odpovědi na tato tvrzení Komise uvádí:

„i) Je pravda, že Fiat jako odběratel automobilového skla zaujímá v Itálii takřka monopolní postavení (sic); jeho moc prosazovat smluvní podmínky je však značně limitována omezeností alternativních nabídek na trhu. Evropská nabídka automobilového skla je totiž kontrolována oligopolem, který zahrnuje kromě Saint Gobain, PPG a SIV, nynějších dodavatelů Fiatu, společnost Pilkington a několik malých výrobců.

ii) Co se týká přidělových kvót, je pravda, že Fiat, jako všichni výrobci automobilů, uvádí v potvrzeních objednávek kvóty přidělené dotyčnému dodavateli. Tato přidělená kvóta je však pouze orientační číslo a ne konečný příděl, která nezavazuje ani výrobce aut, ani dodavatele a ke změnám může dojít během smluvního období z iniciativy výrobce automobilů nebo z iniciativy dodavatele...“

[Následuje výklad určitých dokumentů, a zejména jednoho dopisu Fiatu na VP ze dne 3. července 1985 (657). V průběhu tohoto výkladu se tvrdí, že]

„kdyby výrobce automobilů opravdu přiděloval neměnné a konečné kvóty pro smluvní období, nemuseli by se dodavatelé obávat žádného nebezpečí nedodržení přidělených kvót a nemuseli by pociťovat potřebu jednat ve vzájemné shodě nebo si vyměňovat výrobky, aby dodrželi své kvóty“.

„iii) Komise nepopírá, že během obchodních jednání může odběratel sdělit příznivější cenovou nabídku, ať skutečnou, nebo smyšlenou, s cílem přimět konkurenční dodavatele, aby se přizpůsobili. To však neznamená, že všichni dodavatelé používají stejné podmínky, a že všichni dodavatelé mají vůči témuž odběrateli stejnou pozici, protože postavení každého dodavatele je závislé na jeho výrobní a obchodní síle (rozsáhlejší nabídka, speciální výrobky, vyšší úroveň služeb). Rovněž to neznamená, že dominující odběratel může na všech dodavatelích vynucovat přizpůsobení se nejpříznivější nabídce, nebo, že se může snadno obrátit na zahraniční dodavatele, aby donutil místní nabízející snížit ceny, protože, jak to bylo připuštěno v ústní části řízení, výrobce automobilů požaduje stále častěji službu „just on time“, jež může být snadněji nabízena místními skláři, kteří mají na místě potřebnou strukturu, spíše než zahraničním sklářem, který si potřebnou strukturu musí opatřit, a která mezi skláři s nezbytnou strukturou zvyhodňuje ty, kteří, pokud jde o množství, jež mají být dodávána, a ceny, disponují spolehlivější a zároveň pružnější strukturou.

V každém případě, ať už jde o jakýkoli druh vztahů, které se vytvořily mezi dominujícím odběratelem a jeho dodavateli, je zjištěno, že společnosti SIV, FP a VP jednaly ve vzájemné shodě, aby rozhodly o chování, které mají zaujmout vůči skupině Fiat...

Zvýšení cen pro druhé pololetí 1985 a první a druhé pololetí 1986 byla projednávána a odsouhlasena mezi třemi výrobci... (Přistoupení VP k dohodě o zvýšení cen pro dotyčná tři pololetí bylo v podstatě uplatněno v praxi...

iv) Skutečnosti, které dokazují, že vzájemná postoupení výrobků směřují k rozdělení trhu, jsou v podstatě následující:

Postoupení jsou každým rokem významnější, a jak vyplývá z dokumentů zmiňovaných v bodě 48, nejsou určena k tomu, aby pomáhala při odstraňování poruch...

Záznamy a dokumenty zmiňované v bodě 48 výslovně uvádějí skutečnost, že FP pracuje pro SIV jako subdodavatel zpracovaných výrobků.

Postoupení se vztahují zejména na tloušťky a barvy, které nejsou vyráběny tím nebo oním výrobcem a mají třem výrobcům umožnit, aby disponovali celou škálou výrobků. Možnost disponovat celou škálou výrobků dává konkurenční výhodu, která však odpadá, jestliže tři výrobci jednají takovým způsobem, že mezi nimi není v tomto ohledu žádný rozdíl...“

255

Dříve než přistoupí k průzkumu dokumentů, použitých jako důkazy protiprávního jednání, domnívá se Soud, že je nezbytné lépe vymezit podstatu a souvislost tvrzeného protiprávního jednání. Jak je výše zdůrazněno, zjištění vyjádřené v bodě 43 rozhodnutí se omezuje na tvrzení, že se společnosti SIV a FP dohodly na cenách a rozdělení kvót přinejmenším od roku 1982, a že VP se podílela na těchto dohodách přinejmenším od roku 1983. V právní části (viz bod 24 výše) rozhodnutí tvrdí, že FP a SIV od roku 1982 až do roku 1986 a FP, SIV a VP od roku 1983 až do roku 1986 se dohodly nebo přinejmenším jednaly ve vzájemné shodě ohledně cen účtovaných skupině Fiat a od roku 1982 až do roku 1987 ohledně rozdělení trhu, a tak vyloučily jakoukoli nejistotu, pokud jde o jejich chování. Soud se domnívá, že dřívější domluva o cenách, které budou účtovány, a o rozdělení kvót musí být odlišena od zavedení systému vzájemných dodávek výrobků, s cílem zachovat již dosažené kvóty nebo dosáhnout kvóty dohodnuté. Je tedy zapotřebí odložit přezkum dokumentů uvedených v bodě 48 rozhodnutí, které se týkají vzájemných dodávek skla, a provést jej až v rámci oddílu B.3 „Vzájemné dodávky skla mezi výrobci“. Na tomto místě budou přezkoumávány pouze důkazy dřívější domluvy o cenách a kvótách.

256

Pokud jde o souvislost, ve které musí být tato otázka posuzována, Soud nejprve připomíná, že v bodě 15 rozhodnutí bylo vysvětleno, že výrobek, který výrobci prodávali výrobcům automobilů, je sklo zpracované výrobcem nebo jejich dceřinými společnostmi podle modelů a technických vlastností požadovaných výrobcem automobilů. Nejedná se zde tedy o prodej plaveného skla v surovém stavu od výrobců společnosti Fiat, prodej, o který jde v rámci vzájemných dodávek výrobků, ale o prodej celé škály různých zpracovaných výrobků. Soud poté připomíná, že v bodu 15 druhém odstavci dělá rozhodnutí rozdíl mezi stadiem vývoje prototypu automobilu a stadiem obchodování na trhu s novým modelem. Výrobky, o které se zde jedná, nebyly dodávány ve stadiu prototypu, ale byly prodávány, aby byly vestavěny do modelů automobilů, které již byly uvedeny na trh. Soud nakonec připomíná, že podle poslední věty bodu 15 rozhodnutí „teprve ve stadiu obchodování s novým modelem automobilu jednají dodavatelé skla a výrobci automobilů o cenách a množstvích, zpravidla na roční základně“. Jedná se tedy o trh, na kterém jsou, v pravidelných lhůtách, vyjednávány mezi prodejcem a odběratelem ceny a množství.

257 Soud nakonec zdůrazňuje, že data vzata v úvahu v čl. 1 písm. b) a c) rozhodnutí pro vymezení období porušení Smlouvy ve vztahu ke skupině Fiat, jsou pokud jde o ceny od 26. října 1982 do 1. prosince 1986 pro FP a SIV a od 11. května 1983 do 1. prosince 1986 pro FP, SIV a VP společně, a pro kvóty od 1. ledna 1982 do 30. června 1987 pro tři výrobce bez rozdílu.

258 V bodě 44 se rozhodnutí zmiňuje o třech dokumentech, které, i když jsou datovány rokem 1982, se vyskytují na seznamu dokumentů, který Soudu předložila Komise, a obsahují nepřímý odkaz na VP. Jedná se o ručně psaný záznam adresovaný p. Scaronim ze společnosti FP, p. Landeschimu, místopředsedovi společnosti SIV, datovaný dnem 26. října 1982 (733), kterým mu posílá vnitřní záznam FP datovaný dnem 26. října 1982 (734) a o vnitřní záznam SIV, rovněž adresovaný p. Landeschimu a datovaný dnem 11. listopadu 1982 (680).

259 Vnitřní záznam FP ze dne 26. října 1982 sestává z „rie pilogo“ (shrnutí) cenových zvýšení, která obdržela FP od Fiatu od roku 1977 „včetně poslední dvouleté smlouvy 83/84“. Vnitřní záznam SIV ze dne 21. listopadu 1982 začíná takto:

„V těchto dnech je smlouva 1983 s Fiat Auto prakticky dokončena. Domníváme se, že je zbytečné připomínat vám předchozí případy (pro nás zajisté nepříznivé), zachycené písemně, mezi Fiatem a naší nejkvalifikovanější konkurencí s přidělením 46 % pro FP.“

Autor pokračuje postupným přezkumem čtyř bodů: „1) Procenta přidělu; 2) Dosažená cenová zvýšení; 3) Porovnání smluv 1983 a 1982; 4) Absolutní čísla“. V oddíle „Procenta přidělu“ je zmínka o kvótě ... % výlučně pro „il primo equipaggiamento“ („první vybavení“). V oddíle „Porovnání smluv 1983 a 1982“ je činěn rozdíl, pro rok 1982, mezi „teoretickými tržními kvótami“ a „skutečně dosaženými kvótami“ a autor uzavírá, že „naše kvóta pro první vybavení je o ... % nižší než kvóta, která nám byla svého času přidělena“. Co se týká kvóty přidělené pro první vybavení pro rok 1983, používá autor výraz „un ferreo controllo delle quote effettivamente praticate“ („přísná kontrola skutečných kvót“), uvedený v rozhodnutí. Soud se domnívá, že ze souvislosti, ve které se tato část věty nachází, vyplývá, že autor tím chce zdůraznit, že pro SIV je nezbytné dbát na to, aby v průběhu roku 1983 obdržela od Fiatu pro první vybavení skutečnou kvótu, která odpovídá teoretické kvótě, jež jí byla přidělena. Je zapotřebí poznamenat, že francouzská a anglická verze rozhodnutí používají slova „průměrná procenta zvýšení, která SIV obdržela jsou stejná jako procenta FP“, zatímco italská verze (jediná závazná) používá slovo „simili“ (podobná). Soud konstatuje, že čísla jsou skutečně podobná, ale ne stejná. Naproti tomu je však přesné, že záznam ke konci poznamenává, že „stiamo portando avanti, a seguito degli accordi da Voi presi, il discorso di integrazione con la concorrenza per i lotti di piccole serie“ („sledujeme po vámi přijatých dohodách, otázku integrace s konkurencí pro dávky v malých sériích“).

260 Soud se domnívá, že Komise nebyla oprávněna vyvodit na základě těchto tří dokumentů závěr, že VP se podílela na dohodě s FP a SIV, protože odkazům na „konkurenci“ musí být podle souvislosti, ve které byly učiněny, rozuměno jako odkazům pouze na FP. Soud se domnívá, že tyto dokumenty jsou významnými důkazy existence výměny informací na vysoké úrovni mezi FP a SIV, pokud jde o výsledky jejich jednání s Fiatem a dohody o integraci pro dávky v malých množstvích. Soud se však domnívá, že Komise nebyla oprávněna dovodit pouze z těchto dokumentů závěr, že FP a SIV se předběžně dohodly, během posledního

čtvrtletí 1982, na cenách účtovaných skupině Fiat [toto čtvrtletí je prvním z období protiprávního jednání, jak bylo vymezeno v čl. 1 písm. b) výroku rozhodnutí]. Pokud jde o kvóty, Soud upozorňuje, že vnitřní záznam SIV ze dne 11. listopadu 1982 (jediný dokument, který se zmiňuje o kvótách) výslovně zdůrazňuje „příděl“ kvót. Soud se domnívá, že z dokumentu v jeho celku vyplývá, že příděl dotčených kvót výrobcům provedl Fiat a že tento dokument nemůže být Komisí uváděn jako důkaz předběžné domluvy mezi FP a SIV, během roku 1982, o rozdělení kvót pro dodávky skupině Fiat.

261

V bodě 45 uvádí rozhodnutí dva výňatky z jiného vnitřního záznamu SIV, datovaného dne 11. května 1983 (686-688), napsaného stejným autorem. Výňatky uvádějí, každý samostatně, „la concorrenza“ (konkurence) a – výraz, který již byl použit v předchozím záznamu – „la concorrenza più qualificata“ (nejkvalifikovanější konkurence). Soud poznamenává, že tento dokument se vyskytuje na seznamu dokumentů, který Komise považuje za nepřímý odkaz na VP. Je však nicméně zřejmé, dokonce z kopie přiložené k oznámení námitek, že tento dokument se výslovně týká PPG (tj. VP), a že obsahuje příslušné důkazy, z jedné strany týkající se vztahů mezi výrobcí a Fiatem a ze strany druhé vztahů mezi SIV, FP a VP. Záznam je nadepsán „Richiesta Fiat auto revisione prezzi 1983“ (Žádost Fiat auto proverka cen 1983). Autor podává zprávu, že ředitelství nákupu společnosti Fiat pozvalo 26. dubna 1983 zástupce SIV „na schůzku „aby nám předložilo srovnávací rozbor cen/m² za výrokovou řadu“, a že společnost Fiat při této příležitosti prohlásila, že „naše průměrné úrovně nejsou konkurenceschopné na vnitřním a mezinárodním trhu“. Pak pokračuje:

„Stesso atteggiamento veniva operato da Fiat il 4.5 (per risposta entre il 24.5) nei confronti di F. P., chiedendo riduzioni su alcuni PB ACC. già dal 1.1. 83 e per numerose anomalie dal 1.7.83, aggiungendo che altri concorrenti nazionali ed esteri avevano presentato proposte favorevoli. (Splintex e PPG: l'AD di quest'ultimo si è già impegnato e mantenere le quotazioni 1982, già inferiori alle nostre, sino ad almeno tutto il 1984)...

Fiat insiste per una revisione entro il 19,5 su alcuni accoppiati normali...

Qualora aderissimo a tale richiesta, ne deriverebbero queste conseguenze:

- 1) Notevole decurtazione dell'aumento a suo tempo acquisito per il 1983.
- 3) Negative ed immediate ripercussioni su tutte le offerte recentissime e/o a venire...
- 4) Proseguimento di queste analisi al ribasso su altri particolari...
- 5) Inevitabile coinvolgimento della FP nella concessione di tali ribassi ed accelerazione del processo riduttivo senza alcuna contropartita in termini di quote di penetrazione, e con l'inasprimento dei rapporti commerciali con la concorrenza.
- 6) Propagazione degli atteggiamenti ribassistici alle altre Case Auto nazionali ed estere le cui Direzioni Acquisti sappiamo essere in collegamento (es. Alfa Romeo – Fiat).

A nostro avviso si presentano pertanto le seguenti alternative che riteniamo di politica aziendale più che commerciale:

- a) Aderire alle richieste Fiat con tutte le conseguenze sopra enunziate.

b) Tenere un atteggiamento fermo e coerente con la nostra politica commerciale e costistica, rifiutando in linea di massima (salvo appunto macroscopiche anomalie) le richieste del cliente.

Per operare in questa ottica è necessario però accertarsi dell'assoluto e sicuro analogo atteggiamento da parte della concorrenza più qualificata.“

[„Fiat zaujal stejný přístup dne 4. 5. (pro odpověď do 24. 5.) vůči FP, když požadoval snížení několika PB ACC od 1. 1. 1983 a pro četné odchylky od 1. 7. 1983, a dodal, že jiní domácí a zahraniční výrobci předložili příznivé nabídky. (Splintex a PPG: AD posledně jmenované společnosti se již zavázal, že zachová ceny roku 1982, které již byly nižší než naše, přinejmenším do konce roku 1984)...

Fiat naléhá na prověrku do 19. 5. (u některých výrobců)...

Jestliže vyhovíme tomuto požadavku, bude to mít následující důsledky:

- 1) Významné snížení cenového vzestupu, získaného svého času pro rok 1983.
- 2) V každém případě, žádná záruka udržení tržních podílů spojených s těmito cenami.
- 3) Záporné a okamžité dopady na všechny současné a budoucí nabídky...
- 4) Pokračování těchto analýz na snížení u dalších případů...
- 5) FP bude nevyhnutelně zatažena do povolení těchto snížení, urychlení procesu snižování cen, bez jakékoli kompenzace u tržních podílů a přitvrzení obchodních vztahů se soutěžiteli.
- 6) Rozšíření existujících ke snížení na jiné domácí a zahraniční výrobce automobilů, jejichž nákupní oddělení, jak víme, jsou ve spojení (např. Alfa Romeo – Fiat).

Podle našeho názoru se tedy nabízí následující alternativa, o které si myslíme, že vychází spíše z podnikové politiky než z obchodní politiky:

- a) Vyhovět požadavkům Fiatu se všemi důsledky, vyjádřenými výše.
- b) Zachovat pevný přístup, který bude v souladu s naší obchodní politikou a náklady, a obecně odmítat (ovšem s výjimkou zjevných odchylek) požadavky zákazníka.

Aby však bylo možné takovým způsobem jednat, je nezbytné zajistit, aby naše nejschopnější konkurence přijala úplně a určitě stejné chování.“]

262

Soud se domnívá, že tento dokument nemůže být uváděn Komisí jako důkaz jakékoli domluvy VP na jedné straně a SIV a FP na straně druhé. Podle Soudu je znění tohoto dokumentu naopak dostatečně jednoznačné, aby podalo důkaz o neexistenci takové domluvy. Odkaz na „nejschopnější konkurenci“ je totiž zjevně odkazem na FP. Pokud dokument jasně podává důkaz o určité domluvě mezi SIV a FP, podává rovněž důkaz o významné ekonomické síle, kterou byl Fiat schopen uplatňovat vůči všem výrobcům, jakož i o jeho schopnosti vyvolat u jednoho výrobce soutěžní chování ve vztahu k ostatním. Soud se domnívá, že tím, že rozhodnutí opomnělo vzít do úvahy tento aspekt trhu, popsalo tento trh zkresleně.

263

Pokud jde o zjištění uvedené na konci bodu 45, podle kterého „snížení cen, poskytnuté třem výrobcům FP, SIV a VP, bylo jednotné ve výši 8 % a účinné od 1. ledna 1984“, je třeba zdůraznit, že Komise nepředložila Soudu žádný dokument datovaný z tohoto období, který by toto tvrzení mohl doložit. Zdá se, že použitými

zdroji byly, za prvé, prohlášení, které učinila VP během správního řízení, datované dne 16. ledna 1987 (756), podrobně uvádějící změny cen účtované společností Fiat, Alfa, Romeo, Iveco a Opel, a zaznamenávající průměrné snížení o 8 % pro období od 1. ledna do 31. prosince 1984 ve vztahu k roku 1983; za druhé, věta z odpovědi FP na oznámení námitek (736), která tvrdí, že „1. ledna 1984 snížila Fabbrica Pisana ceny o 8 % ve vztahu k ceníku ze dne 30. prosince 1982 a snížila tak v důsledku toho zvýšení, které bylo v roce 1983, což vedlo ke skutečnému snížení o 12,2 %“; a za třetí věta z odpovědi SIV na oznámení námitek (690), uplatňující že „závěr... podle kterého bylo snížení cen třemi výrobci SIV, FP a VP jednotné, a to 8 % od 1. 1. 1984, je naprosto chybný, protože celkové snížení SIV a Vetroeuropa (dceřiná společnost SIV) bylo 11 %, jak vyplývá z cenových katalogů předaných svého času Komisi, zatímco máme dobré důvody věřit, že FP provedla snížení o 12,2 % a VP o 8 %“. Protože tato prohlášení jsou navzájem neslučitelná, domnívá se Soud, že nedovolují Komisi, která navíc neprovedla žádné ověření u Fiatu, aby tvrdila, že tři výrobci provedli jednotné snížení o 8 % od 1. ledna 1984.

264 Pokud jde o ručně psanou poznámku SIV ze dne 12. října 1983 (691), uvedenou v bodě 46 rozhodnutí, stačí zdůraznit, že rozhodnutí se nezmiňuje o slovech, vyskytujících se v horní části tohoto záznamu, napsaných jinou rukou: „Zanoni (SIV) vedi se riesce sapere qualcosa delle offerte S. G“ [„Zanoni (SIV) podívejte se, zda je možné dozvědět se něco o nabídkách Saint Gobainu“]. Tato slova totiž nejsou slučitelná s předpokladem předběžné domluvy o cenách.

265 Rozhodnutí se nezmiňuje o žádném dokumentu, který by se týkal roku 1984. Ve spisu se nicméně vyskytují dva závažné dokumenty týkající se tohoto roku. První je vnitřní záznam SIV, datovaný dne 21. května 1984 (703-5), o dírách v 3mm bočních sklech. Po porovnání cen FP, VP a SIV (jejichž zdroj není jmenován) a po zjištění, že ceny SIV byly vyšší než ceny FP, autor poznamenává, že SG (FP) prohlásila Fiatu, že je připravena pokrýt jeho celkovou potřebu od září 1984. Autor pokračuje:

„Fiat ci dichiara che il non adeguamento ai prezzi SG ci comporterebbe l'esclusione dalle forniture e chiede nostra immediata risposta, con tempistiche ed impegno a fornire le nostre quote.

...

Se risponderemo concretamente alle necessità Fiat, spiezeremo in modo totale SG ... conserveremo l'opzione della quota 50 % per il 1985 e la possibilità di un riadeguamento prezzi.

In caso negativo vedremo drasticamente decurtata la nostra quota presso Fiat, a vantaggio SG e VP, e con ridotto potere contrattuale sui prezzi.“

(„Fiat nám oznámil, že nepřizpůsobení se cenám SG by nás vyloučilo z dodávek a žádá naši okamžitou odpověď s uvedením lhůt a závazkem dodání našich kvót.

...

Jestliže konkrétně odpovíme na požadavky Fiatu, úplně oklameme SG ... udržíme si opci na 50% kvótu pro rok 1985 a možnost úpravy cen.

V případě záporné odpovědi Fiat naši kvótu drasticky sníží ve prospěch SG a VP, se sníženou smluvní možností ovlivnit ceny.“)

Druhý dokument, týkající se roku 1984 je jiný vnitřní záznam SIV od téhož autora, datovaný dnem 28. září 1984 (697-700). V tomto záznamu je možné číst následující:

„Vendredi 21.12. us., abbiamo avuto una riunione con la Direzione Acquisti Fiat onde fare il punto di tale vicenda particolarmente travagliata: ricordiamo che questo ‚travaglio‘ viene soprattutto dal fatto che la Fiat ha in pratica promesso, per il 1985 ai suoi interlocutori, il 120 % di quota, creando le premesse per le gravissime tensioni a tutti i livelli, oggi in atto.

1 Premesse...

Quota di penetrazione (1° equipaggiamento): al 30.11 la quota reale si aggira, in valore, intorno a: 15,7 %, contro una quota ufficiale del 13 %...

Ricoerriamo che nel corso del 1984 le nostre quotazioni sono state mediamente di almeno il 3 % superiori ai nostri concorrenti: ci riferiamo in particolare alla S. G. che, oltre a delle quotazioni (nečitelné) mediamente del 2 % rispetto alle nostre, ha riservato un ristorno dell'1 % a fine anno...

2 Prospettive per il 1985

La posizione SIV è stata particolarmente chiara...

- far valere l'opzione del 50 % delle forniture di 1° equipaggiamento per 1985;
- invremento netto delle quotazioni qualora ci discostassimo in maniera sensibile da tale quota...

La posizione della F. P. nella realtà è stata, lungo tutto il corso della trattativa, quella di avvicinarsi per quanto possibile alla quota 1984, portando quotazioni a livelli approssimativamente vicini a quelli della SIV: tale fatto è stato il vero freno di qualsiasi azione di incremento sostanziale delle quotazioni...

PPG che aveva un impegno da parte della Fiat di attribuzione del 10%, ha praticamente chiuso la settimana scorsa ad un 8 % teorico ma, nella realtà, ad un 6-7 % reale, per varie ragioni di carattere tecnico-logistico.

GLVB e GLASSEXPOT verranno cristallizzate alle quote del 1984...“

[V pátek dne 21. prosince 1984 jsme měli schůzi s ředitelstvím nákupu Fiat, abychom udělali tečku za zvláště problematickou událostí: připomínáme, že toto „trápení“ pochází zejména ze skutečnosti, že Fiat prakticky přislíbil pro rok 1985 účastníkům rozhovoru 120 % kvóty, a tím vytvořil podmínky pro vývoj nejvážnějších napětí na všech úrovních, která nyní vznikla.

1 Úvod

Penetrační kvóta (pro první vybavení): 30. 11. má skutečná kvóta hodnotu přibližně 15,7 % proti oficiální kvótě 13 %...

Připomínáme, že během roku 1984 byly naše ceny v průměru nejméně o 3 % nižší než ceny našich konkurentů: odkazujeme zvláště na SG, která kromě cen (nečitelné) v průměru 2 % v porovnání s našimi si vyhradila 1% slevu na konci roku...

2 Perspektivy pro rok 1985

Pozice SIV je zvláště jasná...

- uplatnit opci 50 % dodávek pro první vybavení pro rok 1985;
- čisté zvýšení cen, jestliže se citelně odchýlíme od této kvóty...

Pozice FP byla během celého jednání ve skutečnosti taková, přiblížit se co nejvíce kvótě pro rok 1984 přivedením svých cen na úroveň blízké SIV: toto chování bylo skutečnou brzdou jakéhokoli jednání o podstatném zvýšení cen...

PPG, které se Fiat zavázal přidělit 10 %, skončila minulý týden s teoretickými 8 %, ale ve skutečnosti jen se 6 – 7 %, z různých důvodů technicko-logistické povahy.

GLVB (Glaverbel) a GLASSEXPORIT byly zachovány kvóty roku 1984...“]

Autor potom uvádí dvě verze, „obě pocházejí od SG“, rozhovorů mezi FP a Fiatem. V posledním odstavci se autor zmiňuje o „skutečné kvótě slíbené (p. Bussolatim z Fiatu)“.

266 Soud se domnívá, že tyto dokumenty, které jsou jedinými dokumenty, jež se vztahují k roku 1984, jsou dostatečně jasné, aby podaly důkaz, že oproti názoru zastávanému v rozhodnutí neexistovala, přinejmenším během tohoto roku, domluva mezi třemi výrobci, pokud jde o jejich vztahy ke skupině Fiat.

267 V bodě 47 se rozhodnutí odvolává na řadu dokumentů vztahujících se k roku 1985, aby dokázalo, „že rozhovory ...byly zahájeny o tom, jak provést cenová zvýšení u skupiny Fiat“. První dokument je záznam SIV ze dne 30. ledna 1985 (374/708), ve kterém byla přeškrtnána slova [„Scaroni se domnívá, že nemůže bojovat, aby zastavil PPG (VP)“] – viz výše body 91 až 93. Je pravda, že jak zdůrazňuje rozhodnutí, se záznam SIV zmiňuje o „dírách a držácích“ [mechanismus pro posouvání bočních skel] jako o trojském koni ve Fiatu pro zvýšení cen“, a že odpovídající záznam FP se zmiňuje (bez dalších podrobností) o „problémech Fiatu“. Soud se však domnívá, že i když tento záznam může představovat důkaz domluvy mezi SIV a FP o politice vůči Fiatu, nestačí k tomu, aby podal důkaz domluvy zahrnující VP.

268 Druhý dokument je záznam FP ze 7. května 1985 (738), uvedený v bodě 47 třetím pododstavci, který skutečně obsahuje slova uvedená v rozhodnutí. Soud nicméně konstatuje, že není pravda, že záznam výslovně odkazuje na „dohodu“ mezi SIV a FP, tím méně na dohodu zahrnující i VP. Jestliže je tento záznam čten ve světle znění a obsahu záznamu, který se týká roku 1984, zdá se pravděpodobnější, že to, co zaznamenává, je výměna informací o výsledcích jednání s Fiatem.

269 Třetí dokument je záznam FP ze dne 23. května 1985 (740), uvedený v bodě 47 čtvrtém pododstavci, který skutečně používá výraz „Accordo Pennitalia“ („dohoda Pennitalia“). Soud se nicméně domnívá, že Komise nepodala důkaz, že tato slova se vztahují na dohodu týkající se Fiatu. Je totiž zapotřebí zdůraznit, že tento záznam je součástí deníku svého druhu, do kterého autor zapisuje den po dni, co důležitého během dne dělal, a že podstatná slova zaznamenaná na této stránce jsou následující:

Dohoda FIAT + Alfa Romeo

+ 7% imm

+ 5 1 genn (leden) 86

x 2° sem 86

Accordo Pennitalia

Ricostruz. Floverto.

Přesný význam slov „Accordo Penitalia“ je přinejmenším nejistý. Může však být přezkoušen odkazem na záznam SIV ze dne 24. června 1985 (viz níže bod 270),

jehož přezkum ukáže, že není možné vyvodit z něj důkaz pro květen 1985 o cenové dohodě nebo kvótách v tomto odvětví trhu mezi VP, SIV a FP. Je však namístě zdůraznit, že záznam ze dne 23. května 1985 může být oprávněně uváděn jako důkaz výměny informací mezi FP a SIV, právě tak jako záznam ze dne 20. června 1985 (739), uvedený v následujícím odstavci bodu 47 rozhodnutí.

270

Čtvrtým dokumentem je vnitřní záznam SIV ze dne 24. června 1985 (715), uvedený v bodě 47 šestém pododstavci rozhodnutí, který se opět vyskytuje na seznamu dokumentů, o kterých se Komise domnívá, že obsahují nepřímý odkaz na VP, zatímco celý text dokumentu se výslovně vztahuje na VP. Záznam shrnuje výsledky jednání SIV s Fiatem pro druhé pololetí 1985. Kopie poslaná s oznámením stížností obsahuje následující odstavce:

„Nella realtà sappiamo che la Fiat è già intervenuta in favore della PPG per lo spostamento immediato di quote sia sulla Uno (a danno della SG per l'equivalente del 4,2 % ca di quota), sia sulla Ritmo (a danno del nostro Gruppo per l'equivalente di un 1,5 % ca di quota).

E' evidente che le prossime settimane, e soprattutto i prosimi mesi, ci diranno quanto e come la PPG in particolare riuscirà a rispondere alle richieste di Fiat.

Continuiamo a parlare di PPG in quanto GLVB ci pare relativamente fuori gioco e la differenza di quotazioni fra SIV e PPG dal 1.7. sarà superiore al 10 % medio e, in taluni casi, sino al 13/14 %.

E'evidente che ci stiamo preparando già sin d'ora agli incrementi di prezzi del 1° gennaio '86 che, al di là di un aumento generalizzato da definire, dovranno colpire in particolare i cristalli più difficolto e quelli di impossibile fornitura PPG.“

[Ve skutečnosti víme, že Fiat již zasáhl ve prospěch PPG, aby ihned přemístil kvóty buď na Uno (na náklady SG, ve výši asi 4,2 % kvóty), nebo na Ritmo (na náklady naší skupiny, ve výši asi 1,5 % kvóty).

Samozřejmě, že během příštích týdnů a především v příštích měsících nám řeknou, v jakém rozsahu a jak, zvláště PPG, bude schopna vyhovět požadavkům Fiatu.

Mluvíme dále o PPG, protože GLVB (Glaverbel) se zdá být poměrně mimo hru a cenový rozdíl 1/7 mezi SIV a PPG bude vyšší než průměrně 10 % a v některých případech půjde až na 13/14 %.

Samozřejmě, že se již teď připravujeme na zvýšení cen od 1. ledna 1986, které kromě celkového zvýšení, jež musí být stanoveno, se dotkne zejména nejobtížnějších skel a skel, které PPG nemůže dodávat.“]

Soud se domnívá, že znění tohoto záznamu je dostatečně jasné, aby podalo důkaz, že neexistovala jakákoli dohoda ani o cenách, které by měly být účtovány Fiatu, ani o rozdělení kvót mezi VP na jedné straně a SIV a FP na straně druhé během roku 1985.

271

Soud konstatuje, že Komise nepředložila žádný dokument, který by mohl podpořit zjištění uvedená v posledních dvou odstavcích bodu 47 rozhodnutí, které se týkají údajné shody zvýšení cen, a že proto nemůže provést přezkum tohoto bodu. Za těchto okolností a vzhledem k předchozím zjištěním Soud konstatuje, že Komise právně neprokázala odůvodněnost svých tvrzení.

272

Pokud jde o počítačové výtisky tabulek, na něž je odkaz v bodě 49 rozhodnutí, je pravda, že tyto tabulky uvádějí množství a kvóty, jak je zdůrazněno v rozhodnutí.

Soud se však domnívá, že přezkum dokumentů obsahujících výslovný odkaz na VP ukázal, že SIV mohla znát, z informací poskytnutých Fiatem, povahu dodávek od VP Fiatu. Soud proto nemůže přijmout za samozřejmé tvrzení Komise, podle kterého informace v počítačových tabulkách, týkajících se VP, mohly pocházet jen od VP. Tím spíše se Soud nemůže domnívat, že tyto tabulky, bez dalších údajů, jež by umožnily identifikovat zdroje informací, které zachycují, by mohly být považovány za důkaz dohody o cenách a kvótách, během celého dlouhého období, kterého se týkají.

273

Nakonec, Soud musí zdůraznit dopis Fiatu na VP, datovaný dnem 3. července 1985 (657), uvedený v bodě 51 podbodě ii). Pasáž uvedená v rozhodnutí je jen polovinou věty vytrženou z kontextu, který vyplyne jen z přečtení celého dopisu, ve spojení s předcházejícím dopisem VP Fiatu ze dne 28. června 1985, na který je odpovědí. Dopis Fiatu zní takto (slova psaná kurzívou jsou slova uvedená v rozhodnutí):

„Per quanto concerne i programmi di consegna di breve termine, come già anticipato Vi, non ci è possibile definire percentuali di assegnazione impegnative in quanto la Vostra presenza limitata, che son copre la totalita dei nostri modelli, ci pone intuibili vincoli nell'impostazione dei programmi con i Vostri concorrenti. Ciò nonostante, siamo d'accordo con Voi nel ritenere una percentuale del 15 % un obiettivo realmente perseguibile anche per il 1986.

Questo confidando nella Vostra capacita di estendere in tempi brevi la Vostra gamma di prodotti e dei conservare o migliorare gli attuali livelli di competitivà.

Prendiamo atto infine della Vostra possibilita di contae non solo sugli Stabilimenti italiani, ma sull'intera potenzialità installata dalla Casa Madre (P. P. G.) in Europa.“

[„Co se týká programů krátkodobých dodávek, nemůžeme, jak již Vám bylo sděleno, stanovit pro Vás závazná procenta přidělu, protože Vaše omezená účast, která plně nepokrývá naše modely, nám klade předvídatelné překážky pro zahájení programů s Vašimi soutěžiteli. Navzdory tomu s Vámi souhlasíme, že 15 % je reálným cílem, který může být stanoven i pro rok 1986.

Důvěřujeme ve Vaši schopnost krátkodobě rozšířit Vaši škálu výrobků a udržet nebo zlepšit nynější úroveň soutěživosti.

Nakonec poznamenáváme, že jste v postavení, kdy můžete spoléhat nejen na svoje závody v Itálii, ale i na plnou výkonnost zařízení vaší mateřské společnosti (PPG) v Evropě.“]

Jak vyplývá z četby dopisu Fiat v jeho úplném znění a zvláště ve spojení s dopisem VP ze dne 28. června 1985, bylo jeho cílem přidělení dodatečné kvóty, kterou Fiat nebyl v dané chvíli schopen VP poskytnout.

274

Pokud jde o kvóty u Alfa-Romeo, je důležité zaznamenat znění dálnopisu vice-prezidenta Alfa-Romeo p. Scoringimu ze SIV, datovaného dne 6. ledna 1984 (670): „...oznamujeme Vám, že Vám pro rok 1984 přidělujeme kvótu na dodávky rovnající se 23/25 % naší celkové potřeby“. Tento dálnopis, jako mnoho již uvedených dokumentů, potvrzuje tvrzení žalobkyň, že kvóty byly přidělovány výrobcí automobilů.

275

Za těchto okolností Soud konstatuje, že Komise právně dostatečně neprokázala předběžnou domluvu mezi třemi výrobci o cenách, které mají být účtovány nebo o rozdělení kvót pro dodávky skupině Fiat. Pokud jde o vztahy mezi SIV a FP, Soud zdůrazňuje, že docházelo k výměnám informací, které by mohly spadat pod čl. 85

odst. 1 Smlouvy. Důsledky tohoto zjištění budou zkoumány níže (body 334 až 335) ve světle žalobních důvodů týkajících se řízení, uváděných žalobkyněmi.

b) Dohody a jednání ve vzájemné shodě týkající se skupiny Piaggio

276

Rozhodnutí v tomto oddíle uvádí, že „SIV a FP se dohodly, přinejmenším od roku 1983, na rozdělení dodávek a cen účtovaných skupině Piaggio“ (bod 52). Výrok rozhodnutí [čl. 1 písm d)] vymezuje dobu konstatovaného protiprávního jednání na období od 1. ledna 1983 do 1. května 1986. Důkazy, brané v úvahu, spočívají ve vnitřním záznamu FP (751), datovaném dne 12. prosince 1984; vnitřním záznamu SIV (728), datovaném dne 28. prosince 1984 a seznamu časových údajů z neznámého zdroje, ke kterým dva výrobci měnili ceny během let 1983 až 1986. Aby bylo možné posoudit pozice účastníků řízení, je zapotřebí nejprve přezkoumat písemné důkazy, časově úzce souvislé, na něž byl kladen důraz.

277

Z porovnání textů vyplývá, za prvé z citací, které se nacházejí v rozhodnutí (bod 52 druhý a třetí pododstavec) a za druhé z originálů záznamů, že citace jsou shodné s originální verzí [kromě nepřesného překladu slov „la situazione quote cambiava poco“ („situace se v kvótách změnila málo“) ve francouzské a anglické verzi]. Nicméně, přečtení celého znění záznamu FP ze dne 12. prosince 1984 zanechává poněkud jiný dojem než ten, jaký vyplývá z rozhodnutí. Podle tohoto záznamu byla koncem roku 1982 kvóta FP u skupiny Piaggio čtyřikrát vyšší než kvóta SIV. Ze čtyř modelů Piaggio byla cena FP u dvou modelů o něco nižší než cena SIV a u třetího o něco vyšší; u čtvrtého byla FP jediným dodavatelem. Podle některých kontaktů měly tyto dva podniky společný úmysl uvést své kvóty pro tři modely na poměr 50/50. Byla dohodnuta různá cenová zvýšení a použita od 1. března a od 1. září 1983. Ceny SIV byly nižší než ceny FP, v důsledku čehož byla kvóta FP ve vztahu ke kvótě SIV citelně snížena. Poté bylo dohodnuto, stále s ohledem na udržení rozdělení kvót na bázi 50/50, že během roku 1984 zavede FP 4% zvýšení od 1. března a 3,5% zvýšení od 1. září, zatímco SIV zavede odlišné zvýšení od 1. července (čísla pro zvýšení byla u SIV vyšší než u FP pro březen, ale nižší než u FP pro září). Podle autora záznamu však SIV tuto dohodu nedodržela a aniž by o tom informovala FP, dohodla se s Piaggio na odložení cenového zvýšení na září nebo říjen, což vedlo FP k odložení vlastního naplánovaného zvýšení z 1. března na 1. červen. Ve skutečnosti SIV nepoužila plánované zvýšení ani v září, ani v říjnu. V důsledku toho byla kvóta FP citelně snížena co do počtu kusů. Odpovědný pracovník SIV odmítl jednat o této otázce s odpovědným pracovníkem FP; nicméně tvrdil, že podle jeho názoru existoval třetí dodavatel; tvrzení, pro které odpovědný pracovník FP nenalezl žádné vysvětlení. Záznam SIV ze dne 28. prosince 1984 popírá vyličení skutečností, jak bylo podáno v záznamu FP a odkazuje na znění dálnopisu SIV, adresovaného Piaggio, který se týká dohod uzavřených mezi SIV a Piaggio o použití nového ceníku od listopadu 1984.

278

FP tvrdí, že i když tyto záznamy mohou být považovány za důkaz existence dohod mezi dvěma dotyčnými výrobci pro roky 1983 a 1984, vyplývá z nich nicméně, že byla uskutečněna pouze dohoda pro rok 1983. Podle FP bylo cílem racionalizovat dodávky určené skupině Piaggio, které z celkového hlediska byly minimálně důležité a ostatně vůbec ne rentabilní pro dodavatele. SIV popírá relevanci těchto dokumentů jako důkazů dohody, která byla údajně použita během let 1985 a 1986. Komise trvá na tom, že tyto záznamy – které podle ní představují významné důkazy dohod mezi dotyčnými dvěma výrobci – jsou relevantní.

279 Soud je toho názoru, že Komise se právem domnívala, že oba záznamy jednoznačně podávají důkaz o existenci dvou dohod mezi FP a SIV o cenách, které mají být účtovány skupině Piaggio: za první, dohody pro rok 1983, která vstoupila v platnost a byla použita; za druhé, dohody pro rok 1984, kterou podle dohodnutých znění uplatnila FP, ale ne SIV, která změnila svůj postoj na základě vztahů se skupinou Piaggio. Zdá se, že cílem těchto dohod bylo dosáhnout, použitím politiky rozlišeného zvýšení cen, navrženého tak, aby zvýhodnil pozici SIV, rovnoměrného rozdělení kvót dodávek pro skupinu Piaggio u tří modelů ze čtyř. Soud se naproti tomu domnívá, že tyto dva záznamy nepodávají důkaz o existenci takových dohod pro roky 1985 a 1986.

280 Co se týká seznamu časových údajů, ve kterých dotyční dva výrobci měnili své ceny, a který je uveden v posledním odstavci bodu 52 rozhodnutí, Soud upozorňuje, že data, vyskytující se na tomto seznamu pro rok 1984, jsou jen částečně slučitelná s údaji, které vyplývají z výše uvedených záznamů FP a SIV. Tyto záznamy jasně ukazují, že FP a SIV v žádném případě neměnily v průběhu roku 1984 ceny ke stejnému datu. Soud kromě toho upozorňuje, že mezi daty, ve kterých docházelo ke změnám cen v průběhu let 1985 a 1986, byl dvouměsíční a jednoměsíční časový rozdíl.

281 Soud za těchto okolností konstatuje, za první, že Komise právně dostatečně prokázala, že FP a SIV se dohodly na cenách a kvótách dodávek, které mají být použity pro skupinu Piaggio, pouze pro roky 1983 a 1984; za druhé, že Komise právně dostatečně prokázala, že dohoda byla použita pro rok 1983 způsobem popsaným v posledním odstavci bodu 52 rozhodnutí; za třetí, že Komise právně dostatečně neprokázala, že dohoda byla použita pro rok 1984, jak je uvedeno v tomtéž odstavci téhož bodu; za čtvrté, že Komise nepodala žádný přímý důkaz o existenci dohody o cenách a kvótách dodávek, které mají být použity pro skupinu Piaggio v letech 1985 a 1986, a konečně, že časová data, ve kterých docházelo v průběhu těchto let ke změnám cen, nejsou dostatečně blízká, aby představovala nepřímý důkaz existence dohody pro tyto dva roky. Důsledky těchto zjištění budou zkoumány níže (body 336 až 337) ve světle žalobních důvodů, týkajících se řízení, uváděných žalobkyněmi.

282 Soud nakonec upozorňuje, že rozhodnutí neobsahuje žádný údaj, který by umožnil posoudit účinek dohod uzavřených pro roky 1983 a 1984 na hospodářskou soutěž, a že Komise v tomto ohledu neprovedla u Piaggio žádné šetření.

3. Vzájemné dodávky skla

283 Rozhodnutí posuzuje vzájemné dodávky skla na třech místech ve skutkové části: v bodě 33, v oddíle „Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci“ v neautomobilovém odvětví; v bodě 48 v oddíle „Dohody a jednání ve vzájemné shodě týkající se skupiny Fiat“ v automobilovém odvětví; a v bodech 53 až 58 v hlavním oddíle nazvaném „Vzájemné dodávky skla mezi výrobci“.

284 V bodě 33 se tvrdí, že „vzájemné dodávky výrobků mezi třemi italskými výrobci jsou také příležitostí poznat ceníky a ceny účtované konkurenty nebo se dohodnout o chování na trhu“, a že ceny postupovaných výrobků byly vždy stanoveny a postupně upravovány na základě ceníkových změn postupujících výrobců“. Dokumenty, o kterých je zmínka v bodě 33, se týkají pouze FP a SIV.

285 V bodě 48 se tvrdí, že „tři výrobci přistupovali ke vzájemnému postupování výrobků... s cílem udržet každý své vlastní penetrační kvóty nebo dosáhnout kvót domluvených s konkurenty“. Poté je uváděna řada dokumentů a číselných údajů o

těchto vzájemných dodávkách. V bodě 51 podbodě iv) vyjmenovává rozhodnutí „skutkové údaje, které dokazují, že vzájemné dodávky výrobků jsou zaměřeny na rozdělení trhu“. Jsou to: rozsah dodávek, které nesloužily k tomu, aby pomáhaly odstraňovat poruchy; skutečnost, že FP pracuje pro SIV jako subdodavatel zpracovaných výrobků a skutečnost, že „dodávky se týkají jmenovitě tlouštěk a barev, které nejsou vyráběny tím nebo oním výrobcem a jsou určeny k tomu, aby tři výrobci disponovali celou škálou výrobků“.

286 V bodě 53 rozhodnutí zdůrazňuje, že „tři výrobci si navzájem dodávají na smluvním základě velká množství skla. Cílem těchto vzájemných dodávek je, aby každý výrobce disponoval celou škálou výrobků, dokonce i takovými výrobky, které sám nevyrábí, a udržel na trhu své kvóty. Jsou rovněž prostředkem k rozdělení trhů a zákazníků a k poznání ceníků a cen účtovaných konkurenty“.

287 V bodu 56 třetím pododstavci se uvádí, že „vzájemná korespondence, zápisy a ručně psané poznámky ukazují, že ceny postupovaných výrobků byly stanoveny a postupně přizpůsobovány na základě změn ceníků postupující společnosti, že tyto ceny se řídí podle toho, zda jsou postupované výrobky určeny pro vnitrostátní trh nebo jednotlivé zahraniční trhy, a že dokonce i v případě postoupení pro vnitrostátní trh je místo určení výrobků stanoveno podle oblastí a použití“.

288 V bodě 58 podbodě i) se vysvětluje, že „Komise nezamýšlí zpochybňovat vzájemné dodávky výrobků v případě poruch (obnova výrobního zařízení, odstavení pecí za účelem údržby, uspokojení příležitostných poptávek), ale, jak je zdůrazněno v projednávané věci, systematické vzájemné dodávky výrobků dohodnuté na dlouhá období, které jsou důsledkem výrobní a obchodní politiky, uskutečňované výrobcí v rámci jiných úmluv nebo dohod, omezujících hospodářskou soutěž. Komise nemůže sdílet názor výrobců, podle kterého jsou tyto dodávky ekonomicky nezbytné. Podle tvrzení výrobců je účelem vzájemných dodávek umožnit každému z nich, aby kdykoli disponoval celou škálou výrobků. Tím se však ruší ekonomická výhoda odvozená od specializace každého výrobce. Ať už se jedná o specializaci na tu nebo onu tloušťku nebo na tu nebo onu barvu, ruší vzájemné dodávky ekonomickou výhodu specializace a uměle staví všechny výrobce na stejnou úroveň a znemožňují tak zákazníkům, aby mohli mít ekonomický užitek z výrobní a obchodní pozice jednotlivého výrobce. Vzájemné dodávky ve skutečnosti vedou, jak ukazují jednotné ceníky a slevy tří výrobců, k usměrněnému a jednotvárnému trhu.

289 Soud se domnívá „že je zapotřebí nejprve přesněji vyvodit z výše uvedených tvrzení podstatu stížnosti Komise. Soud podotýká, že Komise tvrdí jednak, že účelem vzájemných dodávek skla bylo, aby každý výrobce znal ceníky a ceny účtované konkurenty, a že „vzájemné dodávky ve skutečnosti vedou, jak to ukazuje jednotnost ceníků a slev tří výrobců, k usměrněnému a jednotvárnému trhu“, a jednak, že zpochybňovány jsou pouze „systematické vzájemné dodávky výrobků dohodnuté na dlouhá období, které jsou důsledkem výrobní a obchodní politiky... v rámci jiných úmluv nebo dohod omezujících hospodářskou soutěž“.

290 Soud se domnívá, že mezi výše uvedenými tvrzeními existuje rozpor, jelikož u většiny výše analyzovaných aspektů se rozhodnutí snaží dokázat, že dohody nebo úmluvy omezující hospodářskou soutěž, v jejichž rámci byla prováděna údajně „výběr politiky“ spočívá, kromě jiného, v předběžné úmluvě mezi výrobcí o cenách, které mají být účtovány; tato předběžná úmluva sama vyústila v jednotné ceny a prodejní podmínky. Z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá, proč by výrobci potřebovali vytvořit systém vzájemných dodávek skla, aby znali ceníky a ceny konkurentů, když ceníky

již byly dohodnuty, a když trh byl „usměrněný a jednotvárný“ v důsledku jednotnosti ceníků a slev. Z důvodů rozhodnutí rovněž nelze odvodit, proč by mělo být důležité, že ceny postupovaných výrobků byly stanoveny a postupně upravovány na základě změn ceníků postupující společnosti, když tři výrobci se již dohodli na přijetí stejných ceníků ve stejném časovém okamžiku. Z důvodů rozhodnutí nakonec ani jasně nevyplývá, proč by jednotnost ceníků a slev měla představovat důkaz skutečnosti, že systém vzájemných dodávek skla vedl k usměrněnému a jednotvárnému trhu, když právě tato jednotnost ceníků a slev byla výsledkem předchozí úmluvy.

291 Soud poznamenává, že výrok rozhodnutí v čl. 1 písm. e) vytýká výrobcům, že porušili zákaz vyhlášený v čl. 85 odst. 1 Smlouvy tím, že se podíleli „na dohodách o vzájemných dodávkách výrobků v odvětví plochého skla s cílem dospět k rozdělení trhu“.

292 Za těchto okolností se Soud domnívá, že je zapotřebí ponechat stranou četná tvrzení, nacházející se v rozhodnutí o důvodech, kvůli kterým výrobci vytvořili zavedený systém vzájemných dodávek skla, a omezit se na přezkum přísně skutkových důkazních údajů, na jejichž základě Komise konstatovala, jednak, že existoval systém dodávek skla ve smyslu vzájemných postoupení, a jednak, že tento systém byl vytvořen s cílem dospět k rozdělení trhu. Soud nejprve přezkoumá číselné údaje, které se vyskytují v bodech 48, 51 podbodě iv), 54 až 56 a 58 podbodě iii) rozhodnutí. Právní aspekty této námitky budou zkoumány níže v bodech 338 až 339.

293 Čísla uváděná v bodě 48, která se týkají pouze automobilového skla, vyjadřují tyto trendy:

294 Mezi společnostmi FP a SIV: Čísla uvedená pro nezpracované sklo ukazují, že FP prodala během let 1982 až 1984 společnosti SIV dosti velká množství bez jakéhokoli prodeje v opačném směru. V roce 1985 prodala FP společnosti SIV množství pětkrát vyšší než SIV společnosti FP. V roce 1986 prodala FP společnosti SIV a obráceně SIV společnosti FP ve srovnání s předchozími roky velmi malá množství. Čísla pro zpracované automobilové sklo ukazují, s výjimkou roku 1982, kdy pouze SIV prodávala společnosti FP, významný vzestupný trend prodeje FP společnosti SIV a méně zřetelný sestupný trend prodeje SIV společnosti FP.

295 Mezi společnostmi FP a VP: Čísla dodaná FP a VP nesouhlasí, ale v každém případě z nich vyplývá, že VP společnosti FP neprodala nic. Prodeje FP společnosti VP se týkají pouze nezpracovaného automobilového skla v poměrně stálých množstvích mezi lety 1982 a 1984, s poklesem v roce 1985 a významným vzestupem v roce 1986.

296 Mezi společnostmi VP a SIV: Pouze VP prodávala společnosti SIV zpracované automobilové sklo, a to jenom v letech 1984 a 1985. V roce 1983 prodala SIV společnosti VP malé množství nezpracovaného automobilového skla. V roce 1984 byla množství vzájemně prodávaného nezpracovaného automobilového skla přibližně stejná. V letech 1985 a 1986 prodala VP společnosti SIV velká množství, zatímco SIV prodala společnosti VP jen malé množství v roce 1985.

297 Soud konstatuje, že tato čísla ukazují, že v automobilovém odvětví prodávala SIV jiným výrobcům jen malá množství zpracovaného nebo nezpracovaného skla, ale že byla významným odběratelem nezpracovaného skla a že od roku 1985 nahradila VP v tomto ohledu, jako hlavní dodavatel, společnost FP. FP nakupovala velmi omezená množství zpracovaného nebo nezpracovaného skla, a to výhradně od SIV. VP pouze

nakupovala poměrně omezená množství nezpracovaného skla. Z toho vyplývá, že Komise nemůže z těchto čísel vyvodit žádnou pravidelnou strukturu vzájemných dodávek mezi třemi výrobci.

298 Čísla uvedená v bodě 51 (podbodě iv) představují pouze úhrn čísel, která se objevují v bodě 48 a nepodávají žádné doplňující informace.

299 Co se týká čísel uvedených v bodech 54 až 56, není jisté, že byla sestavena ze stejných statistických základů, protože čísla týkající se „vzájemných dodávek SIV-VP“ a „vzájemných dodávek VP-FP“ zahrnují jak automobilové, tak i neautomobilové sklo, zatímco čísla týkající se „vzájemných dodávek FP-SIV“ jsou uváděna odděleně pro barevné sklo (výrobek výhradně FP) a „plavené sklo automobilové a neautomobilové“. Porovnání těchto celkových čísel nicméně spíše potvrzuje, že nevyvracejí dva vývojové trendy, které vycházejí již z přezkumu čísel, která se týkají automobilového skla – totiž, že obecně byl SIV spíše odběratelem než prodávajícím, že VP od roku 1984 postupně nahradila FP jako hlavní dodavatel společnosti SIV, a že nákupy FP a VP se týkaly poměrně omezených množství, s výjimkou nákupů FP v letech 1983 a 1984. Z toho vyplývá, že Komise nemůže z těchto čísel vyvodit žádnou pravidelnou strukturu vzájemných dodávek mezi třemi výrobci.

300 Pokud jde o dokumenty uváděné v rozhodnutí, záznamy a dopisy, o nichž je zmínka v bodě 33 rozhodnutí, byly již výše analyzovány (body 224 a 225). Je namístě poznamenat, že všechny tyto dokumenty jsou datovány roky 1985 a 1986. Toto zjištění platí pro dokumenty uvedené v bodě 48. Dokumentace zmiňovaná v bodech 53 až 58 zahrnuje tři dokumenty datované prosincem 1984; všechny zbývající jsou z let 1985 a 1986.

301 Za těchto okolností Soud konstatuje, že Komise právně dostatečně neprokázala existenci zavedeného systému vzájemných dodávek skla ve smyslu vzájemných postoupení, před rokem 1984, zatímco výrok rozhodnutí ve čl. 1 písm. e) vytýká výrobcům, že se podíleli „na dohodách o vzájemných dodávkách výrobků od 1. ledna 1982.

302 Dokumenty datované rokem 1984 (855-863) uvedené v bodě 56 rozhodnutí se týkají FP a SIV a musí být čteny v souvislosti s prvním dokumentem z roku 1985 (864-868). Pouze předmět v záhlaví obou prvních dokumentů se totiž vztahuje na výměnu výrobků: „Oggetto scambio prodotti residuo 1984 e 1985“ („Předmět – výměna výrobků–zbytek 1984 a 1985“). Ostatní dokumenty se takřka výlučně týkají vyjednávání smlouvy mezi FP a SIV o prodeji velkého množství skla FP společnosti SIV během roku 1985, přičemž první dokument je smlouva uzavřená po ukončení těchto rozhovorů. Četba těchto dokumentů ukazuje, že vyjednávání smlouvy probíhalo mezi dvěma soutěžícími subjekty podle běžných tržních podmínek. Soud upozorňuje, že citace záznamu SIV ze dne 30. října 1984, který se vyskytuje v rozhodnutí, vynechává velmi poučnou, výše již v odstavci 215 uvedenou větu: „Auto – secondo Scaroni (FP) non alimentare PPG“ („Podle Scaroni nezásobovat VP“). Věta „non deve essere venduto a prezzo minore di FP“ („nesmí být prodáváno pod cenou FP“) převzatá ze stejného dokumentu a uvedená v rozhodnutí se výhradně týká litého skla, jehož jediným výrobcem byla FP, po které následuje v originále zmínka, neuvedená v rozhodnutí: „non è bloccabile l'importazione da paesi est“ („dovoz z východních zemí nemůže být blokován“). Výrazy „politica di riporto“ („politika rozdělení“) a „politica comune“ („společná politika“), rovněž převzaté ze stejného dokumentu a uvedené v rozhodnutí, se pravděpodobně vztahují na společné

využívání závodu „Floerto“ na výrobu plaveného skla, zatímco rozdíl, který je v dokumentech ze dne 18. a 20. října a ze dne 18. prosince 1984 činěn mezi sklem určeným na export a sklem určeným pro italský trh, se dá vysvětlit, jak vyplývá z pozorné četby dokumentů, rozdíly v normách a obalech, které souvisejí s vývozem.

303 Soud za těchto okolností konstatuje, že Komise právně dostatečně neprokázala pro rok 1984 ani existenci ustanoveného systému dodávek ve smyslu vzájemných postoupení, a tím spíše ani úmysl dospět touto cestou k rozdělení trhu. Soud mimoto upozorňuje, že žádný z uvedených dokumentů neuvádí VP, s výjimkou výrazů, které odhalují situaci, ve které jde o aktivní hospodářskou soutěž.

304 Pokud jde o vztahy mezi FP a SIV, Soud konstatuje, že SIV začala od roku 1985 převádět většinu nákupů od FP na VP. Důležitost tohoto převodu nákupů potvrzuje i četba celého znění dopisu FP adresovaného SIV (485 nebo 869) ze dne 6. března 1985, jehož výňatky jsou uvedeny v bodě 56 rozhodnutí. Pasáže tohoto dopisu, uvedené v rozhodnutí, se vztahují pouze na lité sklo, výrobek prodávaný výlučně FP. Autor dopisu si v něm stěžuje na skutečnost, že nemohl uspořádat setkání se SIV, na němž by byla stanovena množství a ceny nákupů SIV pro rok 1985 (viz doslovnou citaci uvedenou výše v bodě 224). Soud rovněž poukazuje na stížnosti, na které kladou důraz záznamy SIV a FP, týkající se schůze ze dne 30. ledna 1985 (viz výše bod 218). Ceny FP pro rok 1985 pak byly projednány na schůzi konané 28. března 1985 (záznam FP, 475 nebo 870), během které SIV, jak se zdá naznačila, že nebyla uspokojena cenami uplatňovanými FP: „prezzi inferiori – float exp rifiutato + 8 % per 85 se interrompono le forniture“ („nižší ceny – float (exp) odmítnuty + 8 % pro 1985, jestliže přeruší dodávky“). Po této zmínce ihned následuje zmínka „Greggi: 1) OK per fornire“ [„Lité sklo: 1) OK pro dodávku“], což zdůrazňuje protiklad mezi neexistencí dohody o plaveném sklu a dohodou o litém sklu, které může SIV nakupovat v Itálii jen u FP. V této souvislosti je zcela jasné, že záznam FP ze dne 30. dubna 1985 (871) uvedený v bodě 56 se vztahuje, jak to tvrdila FP, na dohodu dosaženou mezi FP a SIV o cenách účtovaných FP zákazníkům společnosti SIV za dodávky litého skla. Nejasná slova uvedená v rozhodnutí, „il 4 riunione per compensazione“ („4 schůze kvůli kompenzaci“) musí být vykládána tak, že se vztahují na schůzi ze dne 4. června 1985, která je uvedena v záznamu FP z téhož data (872). Z toho vyplývá, že záznam ze dne 4. června 1985, jehož znění je v podstatě nečitelné nebo nesrozumitelné, musí být vykládán tak, jak jej vysvětlil FP – že se vztahuje na prodej litého skla.

305 Záznam FP datovaný 25. června 1985 (848), uvedený v bodě 48, naproti tomu obsahuje, jak uvádí rozhodnutí, výslovný odkaz na výměnu výrobků: „SIV scambio prodotti in particolare quelli che acquistiamo in Francia“ („SIV vyměňuje výrobky, zejména ty, které nakupujeme ve Francii“). Po této zmínce, která se výlučně vztahuje na výrobky pro automobilový trh, následuje zmínka, která není uvedena v rozhodnutí: „Nota: nelle riunioni si è parlato solo di prodotti ma non di vendita“ („na schůzích se mluvilo o výrobcích, ale ne o prodeji“). Soud se domnívá, že tyto věty zdůrazňují rozdíl, který je třeba činit z ekonomického hlediska mezi, na jedné straně, výměnou výrobků mezi výrobci, která se může týkat výrobků nakupovaných jedním z partnerů v cizině, a na straně druhé prodejem výrobků jednoho výrobce druhému. Tento rozdíl se v rozhodnutí nikde nevyskytuje.

306 Jiné dokumenty uvedené v rozhodnutí, v kterých jsou odkazy na vztahy mezi FP a SIV, jsou následující: dva vnitřní záznamy FP (849 a 850), z 31. října a 8. listopadu 1985; čtyři ručně psané záznamy jednoho zaměstnance FP (487 nebo 873, 852, 854 a

488 nebo 874), z 16. a 17. prosince 1985 a 23. ledna a z 3. února 1986 a jeden vnitřní záznam FP (851) ze 4. března 1986.

307 Dva vnitřní záznamy z října a listopadu 1985 se týkají poptávky SIV na dodávku 500 000 bočních oken určených pro vozy skupiny Fiat.

308 Čtyři ručně psané záznamy se týkají řady schůzí a kontaktů, které se měly vztahovat jednak na řízení společného výrobního závodu „Flowerto“, a jednak na návrh FP podle kterého by FP dodala SIV určité množství výrobků, určených pro Fiat, výměnou za postoupení části podílu SIV na výrobě ve Flovertu. Záznam ze dne 23. ledna 1986 se týká pouze vnitřní schůze vedení FP. Záznamy uvádějí důsledky projednávaných návrhů na kvóty FP a SIV u Fiatu. Záznam ze dne 17. prosince 1985 uvádí navýšení kvót „ostatních“ u Fiatu a nedostatek výrobní kapacity SIV. Tyto zmínky zajisté dosvědčují starost těchto dvou výrobců o udržení svých kvót u Fiatu. Záznam ze dne 3. února 1986 nicméně uvádí jejich neshodu o základním návrhu, který projednávali. Soud nemá k dispozici žádný dokument, ze kterého by vyplývalo, že tyto rozhovory později vyústily v konečnou dohodu.

309 Poslední vnitřní záznam FP ze dne 4. března 1986 uvádí, že v lednu a únoru 1986 bylo pro SIV vyrobeno na zařízení nazývaném „Minilat Saviliagno“ „84 000 vol“. Žádný údaj ve spise nedovoluje Soudu ohodnotit význam této stručné zmínky.

310 První dokumenty týkající se vztahů mezi VP a FP pocházejí z prosince 1985; odkaz v bodě 55 na dálnopis ze dne 19. února 1985 je chybou v italské a francouzské verzi rozhodnutí. První řada sedmi dokumentů (827 až 840) se týká vyjednávání smlouvy mezi FP a VIP o „kompenzované výměně výrobků“ („scambio merce compensato“). Zdá se, že druhé dva dokumenty, týkající se vztahů mezi FP a VP (843 až 845), se vztahují na provádění dohody, která byla na závěr těchto vyjednávání uzavřena.

311 Dokumenty, které se týkají vztahů mezi VP a SIV, se dělí do tří skupin. Nejprve čtyři dokumenty z února až dubna 1986, které se vztahují na prodej určitých množství automobilového skla (801, 841, 802 a 803) od VP společnosti SIV; v prvním z nich, ze dne 14. února 1986, je poznamenáno, že SIV se obrací na VP, protože ceny VP jsou nižší než ceny Saint-Gobain. Další – jediný dokument – (805) se týká prodeje určitého množství plaveného automobilového skla VP společnosti SIV a ukazuje SIV ceny, které VP účtuje u jiných druhů bílého skla. A konečně řada dokumentů se týká prodeje velkých množství automobilového a neautomobilového skla v letech 1986 a 1987. Žádný údaj v těchto dokumentech nedovoluje vyvodit z nich existenci systému výměn skla mezi SIV a VP, protože SIV byla v každém případě zákazníkem.

312 Naproti tomu četba všech dokumentů, týkajících se jednak vztahů mezi FP a SIV, a jednak vztahů mezi VP a SIV, potvrzuje zjištění, která Soud mohl vyvodit z přezkumu čísel o vyměňovaných množstvích (viz výše body 293 až 299) – totiž, že SIV byla zásadně zákazníkem, a že SIV postupně převáděla většinu svých zakázek z FP na VP. Soud se domnívá, že z těchto dokumentů mimoto vyplývá, že tento převod byl způsoben skutečností, že ceny VP byly nižší než ceny FP, a že existovala aktivní hospodářská soutěž mezi VP a FP o zakázky SIV. Za těchto okolností se Soud domnívá, že Komise nemůže odvozovat existenci nezákonné domluvy ani mezi FP a SIV pouze na základě zmínky, vyskytující se v záhlaví dálnopisů z 18. a 20. října 1984, ani mezi FP a VIP na základě smlouvy, vyjednávané mezi prosincem 1985 a lednem 1986, o výměně výrobků.

313 V důsledku toho Soud konstatuje, že Komise právně dostatečně neprokázala existenci ustanoveného systému výměn skla ve smyslu vzájemných postoupení ani

mezi třemi výrobci, ani mezi dvěma z nich během let 1985 a 1986, a že ani neprokázala společný úmysl tří výrobců dospět touto cestou k rozdělení trhu.

C *K právnímu posouzení*

1. K použití článku 85 Smlouvy

314 To nejdůležitější z právního posouzení provedeného Komisí pod zorným úhlem čl. 85 odst. 1 již bylo vyloženo výše (body 20 až 28). Soud se domnívá, že z rozhodnutí jasně vyplývá, jak ze skutkové části, tak z právní části, že je založeno na předpokladu přímé dohody mezi členy vnitrostátního oligopolu chráněného proti skutečné hospodářské soutěži hospodářskými a zeměpisnými překážkami. Během jednání, po projednání povahy a dosahu důkazů, uváděných zástupci účastníků řízení, Soud výslovně vyzval zástupce žalované, aby uvedl, jaké by bylo stanovisko Komise za předpokladu, že na jedné straně by Soud konstatoval, že existence takové přímé dohody nebyla právně dostatečně prokázána, ale že na straně druhé by vzal v úvahu, že některé dokumenty by mohly být důkazem existence určitých prvků shody mezi výrobcí nebo přinejmenším mezi dvěma z nich. Soud vzal na vědomí odpověď danou zástupcem Komise: „Hier stehe ich und kann nicht anders“ („Zde stojím a nemohu jinak“).

315 S přihlédnutím k již učiněným zjištěním je Soud toho názoru, že výše vyložený předpoklad přímé dohody mezi třemi žalobci, tak jak byla zachycena v rozhodnutí, nebyl právně dostatečně prokázán. Soud nicméně konstatoval, že některé dokumenty mohou představovat důkaz spíše občasné shody mezi dvěma nebo třemi výrobci. Za těchto okolností je zapotřebí položit si otázku, zda Soud musí provést nové právní posouzení těchto dokumentů a zjištění, která by z nich mohla vyplynout.

316 Soud se především domnívá, že je vhodné připomenout znění prvního článku sporného rozhodnutí. Zatímco písmeno b) rozlišuje situace FP a SIV na jedné straně a VP na straně druhé, a písmeno d) se týká jen FP a SIV, ne však VP, písmena a), c) a e) obviňují bez rozdílu tři podniky z účasti na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, které jsou tam uvedeny.

317 Soud mimoto zdůrazňuje, že správní řízení předcházející zjištění porušení článků 85 a 86 tak, jak je stanoveno v nařízeních č. 17 a 99/63, a doplněné praxí uplatňovanou Komisí, předpokládá, že dotyčným podnikům musí být dána příležitost vyjádřit svá stanoviska k námitkám vzneseným proti nim a k dokumentům, na kterých jsou tyto námitky založeny. Především mají právo písemně odpovědět na písemné oznámení námitek, jejichž podstatné body smějí být změněny jen novým písemným oznámením námitek; ke každému oznámení musí být přiloženy kopie dokumentů, považovaných za důkazy vznesených námitek. Dále mají strany nárok na to, aby byly vyslechnuty během slyšení za předsednictví úředníka pro slyšení, který případně může poslat jejich vyjádření členu Komise pověřeného otázkami hospodářské soutěže. Poté musí být konzultován Poradní výbor pro restriktivní praktiky a dominantní postavení, jehož členové mají právo účastnit se slyšení. Teprve po ukončení tohoto řízení může člen Komise pověřený otázkami hospodářské soutěže navrhnout kolegiu Komisařů rozhodnutí konstatující porušení ustanovení Smlouvy a případně uložení pokut, penále nebo obou těchto sankcí.

318 Soud nakonec připomíná, že podle znění článku 172 Smlouvy je neomezená pravomoc Soudu omezena na sankce stanovené v nařízeních vydávaných Radou. Z toho důvodu, mimo jiné, se na soudci Společenství nevyžaduje, aby znal celý

správní spis, ale pouze tu jeho část, která je směrodatná pro kontrolu zákonnosti sporného rozhodnutí.

319 Za těchto okolností se Soud domnívá, že i když v rámci soudní kontroly správních aktů Společenství může soudce Společenství částečně zrušit rozhodnutí Komise v oblasti hospodářské soutěže, neznamená to ještě, že má pravomoc pozměnit sporné rozhodnutí. Přisvojení si takové pravomoci by mohlo jednak narušit institucionální rovnováhu Společenství stanovenou Smlouvou, a jednak by ohrozilo práva obhajoby.

320 Ve světle těchto úvah se Soud domnívá, že mu v okolnostech projednávaného případu nepřísluší, aby provedl nové celkové posouzení jemu předložených důkazů, ani aby z nich vyvodil důsledky s ohledem na pravidla hospodářské soutěže. Tento závěr je namístě tím spíše, že přezkum uskutečněný Soudem odhalil, že určité dokumenty ve spise byly pozměněny, a že v důsledku toho ani účastníci řízení, ani úředník pro slyšení, ani poradní výbor a ani Sbor členů Komise nemohli posoudit v plné znalosti věci jejich povahu a význam. Za těchto okolností je zapotřebí přezkoumat, zda jsou splněny podmínky pro vyslovení částečného zrušení rozhodnutí. Jedná se tedy o ověření, zda dosah výroku rozhodnutí, čteného ve světle jeho důvodů, může být omezen z hlediska věcného, osobního nebo časového tak, aby byly omezeny jeho účinky, ale jeho podstata zůstala nezměněna, zda takto takto omezený důkaz protiprávního jednání se může zakládat na dostatečném posouzení trhu v odůvodnění rozhodnutí a zda dotčenému podniku nebo podnikům byla dána možnost účinně odpovédět na takto vymezenou stížnost.

a) K neautomobilovému trhu

321 V projednávané věci se Soud domnívá, že čl. 1 písm. a) rozhodnutí může být věcně omezen v rozsahu, v jakém dělá rozdíl jednak mezi účastí podniků na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě ohledně cen a prodejních podmínek, a jednak na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, majících za cíl ovlivnit nákupní a prodejní politiky nejdůležitějších velkoobchodníků. Je jej rovněž možné omezit z hlediska osobního vyloučením jednoho z obviněných podniků a z důvodu času zkrácením časového období konstatovaného protiprávního jednání.

322 Soud se odvolává na skutková zjištění, která provedl v oddíle B. 1. e) „Vztahy mezi výrobci a velkoobchodníky“ (viz zejména bod 250 výše). Tam totiž konstatoval, jednak, že velkoobchodníci počítali s tím, že výrobci účtovali totožné ceny, a jednak, že FP používala své velkoobchodní dceřiné společnosti k získání informací o politice velkoobchodníků. Soud nicméně konstatoval, že Komise právně dostatečně neprokázala jiné námitky, které vyjádřila v bodě 35 rozhodnutí. Soud se domnívá, že Komise také právně dostatečně neprokázala tvrzení uvedené v bodě 64 rozhodnutí, podle kterého se velkoobchodníkům nepodařilo, kvůli jejich ekonomické závislosti, vyhnout se síle a manipulacím výrobců. Soud nakonec přijímá tvrzení žalobkyň, vyložené v oddíle A „K posouzení trhu“ (viz výše body 141 a 142), které se ostatně zdá být potvrzeno dokumenty zkoumanými z tohoto hlediska a podle kterého situace velkoobchodníků, včetně společnosti Cobelli, byla ve velké míře způsobena skutečností, že se nepřizpůsobili novým ekonomickým okolnostem.

323 Za těchto okolností se Soud domnívá, že čl. 1 písm. a) rozhodnutí, pokud konstatuje, že tři dotčené podniky se podílely na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, jejichž cílem bylo usměrňovat nákupní a prodejní politiky nejdůležitějších velkoobchodníků, musí být zrušen *ratione materiae*.

324

Pokud jde o ceny a prodejní podmínky, Soud připomíná, že v oddíle B. 1. a) („Totožnost ceníků“) konstatoval, že Komisi se zdaleka nepodařilo právně dostatečně prokázat všechny námitky, které formulovala; že to bylo pouze v květnu, červenci a říjnu 1985, kdy lze mluvit – a výhradně jen u bílého skla – o opravdové časové shodě, pokud jde o ceny, mezi ceníky oznámenými dotčenými třemi výrobci; že v červenci 1985 přijala VP rozhodnutí změnit své ceny několik dní po oznámení SIV a FP; že existovaly významné rozdíly v rytmu oznámení VP ve vztahu k oznámením FP a SIV; že rytmus změn cen barevného skla byl zcela odlišný od změn týkajících se bílého skla; ale že existovala až do října 1985 takřka stálá časová shoda jak pokud jde o data, tak ceny, mezi oznámeními FP a oznámeními SIV, co se týká bílého skla (viz výše body 193 až 196). Soud poté připomíná, že v oddílech B.1. b) („Totožnost slev“) a v B.1. c) („Totožné rozřídění zákazníků do kategorií nebo úrovní“) konstatoval, že Komise právně dostatečně neprokázala námitky týkající se totožnosti slev a totožnosti rozřídění zákazníků (viz výše body 202 a 210). Nakonec Soud připomíná, že v oddíle B. 1. d) („Údaje o jednání ve vzájemné shodě mezi výrobci“), konstatoval, že Komise právně dostatečně neprokázala námitku, podle které existovala všeobecná dohoda mezi třemi výrobci o cenících a totožných škálách slev, jakož i o jednotném rozřídění nejdůležitějších zákazníků. Soud nicméně konstatoval, že některé dokumenty mohou být považovány za důkazy domluvy mezi FP a SIV, jak je tomu zejména v případě jejich záznamů o schůzi v Římě, konané dne 30. ledna 1985, aniž by ovšem bylo možné odvodit z nich dohodu mezi FP a SIV o úplné a stálé totožnosti ceníků a slev a rozřídění zákazníků (viz výše bod 232).

325

Za těchto okolností je Soud toho názoru, že Komise právně dostatečně neprokázala účast VP na tvrzených protiprávních jednáních. Z toho vyplývá, že čl. 1 písm. a) rozhodnutí, pokud se týká společnosti Vernante Pennitalia SpA, musí být zrušen *ratione personae*.

326

Pokud se čl. 1 písm. a) týká účasti FP a SIV na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě v oblasti cen a prodejních podmínek, musí vzít Soud v úvahu časovou shodu obsahu a data oznámení jejich ceníků. I když je pravda, že tato časová shoda může vyplývat z oligopolní situace, struktury a normálního fungování trhu, jak to tvrdí žalobkyně, musí vzít Soud v úvahu důkaz potvrzující domluvu mezi FP a SIV o cenách a prodejních podmínkách. I když tak činí, přesto nemůže Soud uznat, že tyto dokumenty jsou posuzovány jenom na základě svého očividného obsahu, vzhledem, za prvé, k přetvoření některých dokumentů poslaných s oznámením námitek, a za druhé, vzhledem k uznávané zásadě, podle které každý písemný dokument musí být vykládán v příslušném kontextu. V tomto ohledu Soud podotýká, že výše zmíněné záznamy FP a SIV o setkání v Římě dne 30. ledna 1985 souvisejí s převodem významné části nákupů FP na VP (viz výše bod 304). Nicméně, čteny v této souvislosti, představují tyto záznamy důkaz obvyklé shody mezi těmito výrobci, protože námitka FP vůči SIV spočívá v tom, že SIV nedodržovala závazky, které z ní vyplývaly. I když se zdá, že vztahy mezi těmito výrobci od roku 1985 poněkud ochladly, existují nicméně dokumenty, které dokládají existenci nějaké shody po začátku roku 1985. Za těchto okolností se Soud domnívá, že Komise má dostatečné důkazy k podepření námitky proti FP a SIV, že se dohodly na cenách a prodejních podmínkách během období 1983 a 1986, které ještě musí být blíže určeno.

327

Soud připomíná, že výrok rozhodnutí vymezuje období protiprávního jednání na dobu od 1. června 1983 do 10. dubna 1983, s výjimkou záznamu společnosti Socover ze dne 12. července 1983 (258), který Soud přezkoumal a odmítl (viz výše bod 213).

Soud se domnívá, že období namítané shody musí být posunuto na 1. září 1983, datum, ke kterému FP a SIV začaly reagovat na oznámení VP ze dne 21. července 1983 o novém ceníku. Datum 10. dubna 1986, které je považováno za datum, ke kterému skončila namítaná shoda, bylo, zdá se, stanoveno podle záznamu VP (638) o setkání se Socover z téhož data. Protože tento záznam byl rovněž odmítnut (viz výše bod 248), domnívá se Soud, že konec namítané shody musí být přesunut na časnější datum. Soud v tomto ohledu připomíná, že oznámení cenových změn v březnu 1986 zavedlo podstatné rozdíly mezi ceníky používanými FP a SIV (viz výše bod 191), a že záznam FP (487 a 873) ze dne 16. prosince 1985 byl rovněž odmítnut, protože se zdá, že se týká společného řízení FP a SIV závodu „Floerto“ na výrobu plaveného skla (viz výše bod 225). Pro nedostatek jiných důkazů se Soud domnívá, že období, ve kterém skončila namítaná shoda, musí být posunuto na 21. říjen 1985, datum, které je uvedeno v rozhodnutí jako datum posledních oznámení FP a SIV před březnem 1986, která mohou být označena za totožná a souběžná.

328 Za těchto okolností se Soud domnívá, že čl. 1 písm. a) rozhodnutí, pokud se týká období mezi 1. červnem a 1. zářím 1983 a období mezi 21. říjnem 1985 a 10. dubnem 1986, musí být zrušen *ratione temporis*.

329 Zbývá tedy přezkoumat, zda předmětná domluva podle čl. 1 písm. a) rozhodnutí, pokud tento článek nebyl zrušen, spadá pod čl. 85 odst. 1 Smlouvy.

330 Pokud jde o otázku právního vymezení předmětné domluvy, Soud podotýká, že výraz „entente“, který se vyskytuje jak v závazné italské verzi, tak ve francouzské verzi čl. 1 písm. a) rozhodnutí, se v článku 85 Smlouvy nevyskytuje. Nemůže proto nijak přispět k právnímu vymezení dotčeného chování. Soud se nicméně domnívá, že domluva, posuzovaná jako celek, ke které došlo mezi FP a SIV, jak bylo výše konstatováno, musí být hodnocena jako jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy, aniž by bylo nezbytné rozhodnout, zda výraz „entente“ musí být považován za synonymum výrazu „accord“, a zda, za tohoto předpokladu, by mohla být shoda pokládána za dohodu ve smyslu čl. 85 odst. 1 Smlouvy. Soud se mimoto domnívá, že není zapotřebí zkoumat otázku, rovněž vznesenou žalobkyněmi, vymezení podmínek, které musí být splněny, aby chování mohlo být hodnoceno jako jednání ve vzájemné shodě, jehož cílem nebo účelem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu. Soud připomíná, že Smlouva výslovně stanoví, že tato podmínka je splněna, jestliže se jedná o jednání ve vzájemné shodě, která „a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky...“.

331 Pokud jde o podmínku, podle níž musí být jednání ve vzájemné shodě takové, „které by mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy“, Soud se domnívá, že shoda ohledně cen a prodejních podmínek italských výrobců skla nezbytně může mít vliv na obchod mezi členskými státy Společenství.

332 Soud se nakonec domnívá, že společností FP a SIV byla dána příležitost, aby oznámily svá stanoviska k takto zjištěnému protiprávnímu jednání, a že pokud se jedná o důkazy, týkající se období, které vzal v úvahu, nemohou být žalobní důvody vztahující se k řízení, kterých se dovolávají žalobkyně, přijaty.

333 Z výše uvedeného vyplývá, že důvody pro zrušení čl. 1 písm. a) rozhodnutí mohou být přijaty jen v rozsahu vymezeném výše v bodech 323, 325 a 328.

b) K automobilovému trhu

i) Co se týká skupiny Fiat

334 Soud připomíná, že konstatoval (viz výše bod 275), že Komise právně dostatečně neprokázala předběžnou domluvu mezi třemi dotčenými výrobci o cenách, které mají být účtovány, nebo o rozdělení kvót na dodávky skupině Fiat. Soud nicméně konstatoval, že došlo k určitým výměnám informací mezi FP a SIV, které by mohly spadat pod čl. 85 odst. 1 Smlouvy. Soud však zdůrazňuje, že čl. 1 písm. b) rozhodnutí se týká pouze „dohod a jednání ve vzájemné shodě týkajících se cen, které mají být účtovány skupině Fiat“, a že v tomtéž článku se písmeno c) týká jen „dohod a jednání ve vzájemné shodě, týkajících se rozdělení kvót na dodávky skupině Fiat“.

335 Za těchto okolností, protože Komise nepodala dostatečné skutkové důkazy ani v oznámení námitek, ani v odůvodnění svého rozhodnutí na podporu námitek, které vznesla, musí být čl. 1 písm. b) a c) zrušen *ratione materiae*. Soudu tedy nepřísluší, aby posoudil, zda výměny informací, ke kterým došlo mezi FP a SIV, by mohly spadat pod čl. 85 odst. 1 Smlouvy.

ii) Co se týká skupiny Piaggio

336 Soud připomíná, že ve výše zmíněných bodech 281 a 282 konstatoval, že Komise právně dostatečně prokázala existenci dohod mezi FP a SIV o rozdělení dodávek a o cenách, které mají být účtovány skupině Piaggio jen pro roky 1983 a 1984, z nichž byly uskutečněny jen dohody pro rok 1983. Tyto dohody, jejichž účelem bylo stanovení prodejních cen a rozdělení trhu, spadají pod čl. 85 odst. 1 písm. a) a c), aniž by bylo nezbytné zkoumat, zda skutečně ovlivnily hospodářskou soutěž. Soud nemůže přijmout tvrzení žalobkyň FP a SIV, podle kterého by měly být tyto dohody považovány za *de minimis*.

337 Za těchto okolností musí být čl. 1. písm d) rozhodnutí, pokud se týká období po 31. prosinci 1984, zrušen jedině *ratione temporis*.

c) Co se týká vzájemných dodávek skla

338 Soud připomíná, že považoval za nezbytné vyvodit z odůvodnění rozhodnutí podstatu námítky vznesené v tomto oddíle (viz výše body 289 až 292) a že na základě tohoto přezkumu konstatoval v bodech 301, 303 a 313, že Komise právně dostatečně neprokázala existenci ustanoveného systému vzájemných dodávek skla ani mezi třemi výrobci, ani mezi dvěma z nich během let 1982 až 1986, a že ani nedokázala společný úmysl těchto výrobců rozdělit si prostřednictvím takového systému trh. Soud se domnívá, že kdyby přikročil ke změně kvalifikace předmětného chování, pozměnil by sporné rozhodnutí, což by přesáhlo meze jeho pravomoci. Za těchto okolností musí být čl. 1 písm. e) zrušen.

339 Soud se domnívá, že je rovněž namístě zdůraznit, že skutkový stav věci, jak jej Soud výše vylíčil, má daleko k tomu, aby byl srovnatelný s rozsudky Soudu ze dne 16. prosince 1975, *Suiker Unie v. Komise* (spojené věci 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663) a ze dne 28. března 1984, *Compagnie royale asturienne des mines et Rheinzink v. Komise* (spojené věci 29/83 a 30/83, Recueil, s.1679), ve kterých Komise podala důkaz, že cílem předmětných výměn nebo postoupení bylo rozdělení trhů.

2. K použití článku 86 Smlouvy

a) Argumenty účastníků řízení

340 Soud se domnívá, že je především zapotřebí zkoumat důvody a argumenty uváděné vedlejším účastníkem, podle kterých je použití článku 86 za okolností této věci právně a ze zásady vyloučeno.

341 Podle Spojeného království Komise nebyla oprávněna konstatovat porušení článku 86 na základě domněnky, že SIV, FP a VP zastávaly na italském trhu plochého skla společné dominantní postavení a na základě konstatování zneužití tohoto společného dominantního postavení. V důsledku toho musí být zrušen článek 2 rozhodnutí, pokud konstatuje porušení ustanovení článku 86, a článek 3 v rozsahu, v jakém se odvolává na článek 2.

342 Podle názoru Spojeného království mohou jen za velmi zvláštních okolností dva nebo více podniků zaujímat společné dominantní postavení ve smyslu článku 86 – totiž, když dotčené podniky musí být považovány za jedinou hospodářskou jednotku, v jejímž rámci nemají jednotlivé podniky žádnou skutečnou nezávislost, při určování chování na trhu a nemohou být považovány za hospodářsky nezávislé jeden na druhém. Spojené království se v tomto ohledu odvolává na výše uvedené rozsudky Soudu ze dne 16. prosince 1975, *Suiker Unie v. Komise* (Recueil, s. 1663), se závěry generálního advokáta H. Mayrase, Recueil, s. 2089; ze dne 13. února 1979, *Hoffmann-La Roche v. Komise* (85/76, Recueil, s. 461, bod 39); ze dne 14. července 1981, *Züchner*, bod 10 (172/80, Recueil, s. 2021), se závěry generálního advokáta sira G. Slynna, Recueil, s. 2039; ze dne 28. března 1985, *CICCE v. Komise* (298/83, Recueil, s. 1105), se závěry generálního advokáta C. O. Lenze, Recueil, s. 1110; ze dne 22. října 1986, *Metro v. Komise* (75/84, Recueil, s. 3021, bod 84) a ze dne 5. října 1988, *Alsatel* (247/86, Recueil, s. 5987, body 20 až 22).

343 Spojené království zdůrazňuje, že podle judikatury Soudu se článek 85 použije na dohody mezi mateřskou společností a její dceřinou společností, jen když tato, ačkoli je samostatnou právnickou osobou, není hospodářsky samostatná (rozsudky ze dne 25. listopadu 1971, *Béguelin*, 22/71, Recueil, s. 949; ze dne 31. října 1974, *Centrafarm*, spojené věci 15/74 a 16/74, Recueil, s. 1147, 1183; ze dne 12. července 1984, *Hydrotherm*, 170/83, Recueil, s. 2999 a ze dne 4. května 1988, *Bodson*, 30/87, Recueil, s. 2479, body 19 a 20). Jsou-li dotčené podniky částí jedné a téže hospodářské jednotky, musí být jejich chování zkoumáno podle článku 86 (výše uvedený rozsudek ze dne 4. května 1988, *Bodson*, bod 21). Spojené království se domnívá, že toto hledisko je podporováno rozsudkem Soudu ze dne 11. dubna 1989, *Ahmed Saeed* (66/86, Recueil, s. 803, body 34 až 37).

344 Jediné doklady, o které se opírá Komise, aby ukázala, že podniky tvoří „jedinou jednotku“, jsou stejné jako ty, o které se opírá, aby konstatovala porušení ustanovení článku 85. Komise neprokázala ani existenci institucionálních vztahů mezi podniky, obdobných těm, které existují mezi mateřskou a dceřinou společností, ani ztrátu individuální nezávislosti, ani neexistenci hospodářské soutěže mezi nimi.

345 Co se týká zneužití dominantního postavení, Komise se nesprávně domnívala, že samotné dohody, o které se opírala, aby konstatovala existenci společného dominantního postavení, rovněž představují zneužití tohoto společného dominantního postavení (body 80 a 81 rozhodnutí). Zakázané je pouze zneužití dominantního postavení, tj. protiprávní chování ze strany dominantního podniku. Zneužití se musí oddělit od samotného dominantního postavení (rozsudky Soudu ze dne 14. února 1978, *United Brands v. Komise*, 27/76 Recueil, s. 207, bod 249, a ze dne 21. února 1973, *Continental Can v. Komise*, 6/72, Recueil, s. 215).

346 Žalobkyně vyjadřují souhlas s tvrzeními, které vyjádřilo Spojené království. FP dodává, že ani tržní podíly dotčených podniků, ani údajná stabilita těchto podílů nestačí samy o sobě k prokázání existence dominantního postavení. Přidružení tří dotčených výrobců k mezinárodním skupinám není podstatné. Společnost SIV, kontrolovaná italským státem, měla jiné zájmy a prostředky než FP. Dotyčné podniky zásadně popírají, že by vystupovaly na trhu „jako jediná jednotka a ne samostatně“ (bod 79 šestý pododstavec). Ani velkoobchodníci, ani jiní spotřebitelé skla určeného pro neautomobilové odvětví, ani výrobci automobilů je nevnímají jako jedinou jednotku. Existující velká provázanost cen a prodejních podmínek na trhu plochého skla je vynucována oligopolní strukturou tohoto trhu. Hospodářská moc, kterou Fiat může uplatňovat vůči dodavatelům automobilového skla, je taková, že údajná „omezenost alternativních nabídek“ v ničem nepoškozuje postavení tohoto podniku.

347 Pokud jde o zneužití, Komise nedokázala ani to, že dotčené podniky omezily svým chováním spotřebitelům volnost výběru nebo odbytové možnosti ostatních výrobců plochého skla, ani že zbavily zákazníky možnosti vyvolat cenovou hospodářskou soutěž mezi dodavateli. Pokud jde o obvinění z omezení odbytových možností ostatních výrobců plochého skla ve Společenství, které bylo náhle vzneseno v bodech 80 a 81 rozhodnutí, poukazují žalobkyně na to, že neexistuje žádný důkaz toho, že by ostatní výrobci ve Společenství (Glaverbel, Pilkington a Guardian) byli čímkoli omezováni v rozvoji prodeje a jiných činností v Itálii. Fiat se zásobuje rovněž u společnosti Splintex, která byla v dané době kontrolovaná společností Glaverbel, a u společnosti Glassexport.

348 SIV dodává, že Komise zaměnila příčinu a následek. Podle SIV spočívá zneužití dominantního postavení, tak jak bylo analyzováno Komisí, v chování, které již bylo považováno jako představující dohody nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 85 odst. 1, ačkoli existence dominantního postavení ještě nebyla dokázána. Z toho důvodu je obvinění ze zneužití společného dominantního postavení, které je založeno na chování a skutečnostech předcházejících vymezení „společného dominantního postavení“, neopodstatněné.

349 VP dodává, že Komise opomněla přistoupit k pečlivému vymezení trhu dotčených výrobků. Skutečnost, že smísila dva trhy, automobilový a neautomobilový, aby mohla použít článek 86, stačí sama o sobě k vyvrácení jejího tvrzení. Pokud jde o zeměpisný trh, co je důležité, jsou možnosti dovozu – jinak řečeno existence nebo nepřítomnost překážek dovozu. Protože takové překážky neexistují, nebyl žádný důvod omezovat v Itálii zeměpisný neautomobilový trh. Co se týká automobilového trhu, neexistence obchodních překážek uvnitř Společenství je dokázána objemem vývozu VP (214).

350 Komise odkazuje na bod 79 rozhodnutí, co se týká předpokladů, za kterých je dovoleno použít na nezávislé podniky pojem společného dominantního postavení. Nijak nezamýšlela použít pojem společné dominantní postavení na dotčené podniky pouze z toho důvodu, že patří k úzkému oligopolu, který kontroluje více než 80 % italského trhu plochého skla. Použila pojem společné dominantní postavení na dotčené podniky proto, že kromě skutečnosti, že celkově drží velmi významnou část trhu, vystupují na trhu jako jediná jednotka a nikoliv jako jednotlivci. To nevyplývá ze struktury oligopolu, ale z dohod a jednání ve vzájemné shodě, které přivedly dotčené tři výrobce k vytvoření strukturálních vazeb, uskutečňovaných zejména systematickými vzájemnými dodávkami výrobků. Komise se brání, že přijala

předpoklad, podle kterého by článek 86 mohl být použit na podniky v oligopolním postavení, nezávisle na existenci dohod a jednání ve vzájemné shodě mezi sebou.

351 Komise dodává, že i když existovaly určité rozdíly v chování, jako v případě VP, která zvláště zvýhodňovala velkoobchodníky-zpracovatele, nebránily tyto rozdíly výrobcům sledovat stejnou celkovou tržní strategii: chovaly se ve skutečnosti jako podniky patřící do jedné a téže skupiny.

352 Tvrzení, podle kterého Komise oddělila automobilový trh a neautomobilový trh za účelem použití článku 85 a pak je spojila za účelem použití článku 86, neodpovídá skutečnosti a v každém případě není podstatné. Komise rozlišila tato dvě odvětví pouze kvůli jasnosti dotčených skutkových okolností a chování. Nikde v rozhodnutí nezastávala názor, že by tento rozdíl mohl vytvořit dva oddělené trhy co se týká nabídky plochého skla jako základního výrobku. Rozdíl mezi automobilovým a neautomobilovým sklem byl proveden výhradně ze statistických a praktických důvodů kvůli správnému začlenění zákazníků. Jestliže se toto tvrzení dovede do krajnosti, dojde se k nepřijatelnému závěru, že sklo určené pro určitý model vozu představuje trh sám o sobě.

353 Komise tvrdí, že pro vymezení dotčeného zeměpisného trhu musela vzít v úvahu skutečné pohyby výrobků, spíše než pohyby teoreticky možné. Čtyři pětiny italské spotřeby plochého skla jsou dodávány výrobcí usazenými v Itálii. Je tedy nepochybné, že Itálie, která je podstatnou částí společného trhu, musí být považována za relevantní zeměpisný trh, na kterém je třeba posoudit možnosti hospodářské soutěže a zkoumat, zda dotčené podniky drží společné dominantní postavení (výše uvedený rozsudek Soudu ze dne 14. února 1978, *United Brands v. Komise*).

354 V projednávané věci spadá podle Komise chování výrobců, vzhledem ke zjištěným dohodám, které vyústily do dohodnutých cenových změn a rozdělení trhu, s jistotou pod článek 85. To je objektivní skutková situace, ve které se nacházeli dotčení tři výrobci z důvodu těchto dohod, které jim vytvořily společné dominantní postavení. Do té míry je toto dominantní postavení důsledkem nezákonných dohod. Nicméně pro zjištění existence společného dominantního postavení Komise nevzala v úvahu omezující cíl těchto nezákonných dohod, ale jejich účinek, jehož výsledkem bylo spojení tří výrobců do jednoho celku na trhu.

355 Podle Komise byl přístup ostatních výrobců ze Společenství na dotčený trh prakticky vyloučen v důsledku krystalizace trhu způsobeného třemi výrobci ve společném dominantním postavení. Není podle ní podstatné, že kontrola společností byla v rukou soukromého sektoru (FP a VP) nebo veřejného sektoru (SIV), protože podniky byly řízeny podle stejných ekonomických měřítek. Dotčené skupiny pokrývaly více než 50 % veškeré výroby a dodávek plochého skla ve Společenství a vzhledem k povaze trhu, na kterém blízkost místa dodávek výrobků hraje významnou úlohu, se jim podařilo chránit se proti konkurenci ostatních výrobců ve Společenství, kteří by mohli mít zájem na odbytu svého skla v Itálii.

356 Dotčení tři výrobci zneužili svého dominantního postavení tím, že se domluvili na pevných cenách a rozdělili si tržní podíly. Zbavili tak zákazníky možnosti využít cenovou soutěž mezi dodavateli a připravili je rovněž o volbu zdrojů dodávek, protože přístup jiných výrobců na italský trh byl vyloučen v rozsahu, v jakém tři dotčení výrobci kontrolovali trh, který si rozdělili.

b) Závěry Soudu

357 Soud poukazuje na to, že již znění prvního pododstavce článku 86 počítá s tím, že „více podniků“ může zneužít dominantního postavení. Podle ustálené judikatury, jak všichni účastníci řízení ostatně uznávají, se pojem dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě netýká dohod nebo jednání ve vzájemné shodě mezi podniky patřícími k téže skupině, jestliže tyto podniky tvoří hospodářskou jednotku (viz například výše uvedený rozsudek Soudu ze dne 31. října 1974, Centrafarm). Z toho vyplývá, že když se článek 85 týká dohod a jednání ve vzájemné shodě, týká se vztahů mezi dvěma nebo více hospodářskými jednotkami, které jsou ekonomicky schopné navzájem soutěžit.

358 Soud se domnívá, že neexistuje žádný právní nebo ekonomický důvod předpokládat, že výraz „podnik“ má jiný význam, než ten, který je mu přisuzován v souvislosti s článkem 85. V zásadě není nic, co by dvěma nebo více nezávislým hospodářským jednotkám bránilo na specifickém trhu ve spojení takovými ekonomickými vazbami, že v důsledku této skutečnosti společně mají dominantní postavení vůči ostatním účastníkům trhu. To by mohl být například případ, kdy dva nebo více nezávislých podniků má společně, na základě dohody nebo licence, technologický předstih, který jim ve znatelném rozsahu poskytuje možnost nezávislého chování vůči jejich konkurentům, zákazníkům a nakonec i spotřebitelům (výše uvedený rozsudek Soudu ze dne 13. února 1979, Hoffmann-La Roche, body 38 a 48).

359 Tento výklad Soudu nachází podporu ve znění článku 8 nařízení Rady (EHS) č. 4056/86 ze dne 22. prosince 1986, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článkům 85 a 86 Smlouvy v námořní dopravě (Úř. věst. L 378, s. 4). Tento článek totiž v odstavci 2 uvádí, že chování konference o námořních linkách, na kterou se nevztahuje zákaz stanovený čl. 85 odst. 1 Smlouvy, může mít účinky neslučitelné s článkem 86 Smlouvy. Žádost konference o udělení takové výjimky ze zákazu stanoveného čl. 85 odst. 1 nezbytně předpokládá dohodu mezi dvěma nebo více ekonomicky nezávislými podniky.

360 Je však zapotřebí zdůraznit, že ke zjištění porušení článku 86 Smlouvy nestačí, jak to tvrdil zástupce Komise během jednání, „recyklovat“ skutečnosti představující porušení článku 85 tím, že se z nich odvodí zjištění, že účastníci na základě dohody nebo nezákonného chování drží významný tržní podíl, že z této skutečnosti samotné mají společně dominantní postavení a že jejich nezákonné chování představuje jeho zneužití. Mimoto je třeba vyzdvihnout, že zjištění existence dominantního postavení, které ostatně samo o sobě žádnou výtku neobsahuje, předpokládá vymezení relevantního trhu (rozsudky Soudu ze dne 21. února 1973, Continental Can v. Komise, 322/81, Recueil, s. 3461, bod 57). Soudu tedy přísluší, aby ověřil nejprve analýzu trhu, provedenou v rozhodnutí, a poté okolnosti uváděné na podporu zjištění společného dominantního postavení.

361 Pokud jde o vymezení trhu, Soud připomíná, že oddíl skutkové části rozhodnutí nazvaný „trh“ (body 2 až 17) má takřka výlučně popisný charakter a že navíc obsahuje řadu omylů, opomenutí a nejistot, které Soud již přezkoumal. Soud mimoto připomíná, že zjištění provedená Komisí o vztazích mezi dotčenými třemi výrobci, jakož i o vztazích jednak mezi těmito třemi výrobci, a jednak velkoobchodníky na neautomobilovém trhu a výrobcí na automobilovém trhu, jsou v mnohém ohledu nedostatečně podložena. Nakonec Soud zdůrazňuje, že v oddíle právní části, věnovaném „relevantnímu trhu“ (body 76 a 77), nepřidává rozhodnutí z faktického hlediska nic k tomu, co již bylo řečeno výše.

362 Je tedy namístě ověřit, zda analýza trhu uskutečněná v bodech 76 a 77 rozhodnutí je dostatečně skutkově podložena a navíc, zda tato analýza jako taková stačí k tomu, aby dokázala, jak konstatuje rozhodnutí, že dotčeným trhem je pro účely použití článku 86, pokud jde o výrobek, trh plochého skla obecně a z hlediska zeměpisného, Itálie.

363 Pokud jde o výrobek, Soud upozorňuje, že žalobkyně zdůrazňovaly, jak během správního řízení, tak v písemných a ústních vyjádřeních, četné aspekty trhu plochého skla obecně, o kterých rozhodnutí mlčí (viz výše oddíl A „K posouzení trhu“). Je to zejména případ strukturálních rozdílů mezi automobilovým a neautomobilovým trhem (monopolní poptávka Fiatu v porovnání s poptávkami velkoobchodníků a nezávislých zpracovatelů), rozdílů mezi druhy plochého skla (lité sklo vyráběné výhradně FP ve vztahu k plavenému sklu) a rozdílů mezi druhy výrobků dodávaných na trh výrobci (specializované a zpracované výrobky ve vztahu k základním výrobkům). Na Komisi se zajisté nepožaduje, aby ve svých rozhodnutích probírala každé tvrzení, předložené dotčenými podniky. Nicméně, v rámci použití článku 86 na projednávanou věc je Soud toho názoru, že analýza údajů byla pro posouzení otázky dominantního postavení nezbytná – tj. posouzení v rozsahu, v jakém byla oslabena hospodářská soutěž údajně jednotnou přítomností dotčených tří výrobců na trhu (výše uvedený rozsudek Soudu ze dne 13. února 1979, Hoffmann-La Roche, bod 91). Rozhodnutí neobsahuje nejmenší zmínku o důvodech, pro které Komise považovala za vhodné rozdělit posouzení chování podniků ve vztahu k automobilovému a neautomobilovému trhu, zatímco tvrdí, že pro účely použití článku 86 musí být trh plochého skla považován za jednotný trh. Tvrzení Komise obsažené v jejích spisech, podle kterého bylo rozlišení automobilového a neautomobilového trhu provedeno jen pro jasnost výkladu, je v rozporu se zněním výroku rozhodnutí.

364 Soud se domnívá, že to se týká rovněž údajné analýzy zeměpisného trhu. Rozhodnutí tvrdí (bod 77), že „zeměpisné umístění výrobních jednotek je životně důležitým faktorem...protože čím více se zvětšuje vzdálenost mezi místem výroby a místem dodávky, tím více se stává zásobovací systém kritickým a tím více se zmenšuje konkurenceschopnost výrobku“. Ze spisu nicméně vyplývá, že italscí výrobci museli vzít v úvahu účinnost hospodářské soutěže výrobků, pocházejících z Beneluxu, zemí východní Evropy, a dokonce i z Turecka. Bývalo by proto bylo vhodné přezkoumat důležitost vzdáleností jednak mezi nejdůležitějšími místy dodávek v Itálii, a jednak italských výrobních jednotek nacházejících se mimo Itálii.

365 Není však nezbytné, aby Soud vydal konečné rozhodnutí o otázce, zda nedostatečná analýza, kterou Komise považuje za přiměřenou pro vymezení trhu, je podepřena dostačujícími důkazy, protože Komise prohlásila, jak na neformálním setkání svolaném soudcem zpravodajem (viz výše bod 50), tak na jednání, že věta, která se vyskytuje v bodě 79 šestém pododstavci rozhodnutí, „tyto podniky vystupují na trhu jako jediná jednotka a ne samostatně“, představovala základní prvek jejího stanoviska, pokud jde o použití článku 86 Smlouvy, a že jí proto příslušelo dokázat jeho odůvodněnost. Ze všech předchozích vyjádření vyplývá, že Komise zdaleka neprokázala odůvodněnost tohoto tvrzení.

366 Z toho vyplývá, že i za předpokladu, že okolnosti projednávané věci dávají podnět k použití pojmu „společné dominantní postavení“ (ve smyslu dominantního postavení několika nezávislých podniků), Komise to neprokázala. Komise se ani nepokusila shromáždit skutkové údaje nezbytné pro porovnání jednak ekonomické

síly tří výrobců, a jednak ekonomické síly Fiatu, které by se mohly navzájem neutralizovat.

367 Pokud jde o čl. 2 písm d) rozhodnutí, ve kterém Komise vytýká jen FP a SIV, že
porušily článek 86 ve vztazích ke skupině Piaggio, je třeba zdůraznit, že
v odůvodnění rozhodnutí žádná zmínka o této stížnosti neexistuje.

368 Z toho vyplývá, že článek 2 rozhodnutí musí být celý zrušen.

369 Pokud jde o článek 3 rozhodnutí, Soud připomíná, že v bodě 84 písm. c) druhém
pododstavci rozhodnutí Komise tvrdí, že si nemůže být jista, že protiprávní jednání
skončila. Protože jediná protiprávní jednání, která podle zjištění Soudu Komise řádně
prokázala, skončila nejpozději dne 21. října 1986, stal se článek 3 bezpředmětným a
musí být zrušen.

K pokutám

370 Z předcházejícího vyplývá, že článek 4 rozhodnutí, pokud ukládá pokutu společnosti
Vernante Pennitalia SpA, musí být zrušen.

371 Pokud jde o pokuty uložené společností FP a SIV, je ze všech předcházejících
úvah zřejmé, že nemohou být ponechány nezměněné. Tyto pokuty byly totiž uloženy
za předpokladu, že existovala přímá dohoda mezi dotčenými třemi členy
vnitrostátního oligopolu chráněného proti účinné hospodářské soutěži
hospodářskými a zeměpisnými překážkami, o což v projednávané věci zdaleka nešlo.
Za těchto okolností přísluší Soudu, aby v rámci výkonu své neomezené pravomoci
uvážil, je-li zapotřebí zrušit nebo přinejmenším snížit pokuty uložené FP a SIV.

372 Soud bere v úvahu skutečnost, že porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy, které zjistil u FP a
SIV, bylo porušením výslovného znění zmíněného ustanovení Smlouvy, a že dotčené
podniky již byly obviněny, ačkoli nebyly potrestány v rozhodnutí z roku 1981. Za
těchto okolností, i když protiprávní jednání konstatovaná Soudem jsou daleko méně
závažná než všechna tvrzená protiprávní jednání vyjmenovaná v rozhodnutí, Soud se
domnívá, že pokuty nelze zrušit úplně.

373 Soud upozorňuje, že v bodě 85 rozhodnutí Komise vysvětluje, že výše pokut byla
stanovena ve vztahu k roli, jakou hrál každý z podniků v dohodách a jednáních ve
vzájemné shodě, k časovému období, během kterého se podílely na protiprávním
jednání, k příslušným dodávkám skla a k celkovému obratu každého z nich. Pouze
dva poslední důvody (dodávky a obrat) by byly směrodatné pro stanovení pokut
ukládáných jediné FP a SIV. V takovém případě se Soud domnívá, že je třeba
zachovat poměr ukládaných pokut těmto dvěma podnikům, ale snížit jejich výši.

374 Za těchto okolností Soud, v rámci své neomezené pravomoci, snižuje pokuty uložené
společností FP a SIV o šest sedmin.

K nákladům řízení

375 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu Soudu se účastník řízení, který neměl úspěch ve
věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci
úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že společnost Komise neměla ve věci vůči
společnosti VP úspěch a společnost VP požadovala náhradu svých nákladů, je
důvodné uložit Komisi náhradu nákladů společnosti VP.

376 Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Soud rozdělit náklady mezi účastníky nebo
rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci
částečně úspěch i neúspěch, nebo pokud jsou k tomu dány výjimečné důvody.

Komise neuspěla proti společnostem FP a SIV v několika bodech. Nicméně pouze společnost FP požadovala zaplacení svých nákladů, SIV tak neučinila. Za těchto okolností se Soud domnívá, že je důvodné uložit Komisi, že ponese vlastní náklady vůči společnostem FP a SIV, a nahradí polovinu nákladů společnosti FP. Společnost FP ponese polovinu vlastních nákladů a společnost SIV celé vlastní náklady.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (první senát)

rozhodl takto:

- 1) **Ustanovení čl. 1 písm. b), c) a e) a články 2 a 3 rozhodnutí se zrušují.**
- 2) **Ustanovení čl. 1 písm. a) rozhodnutí se zrušuje;**
  - **pokud se týká společnosti Vernante Pennitalia SpA;**
  - **pokud se týká účasti společností Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro SpA na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě, majících za cíl ovlivnit nákupní a prodejní politiky nejdůležitějších velkoobchodníků;**
  - **pokud se týká účasti společností Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro SpA na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách a prodejních podmínkách před 1. zářím 1983 a po 21. říjnu 1985.**
- 3) **Ustanovení čl. 1 písm. d) se zrušuje, pokud se týká účasti společností Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro SpA na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě o cenách a kvótách dodávek pro skupinu Piaggio po 31. prosinci 1984.**
- 4) **Pokuta uložená společnosti Vernante Pennitalia SpA se zrušuje.**
- 5) **Výše pokuty uložené společnosti Fabbrica Pisana SpA se stanovuje na jeden milion ECU.**
- 6) **Výše pokuty uložené společnosti Società Italiana Vetro SpA se stanovuje na 671 428 ECU.**
- 7) **Ve zbývajících částech se žaloby společností Fabbrica Pisana SpA a Società Italiana Vetro SpA zamítají.**
- 8) **Komise nahradí náklady vynaložené společností Vernante Pennitalia SpA a polovinu nákladů vynaložených společností Fabbrica Pisana SpA. Společnost Fabbrica Pisana SpA ponese druhou polovinu vlastních nákladů.**
- 9) **Společnost Società Italiana Vetro SpA, Komise a Spojené království ponесou své vlastní náklady.**